

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Ekonomika rodinné farmy Klíнец

Kateřina Prokopová

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Kateřina Prokopová

Podnikání a administrativa

Název práce

Ekonomika rodinné farmy Klíнец

Název anglicky

Economics of the family farm Klíнец

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě finanční analýzy zhodnotit finanční zdraví rodinné farmy Klíнец za roky 2017 až 2021. Pomocí finanční analýzy bude zhodnocen finanční vývoj farmy na základě využití interních dat podniku. Na základě získaných výsledků budou vymezeny závěry, návrhy a doporučení pro budoucí stabilizaci a rozvoj podniku.

Metodika

1. Teoretická část bude obsahovat vymezené teoretické přístupy – finanční analýza rodinné farmy
2. První část vlastní práce bude obsahovat základní charakteristiku rodinné farmy
3. Druhá část vlastní práce bude zahrnovat vlastní výpočty, metody finanční analýzy v delší časové řadě včetně komentářů
4. V závěru budou shrnuty nejdůležitější poznatky, budou navržena doporučení a opatření ke stabilizaci finanční situace podniku

Teoretická část bude čerpat z českých i zahraničních zdrojů, z knih (ISBN) a odborných časopisů (ISSN).

Aplikační část bude zpracována v programu Excel, data budou uspořádána do přehledných tabulek a grafů, včetně odpovídajících komentářů.

Budou aplikovány vzorce finanční analýzy.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran textu

Klíčová slova

rodinná farma, finanční analýza, účetní výkazy, poměrové ukazatele

Doporučené zdroje informací

- ALTMAN, E. I. 2006. Corporate Financial Distress and Bankruptcy. Hoboken John Wiley and Sons. New Persey. ISBN 978-0-471-69189-1.
- ČIŽINSKÁ, R. 2018. Základy finančního řízení podniku. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0194-8.
- ELLIOT, B., ELLIOT J. 2008. Financial accounting and reporting. 12th edition. Harlow: Financial Times Prentice Hall. ISBN 978-027-3712-312.
- RŮČKOVÁ, P. 2021. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3124-2.
- VOCHOZKA, M. 2020. Metody komplexního hodnocení podniku. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-1701-7.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Helena Řezbová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 16. 6. 2022

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 04. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Ekonomika rodinné Farmy Klíнец" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.03.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce Ing. Heleně Řezbové, Ph.D. za její pomoc, odborné rady a vstřícný přístup při zpracování této diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala Farmě Klíнец za poskytnuté informace a pomoc s jejich zpracováním v rámci analytické části práce.

Ekonomika rodinné farmy Klíneč

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá posuzováním ekonomické a finanční situace zemědělského podniku Farmy Klíneč v letech 2017–2021 pomocí nástrojů finanční analýzy. V teoretické části jsou vymezeny základní teoretické poznatky z oblasti ekonomické a finanční analýzy podniku. Ve vlastní části byly využity metody finanční analýzy, kterými jsou horizontální analýza, vertikální analýza, analýza poměrových ukazatelů a rozdílových ukazatelů. Dále jsou využity komplexní modely, které byly zhotoveny přímo pro zemědělské podniky a hodnotí finanční pozici podniku. Pro zhodnocení finančního zdraví farmy byly vybrány dva indexy IN95 a G-index. Pro komplexní zhodnocení finančního zdraví byl také využit model finančního zdraví dle SZIF z důvodu posouzení nároku získání dotací v rámci zemědělského sektoru. Závěr práce byl věnován komplexnímu shrnutí vypočtených ukazatelů a byly navrženy možná opatření a doporučení pro další rozvoj podniku.

V podniku byly zjištěny problémy s likviditou a zadlužeností. Doporučení jsou zaměřena na získání pravidelných odběratelů mléčných produktů, rozšíření rostlinné produkce a v neposlední řadě využití chovu Východofríských ovcí pro zpracování ovčího mléka v podobě mléčných produktů.

Klíčová slova: rodinná farma, finanční analýza, finanční zdraví, poměrové ukazatele, rozvaha, výkaz zisku a ztráty, index IN 95, Gurčíkův index

Economics of the family Farm Klíneč

Abstract

The thesis deals with the assessment of the economic and financial situation of Farm Klíneč in the years 2017–2021 using tools of financial analysis. In the theoretical part, basic theoretical knowledge from the field of economic and financial analysis of the company is defined. In its own part, the financial analysis methods were used, which are horizontal analysis, vertical analysis, analysis of ratio indicators and difference indicators. In addition, complex models are used, which were made directly for agricultural companies and evaluate the financial position of the company. There were chosen two indices IN95 and G-index to evaluate the financial health of the farm. For a comprehensive evaluation of financial health, the financial health model according to the SZIF was also used for the purpose of assessing the right to receive subsidies within the agricultural sector. The conclusion of the work was devoted to a comprehensive summary of the calculated indicators and was proposed possible measures and recommendations for the further development of the company were proposed.

There were detected liquidity and debt problems in the company. The recommendations are focused on obtaining regular buyers of dairy products, expanding plant production and at the end using the breeding of EastFriesian Milk sheep for the processing of sheep's milk in the form of dairy products.

Keywords: family farm, financial analysis, financial health, ratios, balance sheet, income statement, index IN95, Gurčík's index

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	16
3.1 Finanční analýza.....	16
3.2 Zdroje informací pro finanční analýzu.....	18
3.2.1 Účetní výkazy	18
3.2.1.1 Rozvaha	18
3.2.1.2 Výkaz zisku a ztráty	19
3.2.1.3 Příloha k účetní závěrce.....	20
3.2.1.4 Přehled o peněžních tocích	21
3.2.2 Výroční zpráva.....	21
3.2.3 Daňová evidence	22
3.2.4 Ostatní zdroje informací	22
3.3 Uživatelé finanční analýzy	23
3.4 Metody finanční analýzy.....	24
3.4.1 Absolutní ukazatelé.....	25
3.4.1.1 Horizontální analýza.....	25
3.4.1.2 Vertikální analýza.....	26
3.4.2 Poměrové ukazatelé	26
3.4.2.1 Ukazatelé likvidity.....	28
3.4.2.2 Ukazatelé rentability.....	33
3.4.2.3 Ukazatelé zadluženosti	37
3.4.2.4 Ukazatelé aktivity	40
3.4.2.5 Ukazatelé s využitím cash flow	43
3.4.3 Soustavy odvětvových komplexních ukazatelů	43
3.4.3.1 Index IN 95 pro zemědělství	44
3.4.3.2 G-index	45
3.4.3.3 Finanční zdraví dle SZIF pro zemědělství.....	46
3.5 Zemědělská účetní datová síť.....	47
3.5.1 Kontaktní pracoviště FADN CZ	47
3.6 Nejčastější dotace využívané Farmou Klíнец	51

4	Vlastní práce	53
4.1	Charakteristika farmy	53
4.1.1	Hlavní činnost farmy	53
4.1.2	Dodavatelé farmy za rok 2021	54
4.1.3	Odběratelé farmy za rok 2021	56
4.1.4	Dotace	57
4.1.5	Výsledek hospodaření	59
4.1.6	Dlouhodobý majetek k roku 2021	60
4.2	Finanční analýza.....	62
4.2.1	Ukazatelé absolutní analýzy	62
4.2.1.1	Horizontální analýza rozvahy	62
4.2.1.2	Horizontální analýza výkazu zisků a ztráty	66
4.2.1.3	Vertikální analýza rozvahy	68
4.2.1.4	Vertikální analýza výkazu zisků a ztráty	72
4.2.2	Čistý pracovní kapitál	75
4.2.3	Analýza poměrových ukazatelů	76
4.2.3.1	Ukazatelé likvidity	76
4.2.3.2	Ukazatelé rentability	80
4.2.3.3	Ukazatele rentability bez dotací	86
4.2.3.4	Ukazatelé zadluženosti	87
4.2.3.5	Ukazatelé řízení aktiv	93
4.3	Komplexní ukazatelé finanční analýzy	98
4.3.1	Index IN 95	98
4.3.2	G – index.....	101
4.3.3	Zhodnocení finančního zdraví dle SZIF	103
5	Výsledek a diskuse	106
6	Závěr.....	112
7	Seznam použitých zdrojů	117
8	Seznam tabulek, grafů a zkratk	120
8.1	Seznam tabulek	120
8.2	Seznam grafů.....	122
8.3	Seznam použitých zkratk.....	124
9	Přílohy	125

1 Úvod

Každý ekonomický subjekt, který na trhu působí neustále analyzuje svou činnost a výsledky, kterých dosáhl. Vyplývá to především z toho, že veškeré rozhodování v podniku je třeba přizpůsobit změnám, aby podnik neztratil na trhu své postavení či aby mohl být nadále konkurenceschopný. Každý podnik v závislosti na změnách tržního prostředí se musí zaměřit především na průběžné adekvátní změny objemu výroby, výrobního sortimentu, strukturu financování nebo počtu zaměstnanců. Na základě těchto skutečností se téměř v každém podniku vypracovává finanční analýza.

Finanční analýza je tedy v současné době neodmyslitelnou součástí systematického řízení podniku po stránce financí, která zkoumá celkové finanční zdraví podniku. Představuje základní zdroj informací, díky kterým lze posoudit stav finančního zdraví podniku a vytváří nezbytný předpoklad pro budoucí rozhodování o finanční stránce podniku. Umožňuje znázornit míru úspěšnosti firmy, srovnat ji s jinými hospodářskými subjekty nebo předpovědět budoucí komplikace. Finanční analýza také slouží k predikci finanční tísně a lze pomocí ní určit, zda podnik směřuje k bankrotu či k prosperitě.

Finanční analýza je také důležitá při získání bankovního úvěru, dotací, obchodních partnerů či investorů.

Zemědělské podniky působí zcela ve specifickém odvětví, které se oproti jiným odvětvím ekonomiky odlišuje. Zemědělství bývá často označováno jako neperspektivní součást moderní ekonomiky. Tento fakt se například projevuje ve stále klesajícím podílu tohoto odvětví na hrubém domácím produktu, či poklesu počtu zaměstnaných osob v zemědělství. V zemědělském sektoru se významnou vahou projevují vlivy sezónnosti a omezené množství základního výrobního faktoru, kterým je půda. Téměř veškeré zemědělské podniky jsou v současné době silně závislé na dotacích, které jim poskytuje Evropská unie, Ministerstvo zemědělství ČR nebo další instituce.

Analyzovaný podnik byl vybrán na základě znalostí při zpracovávání jeho daňové evidence. Pro zpracování finanční analýzy byla přislíbena podkladová data a možnost konzultací přímo s majitelkou farmy či s účetní společností.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je na základě finanční analýzy zhodnotit finanční zdraví rodinné farmy Klíнец za roky 2017 až 2021. Pomocí finanční analýzy bude zhodnocen finanční vývoj farmy využitím interních dat podniku. Na základě získaných výsledků budou vymezeny závěry, návrhy a doporučení pro budoucí stabilizaci a rozvoj podniku. Mezi dílčí cíle patří teoretické vymezení absolutních a poměrových ukazatelů a vybraných komplexních ukazatelů pro zemědělství.

2.2 Metodika

V první části práce budou shrnuta teoretická východiska, která budou zpracována na základě studia odborné literatury. V rámci této části bude vymezena podstata a cíl finanční analýzy, zpracována nezbytná teorie k poměrovým a absolutním ukazatelům doplněna o teorii komplexních modelů pro zemědělství.

Informace k teoretické části byla získávána z veřejně dostupné odborné literatury, a to v knižní a elektronické podobě. Knižní zdroje byly získávány z knihoven, a to zejména z Městské knihovny v Praze. Pro přístup ke knihám v elektronické podobě byla využita služba Google Books či portál Bookport. Pro elektronické zdroje byly nejčastěji využity ověřené a odborné webové stránky. Využité zdroje budou, jak v českém, tak anglickém jazyce. Překlady budou zpracovány autorem diplomové práce.

Praktická část je rozdělena na několik částí, kde v první části jsou popsány činnosti a hlavní charakteristiky Farmy Klíнец. V další části je provedena vlastní finanční analýza pomocí absolutních a poměrových ukazatelů a vybraných komplexních ukazatelů pro zemědělství. Finanční analýza je provedena za účelem zhodnocení a zjištění finanční situace Farmy Klíнец a ověření predikce vybraných modelů. Veškeré výstupy jsou zaneseny do přehledných grafů a tabulek s doplňujícím komentářem. V závěru diplomové práce jsou komplexně shrnuty výsledky finanční analýzy a následně uvedeny návrhy a doporučení pro farmu Klíнец.

Vzhledem k daňové evidenci Farmy Klíнец dojde k převodu prostřednictvím převodového můstku do podvojného účetnictví v účetním softwaru POHODA při souběžné kontrole dílčích položek ve spolupráci s účetní Farmy Klíнец.

Pro přehlednost zpracování praktické části práce byla vypracována následující

tabulka číslo 1 obsahující použité vzorce finanční analýzy.

Tabulka 1: Seznam využitých vzorců

Ukazatel	Vzorec pro výpočet	Číslo řádku ve výkazech k roku 2021
Horizontální analýza	$\text{absolutní změna} = \text{ukazatel}_{t+1} - \text{ukazatel}_t$ $\text{relativní změna v \%} = \frac{\text{absolutní změna}}{\text{ukazatel}_t} \times 100$	---
Vertikální analýza	$P_i = \frac{B_i}{\sum B_i} \times 100$	---
Čistý pracovní kapitál	Oběžná aktiva – Krátkodobé závazky	R37 – R45
Podíl ČPK na OA	$\frac{\text{Čistý pracovní kapitál}}{\text{Oběžná aktiva}} \times 100$	$\frac{\text{Čistý pracovní kapitál}}{R37}$
Okamžitá likvidita	$\frac{(\text{Krátkodobý finanční majetek} + \text{Peněžní prostředky})}{\text{Krátkodobé závazky}}$	$\frac{R72 + R75}{R126}$
Pohotová likvidita	$\frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}}$	$\frac{R37 - R38}{R126}$
Běžná likvidita	$\frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$	$\frac{R37}{R126}$
Rentabilita celkového kapitálu	$\left(\frac{EBIT^1}{\text{Aktiva celkem}} \right) \times 100$	$\frac{V49 + V43}{R01}$
Rentabilita vlastního kapitálu	$\left(\frac{EAT^2}{\text{Vlastní kapitál}} \right) \times 100$	$\frac{V55}{R83}$
Rentabilita tržeb	$\left(\frac{EAT}{\text{Celkové tržby}^3} \right) \times 100$	$\frac{V55}{V01 + V02}$
Rentabilita vlastního kapitálu bez dotací	$\left(\frac{EAT - \text{Ostatní provozní výnosy}}{\text{Vlastní kapitál}} \right) \times 100$	$\frac{V55 - V20}{R83}$

¹ Vzorce pro výpočty hodnot EBIT jsou zkonstruovány jako součet výsledku hospodaření před zdaněním a nákladových úroků dle Knápkové, Pavelkové, Remeše a Štekera (2017).

² Hodnota EAT je zkonstruována jako výsledek hospodaření za účetní období dle Knápkové, Pavelkové, Remeše a Štekera (2017).

³ Celkové tržby se vypočítají jako součet tržeb z prodeje výrobků a služeb a tržeb z prodeje zboží dle Martinovičové, Konečného a Vavřiny (2019)

Rentabilita celkového kapitálu bez dotací	$\left(\frac{EBIT - \text{Ostatní provozní výnosy}}{\text{Aktiva celkem}}\right) \times 100$	$\frac{(V49 + V43) - V20}{R01}$
Věřitelské riziko	$\left(\frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Aktiva celkem}}\right) \times 100$	$\frac{R104}{R01}$
Koeficient samofinancování	$\left(\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Aktiva celkem}}\right) \times 100$	$\frac{R83}{R01}$
Úrokové krytí	$\left(\frac{EBIT}{\text{Nákladové úroky}}\right)$	$\frac{V49 + V43}{V43}$
Maximální úroková míra	$\left(\frac{EBIT}{\text{Vlastní kapitál} + \text{Bankovní úvěry}}\right) \times 100$	$\frac{V49 + V43}{R83 + R115}$
Obrat aktiv	$\frac{\text{Celkové tržby}}{\text{Aktiva celkem}}$	$\frac{V01 + V02}{R01}$
Doba obratu celkových aktiv	$\left(\frac{\text{Aktiva celkem}}{\text{Celkové tržby}}\right) \times 360$	$\frac{R01}{V01 + V02}$
Obrat zásob	$\frac{\text{Celkové tržby}}{\text{Zásoby}}$	$\frac{V01 + V02}{R38}$
Doba obratu zásob	$\left(\frac{\text{Zásoby}}{\text{Celkové tržby}}\right) \times 360$	$\frac{R38}{V01 + V02}$
Doba obratu pohledávek	$\left(\frac{\text{Pohledávky}}{\text{Celkové tržby}}\right) \times 360$	$\frac{R46}{V01 + V02}$
Doba obratu krátkodobých pohledávek	$\left(\frac{\text{Krátkodobé závazky}}{\text{Celkové tržby}}\right) \times 360$	$\frac{R126}{V01 + V02}$

Zdroj: vlastní zpracování

Gurčkův index (G – index)

$$G - \text{index} = 3,412 X1 + 2,226X2 + 3,227X3 + 3,149X4 - 2,063X5$$

Výpočet jednotlivých ukazatelů Gurčikova indexu:

$$X1 = \frac{\text{Výsledek hospodaření minulých let}}{\text{Pasiva celkem}} = \frac{R99}{R82}$$

$$X2 = \frac{\text{Výsledek hospodaření před zdaněním}}{\text{Pasiva celkem}} = \frac{V49}{R82}$$

$$X3^4 = \frac{\text{Výsledek hospodaření před zdaněním}}{\text{Tržby z prodeje vyr. a služ.} + \text{Tržby za prodej zbož.} + \text{Ost. provoz. výn.}} = \frac{V49}{V01 + V02 + V20}$$

⁴ Podle Gurčika (2002) jsou mezi výnosy zahrnuty veškeré tržby a výnosy, které podnik dosáhl

$$X4^5 = \frac{VH \text{ po zdanění} + \text{Úpravy hodnot dl. nehmot. a hmot majetku trvalé}}{\text{Pasiva celkem}} \\ = \frac{V53 + V16 + V20 - V24}{R82}$$

$$X5 = \frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby z prodeje výr. a služ.} + \text{Tržby za prodej zboží.} + \text{Ost. provoz. výn.}} = \frac{R38}{V01 + V02 + V20}$$

Index IN 95:

$$IN95 = 0,24 \frac{A}{CZ} + 0,11 \frac{EBIT}{Ú} + 21,35 \frac{EBIT}{Ú} + 0,76 \frac{VÝN}{A} + 0,1 \frac{OA}{KZ} - 14,57 \frac{ZPL}{VÝN}$$

Výpočet jednotlivých ukazatelů indexu IN 95:

$$\frac{A}{CZ} = \frac{\text{Aktiva celkem}}{\text{Cizí zdroje}} = \frac{R01}{R104}$$

$$\frac{EBIT}{Ú} = \frac{\text{Výsledek hospodaření před zdaněním} + \text{Nákladové úroky}}{\text{Nákladové úroky}} = \frac{V49 + V43}{V43}$$

$$\frac{EBIT}{Ú} = \frac{\text{Výsledek hospodaření před zdaněním} + \text{Nákladové úroky}}{\text{Aktiva celkem}} = \frac{V49 + V43}{R01}$$

$$\frac{VÝN}{A} = \frac{\text{Tržby z prodeje výr. a služ.} + \text{Tržby za prodej zboží.} + \text{Ost. provoz. výn.}}{\text{Aktiva celkem}} = \frac{V01 + V02 + V20}{R01}$$

$$\frac{OA}{KZ} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} = \frac{R37}{R126}$$

$$\frac{ZPL}{VÝN} = \frac{\text{Závazky po lhůtě splatnosti}}{\text{Tržby z prodeje výr. a služ.} + \text{Tržby za prodej zboží.} + \text{Ost. provoz. výn.}} \\ = \frac{30 \% \text{ z krátkodobých závazků}}{V01 + V02 + V20}$$

Index finančního zdraví:

Rentabilita aktiv:

$$100x \frac{\text{Provozní VH} + \text{Úpravy hodnot dlouh. nehm. a hmot. majet. trvalé}}{\text{Aktiva celkem}} = \frac{V30 + V15}{R01}$$

Dlouhodobá rentabilita:

$$100x \frac{VH \text{ minulých let} + VH \text{ běžného účetního období}}{\text{Aktiva celkem}} = \frac{V99 + V55}{R01}$$

Přidaná hodnota/vstupy:

$$100x \frac{(\text{Tržby za prodej zboží} - N \text{ vyn. na prodané zboží}) + \text{Tržby z prodej. výr. a služ.} - (\text{Spotřeba materiálu a energie} + \text{Služby})}{\text{Výkonová spotřeba}} = \frac{(V02 - V04) + V01 - (V05 + V06)}{V03}$$

⁵ Podle Gurčíka (2002) Cash flow vypočítá jako výsledek hospodaření po zdanění + úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – trvalé.

Rentabilita výkonů, z cash flow:

$$100x \frac{VH \text{ za účetní období} + \text{Úpravy hodnot dlouh. nehm. a hmot. majet. trvalé}}{\text{Tržby za prodej zboží} + \text{Tržby z prodeje výrobků a služeb}} = \frac{V55 + V15}{V02 + V01}$$

Celková zadluženost:

$$100x \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Pasiva celkem}} = \frac{R104}{R82}$$

Úrokové krytí:

$$\frac{\text{Provozní VH} + \text{Úpravy hodnot dlouh. nehm. a hmot. majet. trvalé}}{\text{Nákladové úroky}} = \frac{V30 + V15}{V43}$$

Doba splatnosti dluhů, z cash flow:

$$\frac{\text{Cizí zdroje} - \text{Peněžní prostředky}}{VH \text{ za účetní období} + \text{Úpravy hodnot dlouh. nehm. a hmot. majet. trvalé}} = \frac{R104 - R75}{V55 + V15}$$

Krytí zásob ČPK:

$$\frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Krátkodobé závazky} - \text{Závazky k úvěrovým institucím}}{\text{Zásoby}} = \frac{R37 - R126 - R115}{R38}$$

Pohotová likvidita:

$$\frac{\text{Krátkodobé pohledávky} + \text{Peněžní prostředky}}{\text{Krátkodobé závazky} + \text{Závazky k úvěrovým institucím}} = \frac{R57 + R75}{R126 + R115}$$

Investiční aktivita:

$$100x \frac{\text{Stála aktiva běžnéh úč. o.} - \text{Stála aktiva minulého úč. o.} + \text{Úpravy hodnot dlouh. nehm. a hmot. majet. trvalé}}{\text{Stála aktiva minulého úč. o.}} = \frac{V03 \text{ b. úč. o.} - V03 \text{ m. úč. o.} + V15}{V03 \text{ m. úč. o.}}$$

3 Teoretická východiska

3.1 Finanční analýza

Finanční analýza slouží ke komplexnímu zhodnocení finanční situace podniku. Mezi úlohy finanční analýzy patří odhalování dostatečné ziskovosti, zda má podnik vhodnou kapitálovou strukturu, zda využívá efektivně svých aktiv, zda je schopen včas splácet své závazky a celou řadu dalších významných skutečností.

Neustálá kontrola finanční situace firmy umožňuje manažerům správně se rozhodovat při získávání finančních zdrojů, při stanovení optimální finanční struktury, při alokaci volných peněžních prostředků, při poskytování obchodních úvěrů nebo při rozdělování zisku (Pavelková, Knápková, Šteker, Remeš 2017).

Finanční analýza je nedílnou součástí úspěšných firem, které se při svém hospodaření bez rozboru finanční situace již neobejdou. Nejčastěji využívanou rozborovou metodou jsou finanční ukazatele, které se po zpracování využívají při vyhodnocování úspěšnosti firemní strategie v návaznosti na ekonomické prostředí (Růčková 2021).

Finanční analýza je nedílnou součástí finančního řízení, jelikož působí jako zpětná informace o tom, kam podnik v jednotlivých letech došel, v čem se mu jeho předpoklady podařilo splnit a naopak, zda došlo k situaci, které chtěl podnik předejít nebo kterou nečekal (Pavelková, Knápková, Šteker, Remeš 2017).

Dle Růčkové (2021) finanční analýza znázorňuje systematický rozbor získaných dat, která jsou zahrnuta v účetních výkazech. Finanční analýza hodnotí firmy do minulosti, současnosti, tak i předpovídání budoucích finančních podmínek.

Scholleová (2017) popisuje finanční analýzu jako soubor činností, jejímž cílem je zjistit a komplexně vyhodnotit finanční zdraví podniku. Uživatelé jsou tzv. stakeholders, což jsou osoby, které jsou nějakým způsobem zainteresovány na činnosti podniku – vlastníci, investoři, banky a jiní věřitelé, stát, zákazníci, zaměstnanci a další.

Základními informačními zdroji pro finanční analýzu jsou:

1. Účetní závěrka podniku
 - a. Rozvaha
 - b. Výkaz zisku a ztráty
 - c. Výkaz cash flow
2. Informace o
 - a. Vlastních produktech

- b. Technologických
- c. Dodavatelích a odběratelích
- d. Struktury a počtu zaměstnanců

Doplňujícími údaji mohou být:

1. Zprávy o celkové situaci na trzích:
 - a. Finančních
 - b. Produktů
 - c. Materiálu (např. energie)
 - d. Práce (nezaměstnanost)
2. Informace statistického charakteru z odborného tisku nebo přímo ze zdrojů státem zpracovaných statistik, informace z oborových komor, popřípadě i nové zprávy o změnách v legislativním prostředí.

Obecným cílem finanční analýzy podniku je posoudit jednak stav podnikových financí, ale zejména posoudit finanční zdraví podniku neboli schopnost podniku zhodnocovat vložený kapitál. K tomu se následně využívá různá soustava ukazatelů a modely posuzující bonitu podniku nebo predikci jeho bankrotu (Kiseláková, Šoltés, 2018).

Další pohled na definici finanční analýzy má Šlosárová (2006), která vychází z toho, že finanční analýza je analýza jakékoli ekonomické činnosti, kde peníze a čas hrají důležitou roli.

Obecně by se dalo říct, že se jedná o soubor nástrojů sloužící k interpretaci účetních výkazů z hlediska finanční situace (Gründwald, Holečková, 2007).

Finanční analýza slouží k identifikaci slabin v podnikovém finančním zdraví, které by mohly v budoucnosti vést k problémům, nebo naopak k silným stránkám, které by v budoucnu mohly souviset se zhodnocením majetku firmy (Růčková, Roubíčková 2012).

Finanční analýzu lze rozdělit do následujících kroků:

- a) získání dat,
- b) metody analýzy,
- c) provedení analýzy,
- d) interpretace výsledků analýzy
- e) syntéza a formulace závěrů a úsudků (Grünwald, Holečková, 2007).

Scholleová (2012) upozorňuje, že technik na zpracování finanční analýzy je mnoho. Doporučuje, že cílem není vypočítat co největší počet hodnot, ale získat co nejuvěrnější a

nepřesnější a podklad k dalšímu rozhodování o možnostech, jak zlepšit finanční řízení podniku a tím zvýšit jeho výkonnost.

3.2 Zdroje informací pro finanční analýzu

Úspěšnost finanční analýzy je podmíněna použitím kvalitních vstupních informací. Je nutné využívat odpovídající údaje a informační zdroje, aby mohla být finanční analýza provedena kvalitně. Za základní zdroje lze považovat interní zdroje informací, které je třeba doplnit o informace z externích zdrojů. Je nutné zachytit všechna data, která by mohla zkreslit konečné výsledky hodnocení finančního zdraví firmy. Základní data jsou nejčastěji čerpána z účetních výkazů (Gründwald, Holečková, 2007).

Obecně lze říct, že zpracování finanční analýzy vyžaduje získání dat, jež tvoří východisko pro kvalitní zpracování a dosažení relevantních výsledků (Pavelková, Knápková, Šteker, Remeš 2017).

3.2.1 Účetní výkazy

Základní zdroj vstupních dat představují účetní výkazy podniku, které tvoří rozvaha, výkaz zisku a ztráty, přehled o peněžních tocích (cash flow), přehled o změnách vlastního kapitálu a příloha účetní závěrky. Mezi další zdroj, který obsahuje cenné informace patří výroční zpráva. Detailní a interní informace lze získat přímo od samotného vrcholového vedení podniku, vedoucích pracovníků či auditorů, z firemní statistiky produkce, poptávky, odbytu či zaměstnanosti, z oficiálních ekonomických statistik, z burzovního zpravodajství, z komentářů odborného tisku či z nezávislých hodnocení a prognóz (Pavelková, Knápková, Šteker, Remeš 2017).

Účetní výkazy poskytují informace o finanční situaci firmy, které jsou důležité pro široký okruh uživatelů v ekonomickém rozhodování. Finanční analýza hodnotí minulou i současnou finanční pozici podniku. Přináší informace o výkonnosti podniku a potencionálních rizicích. (Robinson and Greuning, 2009).

3.2.1.1 Rozvaha

Rozvaha je účetní výkaz, který eviduje stav majetku a kapitálu v podniku. Majetek je nazýván jako aktiva a zdroje, ze kterých byl pořízen, kapitál neboli pasiva. Jedná se o základní účetní výkaz každého podniku, který informuje o tom, jaký majetek podnik

vlastní a z jakých zdrojů je tento majetek financován. Sestavuje se vždy k určitému datu, a musí platit, že se aktiva rovnají pasivům (Knápková, Pavelková, 2010).

Dle Ramachandran and Kakani (2009), je rozvaha kvantitativním souhrnem finanční situace firmy v konkrétním časovém období, který zahrnuje aktiva a pasiva v netto hodnotě. Jedná se o snímek finančního zdraví účetní jednotky. Kvantitativním souhrnem v tomto případě rozumíme, co je vyjádřitelné v určitém množství. Všechny položky, které jsou přítomné v rozvaze, by měly být měřitelné v peněžních jednotkách, tj. v penězích. Pro sestavení finanční analýzy je potřeba znalost jednotlivých položek rozvahy.

Jak již bylo výše zmíněno rozvaha se z hlediska základního členění dělí na aktiva a pasiva. Aktiva se dále člení z hlediska doby upotřebitelnosti, případně rychlosti a obtížnosti jejich konverze v peněžní prostředky (likvidnost), aby bylo možné uhradit splatné závazky.

Aktiva v rozvaze lze rozlišit na:

1. Pohledávky za upsaný základní kapitál
2. Dlouhodobý majetek
3. Oběžná aktiva
4. Časové rozlišení

Na straně pasiv rozvahy je zachycena finanční struktura podniku. Obsahuje zdroje financování podnikového majetku.

Finanční struktura se skládá z:

1. Vlastní kapitál
2. Cizí zdroje
3. Časové rozlišení (Knápková, Pavelková, 2010)

3.2.1.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty shrnuje celkové dosažené výnosy a celkové náklady vynaložené na vytváření těchto výnosů za určité časové období. Rozdíl mezi celkovými výnosy a celkovými náklady během daného období se označuje jako čistý zisk firmy. Výkaz zisku a ztráty se obvykle dělí na dvě části: provozní a neprovozní. Firmy vykazují na provozním úseku výnosy a výdaje, které odpovídají běžnému provozu. Odečtením provozních nákladů od provozních výnosů získá firma provozní zisk (ztrátu). Tento výsledek je využíván jako důležité měřítko pro uskutečňování obchodních operací. Neprovozní část zahrnuje výnosové a nákladové položky, které jsou rutinní pro většinu typů podniků a jsou vnímány

jako tzv. okrajové položky vycházejících z každodenních obchodních operací. Neprovozní položky zahrnují dividendy, výnosové úroky, nákladové úroky a zisky či ztráty spojené s prodejem aktiv nebo splacením závazků (Baker, Kent and kol., 2009).

V rámci finanční analýzy se sleduje struktura a dynamika jednotlivých položek výkazů. Výkaz zisku a ztrát se sestavuje v ročních či kratších intervalech. Každá účetní jednotka se může rozhodnout, zda bude sestavovat výkaz zisku a ztráty v druhovém či účelovém členění.

V rámci analýzy výkazu zisku a ztráty se obvykle zaměřuje na otázku, jak jednotlivé položky ovlivňují nebo spíše ovlivňovaly výsledek hospodaření (Růčková, 2021).

3.2.1.3 Příloha k účetní závěrce

Pro zpracování finanční analýzy se využívá také příloha účetní závěrky, která vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Informace v ní se uvádějí v pořadí, v jakém jsou vykázány položky v rozvaze a výkazu zisku a ztráty (Hruška, 2021).

V příloze účetní závěrky lze nalézt:

1. Údaje o fyzických a právnických osobách, které mají podstatný vliv nebo rozhodující vliv na této účetní jednotce
2. Průměrný přepočtený počet zaměstnanců během účetního období
3. Výši půjček a úvěrů s uvedením úrokové sazby
4. Informace o aplikaci obecných zásad, o použitých účetních metod, způsobech oceňování a odpisování majetku
5. Doplňující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztráty. Je zde vysvětlena každá významná položka nebo skupina položek z rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty.
6. Řadu dalších informací o společnosti (Knápková, Pavelková, 2010).

Jak již bylo výše uvedeno, účetní jednotky sestavují rozvahu a výkaz zisku a ztráty a přílohu v účetní závěrce v plném rozsahu, nebo ve zkráceném rozsahu.

Příloha v účetní závěrce v plném rozsahu zahrnuje informace podle § 39 a 39 b vyhotovuje jí účetní jednotka, která je:

1. Velkou účetní jednotkou
2. Střední účetní jednotkou

A podle § 39 a 39 vyhotovuje účetní jednotka, která je:

1. Malou účetní jednotkou, která má povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem
2. Mikro účetní jednotkou, která má povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem

Příloha v účetní závěrce ve zkráceném rozsahu zahrnuje informace §39 a může ji sestavit malá účetní jednotka a mikro účetní jednotka, která nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem (Hruška, 2021).

3.2.1.4 Přehled o peněžních tocích

Další nesmírně důležitou součástí účetních výkazů je přehled o peněžních tocích neboli výkaz cash flow. Tento výkaz je důležitý a zároveň užitečný především při hodnocení, jak firma využívá své volné peněžní prostředky a zároveň, jak tyto prostředky byly získány. Přehled o peněžních tocích se skládá ze tří částí: peněžní toky z provozní činnosti, peněžní toky z investiční činnosti a peněžní toky z finanční činnosti.

Peněžní toky týkající se provozní činnosti, umožňují zjistit, do jaké míry výsledek hospodaření za běžnou činnost odpovídá skutečně vydělaným penězům a jak je produkce peněz ovlivněna změnami pracovního kapitálu a jeho složkami. Investiční oblast zahrnuje, výdaje týkající se pořízení investičního majetku, ale také rozsah příjmů z prodeje investičního majetku. Poslední oblastí je oblast finanční činnosti, ve které se hodnotí vnější financování, což zahrnuje pohyb dlouhodobého kapitálu (splácení a přijímání dalších úvěrů, peněžní toky související s pohybem vlastního jmění).

Výkaz peněžních toků, ať už se jedná o hotovost nebo pracovní kapitál, shrnuje dlouhodobé transakce, které ovlivňují aktuální a skutečnou finanční situaci podniku (Lee C. Alice a kol., 2009).

Dle Růčkové (2021), se jedná o účetní výkaz srovnávající bilanční formu zdroje tvorby peněžních prostředků (příjmy) s jejich užitím (výdaji) za určité období.

3.2.2 Výroční zpráva

Účetní jednotky, které mají ze zákona povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, sestavují povinně výroční zprávu. Cílem výroční zprávy je uceleně, vyváženě a komplexně informovat o vývoji výkonnosti, činnosti a současném postavení účetní jednotky. Účetní jednotka má povinnost umožnit komukoli nahlédnout do výroční zprávy. Zákon stanoví minimální rozsah výroční zprávy:

1. Účetní závěrku
2. Zprávu auditora
3. Skutečnosti, které nastaly až po rozvahovém dni a jsou nezbytné pro naplnění účelu výroční zprávy
4. Předpokládaný vývoj činností účetní jednotky
5. Aktivity v oblasti
 - a. Výzkumu a vývoje
 - b. Ochrany životního prostředí
 - c. Pracovně právních vztahů
6. Nabytí vlastních akcií nebo vlastních podílů
7. Skutečnost, zda účetní jednotka má pobočku či obchodní závod v zahraničí
8. Údaje podle zvláštních předpisů (Králová, Hejret, 2022).

3.2.3 Daňová evidence

Daňová evidence obsahuje údaje o:

1. Příjmech a výdajích
2. Majetku a dlužích podnikatele

Charakteristickým atributem evidovaných peněžních i hmotných toků je jejich příčinný vztah k podnikání, tj. jsou získávány z prodeje výrobků, zboží a služeb a vynakládány na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Daňová evidence by měla zachytit všechnen majetek a dluhy podnikatele (firmy), které ovlivňují základ daně z příjmu. Jedná se o majetek firmy, který je třeba k její hospodářské činnosti. Získané finanční zdroje se podílí na krytí majetku firmy.

Forma daňové evidence se bude odvíjet od jednotlivých složek obchodního majetku. Pro peněžní prostředky se jeví jako vhodná evidence v deníků příjmů a výdajů a pro ostatní složky majetku a dluhů evidenční karty (Dušek, Sedláček, 2022).

3.2.4 Ostatní zdroje informací

Čerpat informace lze také ze zpráv samotného vrcholového vedení podniku, zpráv vedoucích pracovníků či auditorů, z oficiálních ekonomických statistik a komentářů odborného tisku (Knápková, Pavelková, 2010).

3.3 Uživatelé finanční analýzy

Informace, které se týkají finančního stavu podniku, jsou předmětem zájmů jak manažerů, tak i mnoha dalších subjektů, které přicházejí, tak či onak do kontaktu s daným podnikem. Uživatele finanční analýzy se mohou dělit na interní a externí.

K externím uživatelům patří:

- a. Investoři
- b. Banky a jiní věřitelé
- c. Stát a jeho orgány
- d. Obchodní partneři (odběratelé, dodavatelé)
- e. Manažeři, konkurence

K interním uživatelům výsledků finanční analýzy patří:

- a. Manažeři
- b. Odboráři
- c. Zaměstnanci (Kislingerová a kol., 2010)

Vlastníci (investoři) si ověřují, zda prostředky, které investovali, jsou dále zhodnocovány a správně využívány. Jejich základním cílem je maximalizace tržní hodnoty vlastního kapitálu. Sledují především vývoj tržních ukazatelů, ukazatele ziskovosti a vztah peněžních toků k dlouhodobým závazkům.

Věřitelé na analýzu nahlíží dvěma způsoby. Pro bankovní instituce z pozice věřitelů je nejpodstatnější sledování dlouhodobé likvidity a hodnocení ziskovosti v dlouhém časovém období. Velmi podstatnou roli hraje i schopnost tvorby finančních prostředků a stabilita jejich toků. Krátkodobý věřitelé si ověřují reálnost plnění uzavřených smluv, tedy platební schopnost, strukturu oběžných aktiv a krátkodobých závazků a také průběh cash flow. Obě skupiny věřitelů požadují vrácení vložených finančních prostředků a na základě toho musí brát v úvahu i riziko nesplacení finančních prostředků (Růčková, 2021).

Obchodní partneři, dodavatelé se zaměřují, jak je podnik schopen hradit splatné závazky, sledují zvláště solventnost, likviditu a zadluženost.

Manažeři využívají výstupy finanční analýzy pro operativní a strategické řízení podniku. Manažeři znají pravdivý obraz finanční situace a zpravidla jej využívají ke své každodenní práci. Jedná se o to, aby veškerá činnost byla podřizována základnímu cíli podniku.

Existuje i další řada zájemců o výstupy finanční analýzy mezi které např. patří: odbory, daňový poradci, analytici, makléři i nejšířší veřejnost.

Z výše uvedeného vyplývá, že význam finanční analýzy nelze v žádném případě podceňovat. Naopak si aktuální doba žádá, aby podnik průběžně sestavoval a vyhodnocoval finanční ukazatele. Jejich zvládnutí patří k základním dovednostem každého manažera. (Kislingerová a kol., 2010).

3.4 Metody finanční analýzy

Finanční analýza pracuje s ukazateli, které jsou odvozené z účetních výkazů. Nejdůležitější roli ve finanční analýze hraje časové hledisko. Z tohoto důvodu je vhodné odlišovat stavové a tokové veličiny. Stavové veličiny se vždy vztahují k určitému časovému okamžiku (data z rozvahy), naopak tokové veličiny se vztahují k určitému časovému intervalu (data z výkazu zisku a ztráty) (Růčková, 2021).

Z hlediska hodnocení finanční výkonnosti podniku měříme míru finanční úspěšnosti procesu transformace výrobních faktorů (vstupů) na výstupy podnikatelského procesu a posuzujeme schopnost podniku naplňovat jeho základní finanční cíl, což znamená tvořit hodnotu pro vlastníky.

Hlavním výchozím krokem hodnocení finanční výkonnosti podniku je zpravidla ex post analýza minulých výsledků podnikání.

Forma, jaká bude využita při interpretování a následném vyhodnocování finanční výkonnosti podniku, záleží na tom, jaký je cíl a účel tohoto hodnocení. Uživatelem těchto získaných informací nemusí být jen manažeři nebo vlastníci, kteří mají přístup k interním informacím, ale také další podnikový stakeholderi (odběratelé, dodavatelé, potenciační investoři), kteří jsou však závislí pouze na externě dostupných informacích (Čižinská, 2018).

Hlavním úkolem finanční analýzy je posouzení finančního zdraví podniku ve čtyřech krocích:

1. Rámcové zpracování situace na základě vybraných ukazatelů
2. Podrobný rozbor, jehož cílem je posouzení orientačních poznatků z kroku 1
3. Hlubší analýza negativních jevů, ke kterým jsme dospěli v předchozích krocích
4. Návrh na možná opatření a zhodnocení rizik (Scholleová, 2017).

Zásadním využívaným nástrojem pro hodnocení dosavadního (minulého) vývoje podnikání zobrazeného ve výkazech finančního účetnictví představuje elementární finanční analýza. Standartním členěním ukazatelů je členění na ukazatele absolutní, rozdílové,

poměrové. Absolutní ukazatele vycházejí z posuzování hodnot jednotlivých položek základních účetních výkazů. Toto pojetí je ale poměrně omezený, jelikož nezpracovává žádnou matematickou metodu. Rozdílové ukazatele se vypočítají jako rozdíl určité položky aktiv s určitou položkou pasiv. Poměrové ukazatele tvoří nejpočetnější, ale také nejvyužívanější skupinu ukazatelů a jsou definovány jako podíl dvou položek, nejčastěji ze základních účetních výkazů (Růčková, 2021).

3.4.1 Absolutní ukazatelé

Absolutní ukazatele se využívají zejména k analýze vývojových trendů a k procentnímu rozboru komponentů. Analýza absolutních ukazatelů v sobě zahrnuje především horizontální a vertikální analýzu (Knápková, Pavelková, 2010).

Výchozím bodem finanční analýzy je tzv. vertikální a horizontální analýza finančních výkazů. Slouží k prvotní orientaci v hospodaření podniku. Poukazuje na problémové oblasti, které je potřeba na dále podrobněji zkoumat. Oba postupy umožňují vidět původní absolutní údaje z účetních výkazů v určitých relacích nebo v určitých souvislostech (Kislingerová, 2008).

3.4.1.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza většinou srovnává dvě po sobě jdoucí období, nebo případně i více období. Sleduje vývoj položek vybraného výkazu v čase. Analýza se může provádět jednak podílově, což je výhodnější varianta pro podniky větší velikosti, nebo rozdílově. Rozdílová analýza bývá pro větší podniky již méně přehledná (Taušl, Procházková, Jelínková, 2018).

Horizontální analýza hodnotí stabilitu a vývoj z hlediska přiměřenosti ve všech položkách a sílu vývoje (Scholleová, 2012).

Relativní změny ukazatele oproti předcházejícímu období lze vyjádřit následovně (Máče, 2006):

$$\text{Procentuální změna} = \frac{\text{ukazatel}_{t+1} - \text{ukazatel}_t}{\text{ukazatel}_t} \times 100 \quad (1)$$

3.4.1.2 Vertikální analýza

Vertikální analýza se na rozdíl od horizontální analýzy zabývá jedním obdobím, kdy zkoumá, jak se na vybrané souhrnné veličině podílely veličiny dílčí (Taušl, Procházková, Jelínková, 2018).

Vertikální analýza sleduje proporcionalitu položek účetních výkazů vůči základní veličině. Cílem vertikální analýzy je určit:

1. Podíl jednotlivých majetkových složek na celkových aktivech
2. Podíl jednotlivých zdrojů financování na celkových pasivech
3. Podíl jednotlivých položek výkazu zisku a ztráty na tržbách
(Scholleová, 2012).

V podstatě se na výkazy dívá z pohledu toho, zda je struktura majetku, zdrojů či výnosů a nákladů stabilní, nebo k jakým změnám dochází. U vertikální analýzy se musí určit vždy jedna základní položka, vůči které se budou ostatní poměřovat. U rozvahy to jsou buď celková aktiva, nebo pasiva, u výkazu zisku a ztráty zpravidla tržby (Taušl, Procházková, Jelínková, 2018).

3.4.2 Poměrové ukazatelé

Základním nástrojem finanční analýzy jsou poměrové ukazatele. Podstatným prvkem poměrového ukazatele je, že dává do poměru různé položky rozvahy, výkazu zisku a ztráty, případně cash flow. Díky tomu lze zkonstruovat velké množství ukazatelů. V praxi se nejčastěji využívá pouze několik zásadních ukazatelů roztržiděných do skupin podle jednotlivých oblastí hodnocení hospodaření a finančního zdraví podniku. Jsou to především skupiny ukazatelů zadluženosti, likvidity, rentability, aktivity a ukazatele kapitálového trhu, případně další (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017).

Tyto ukazatele hodnotí finanční situaci na základě údajů za uplynulé období, jde o tzv. retrospektivní ukazatele (Kiseláková, Šoltés, 2018).

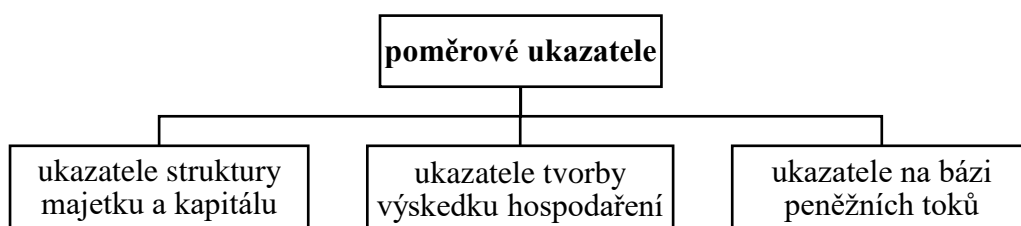
Informace o podniku z poměrových ukazatelů využívají v praxi především různí finanční odborníci či finanční instituce jako např.

1. Komerční banky či jiné úvěrové instituce využívají ukazatele zadlužení k zjištění, zda podnik bude schopen splácet úvěr, o který si požádá
2. Finanční ředitelé podniku prověřují ukazatele rentability, např. hrubou marži v kontextu s rostoucími náklady

3. Úvěroví manažeři analyzují pohotovou likviditu, tedy krátkodobá aktiva v porovnání s podnikovými krátkodobými závazky (Berman, Knight, Case, 2011).

Poměrové ukazatele můžeme členit dle následujícího schéma:

Graf 1: Členění poměrových ukazatelů z hlediska výkazů

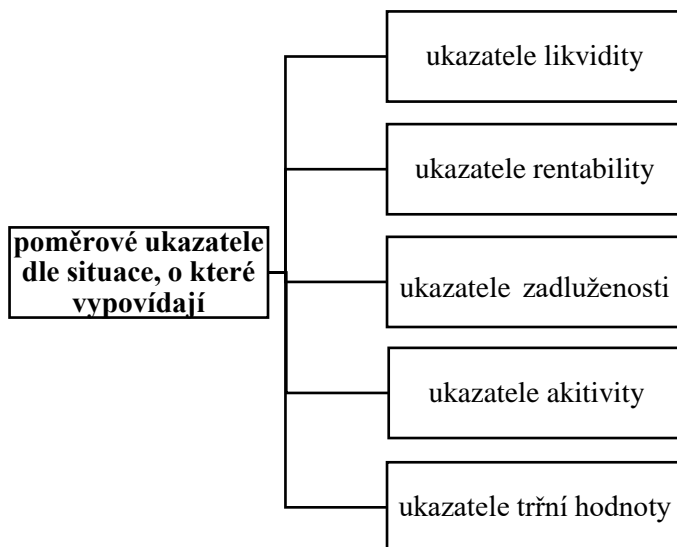

Zdroj: Růčková, 2021

Z výše uvedeného členění vyplývá, že každá skupina se zaměřuje na jeden ze tří hlavních účetních dokladů, které jsou k dispozici pro finanční analýzu. Ukazatelé struktury majetku a kapitálu jsou sestaveny z informací obsažených v rozvaze a nejčastěji se týkají ukazatelů likvidity a ukazatele zadluženosti. Ukazatele tvorby výsledku hospodaření vycházejí z výkazu zisku a ztráty a zabývají se strukturou nákladů a výnosů a strukturou výsledku hospodaření podle dané oblasti, ve které byl tento výsledek vytvořen. Ukazatelé na bázi peněžních toků analyzují opravdový pohyb finančních prostředků a bývají součástí analýzy úvěrové způsobilosti (Růčková 2021).

Běžnější členění poměrových ukazatelů dle situace, o které vypovídají znázorňuje následující schéma.

Graf 2: Členění poměrových ukazatelů z hlediska situace, o které vypovídají

Zdroj: Růčková 2021

3.4.2.1 Ukazatelé likvidity

Likvidita určité složky majetku vyjadřuje schopnost se rychle a bez velké ztráty hodnoty přeměnit na hotovost. Celková likvidita podniku vyjadřuje celkovou schopnost podniku přeměnit krátkodobý likvidní majetek (tedy oběžná aktiva) na peněžní prostředky.

Oběžný majetek z hlediska likvidnosti lze dělit do tří stupňů (seřazeno dle nejvyšší likvidnosti):

1. krátkodobý finanční majetek
2. krátkodobé pohledávky
3. zásoby

Zjištění výše likvidity je nezbytným předpokladem solventnosti podniku neboli schopnosti hradit své závazky. Nedostatek likvidity může způsobit platební neschopnost podniku a tím zahájit insolvenční řízení. Na druhou stranu přebytečná likvidita znamená neefektivní vázanost vložených zdrojů. Tento problém znamená, že peněžní prostředky, zásoby a pohledávky jsou sice majetkovými položkami, které jsou nezbytným předpokladem zajištění provozuschopnosti podniku, ale samy o sobě negenerují žádný zisk. Cílem podniku je tedy snaha najít přijatelný poměr likvidity (Čížinská, 2018).

Obecně tento ukazatel udává kolikrát je podnik schopen uspokojit požadavky věřitelů (poskytovatelů krátkodobého cizího kapitálu) v případě, že promění veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku na peněžní prostředky.

Při konstrukci tohoto ukazatele se vychází v čitateli z oběžného majetku, který je uspořádán od nejméně likvidních zásob přes nejvíce likvidní položky oběžných aktiv (peníze). Ve jmenovateli se pak nacházejí krátkodobé závazky. Pro stanovení správné výše krátkodobých závazků podniku se nesmí zapomenout na skutečnost, že do této položky se řadí nejen krátkodobé závazky z obchodní vztahů, ale také krátkodobé finanční výpomoci (Taušl, Procházková, Jelínková, 2018).

Ukazatele likvidity čerpají údaje především z rozvahy. V rozvaze jsou aktiva řazena podle stupně likvidity. Stupeň likvidity znamená, jak rychle je možné uskutečňovat přeměnu aktiv na hotovostní peníze. Podle stupně likvidity se likvidita dělí do tří skupin: (Vochozka, 2011).

Ukazatel běžné likvidity

Ukazatel běžné likvidity (*current ratio*) nebo se také označuje jako likvidita III. stupně udává, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku. Při zhotovování ukazatele běžné likvidity by měla být posouzena struktura zásob a jejich realistické ocenění vzhledem k jejich prodejnosti. Neprodejně zásoby by se měli v rámci výpočtu odečítat, jelikož nepřispívají k likviditě podniku. Dále by měla být posouzena struktura pohledávek, a to zejména platí pro pohledávky po lhůtě splatnosti a nedobytných pohledávek, které by správně do výpočtu vstupovat neměly.

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2)$$

Doporučená hodnota ukazatele je v rozmezí 1,5 – 2,5. Pokud je hodnota ukazatele rovna 1, tedy oběžný majetek se rovná krátkodobým závazkům je podniková likvidita značně riziková, a to zejména pokud obrat krátkodobých závazků dosahuje vyšších hodnot než obrat oběžných aktiv. Za velmi rizikové lze také považovat hospodaření podniku, jenž využívá část krátkodobých závazků k financování dlouhodobého majetku. Příliš vysoká hodnota ukazatele může hovořit o zbytečně vysoké hodnotě čistého pracovního kapitálu a drahém financování (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017).

Dle Slavíka (2013) běžná likvidita je hojně využívána a vyjadřuje schopnost firmy splácet v období cca jednoho měsíce. Za přijatelné hodnoty se považují v rozmezí 1,5 – 2,5.

Z praktického hlediska lze tento ukazatel vysvětlit kolikrát by byl podnik schopen uspokojit věřitele, kdyby veškerá oběžná aktiva se proměnila na hotovost. Je tedy obtížné určit jednotnou optimální hodnotu. Podle průměrné strategie pro řízení pracovního kapitálu by se běžná likvidita měla pohybovat v intervalu 1,6 – 2,5. Nikdy by však neměla klesnout pod hodnotu 1 (Vochozka, 2011).

Dle Scholleové (2017) jsou doporučené hodnoty v rozmezí od 1,8 – 2,5, přičemž při rychlém rozvoji dnešní společnosti jde o zbytečné zadržování majetku.

Z hlediska shrnutí by se dalo říct, že podnik vykazuje dobrou běžnou likviditu, jestli se hodnota ukazatele pohybuje v rozmezí 1,7 až 3, resp. 2 až 2,5. Hodnota je však závislá na charakteru podniku, produkci a odvětví.

Největší problém s běžnou likviditou je, že ignoruje dobu příjmů a výdajů hotovosti. Například pokud má podnik zaplatit všechny dluhy v jednom týdnu a jediná zásoba, která by mohla být použita jsou běžná aktiva, ale ta mohou být prodána až na konci měsíce, pak tento ukazatel hodně vypovídá o tom, jestli firma přežije (Thaddeus, 2007).

Čistý pracovní kapitál

Čistý pracovní kapitál z pohledu konstrukce se nejvíce podobá ukazateli běžné likvidity. Ukazatel běžné likvidity je zkonstruován ze stejných podkladů jako čistý pracovní kapitál (Růčková 2021).

Čistý pracovní kapitál představuje rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky podniku. Ztělesňuje peníze, které má společnost k dispozici pro svůj každodenní provoz. Lze ho také charakterizovat jako část prostředků, které by podniku dovolily v omezeném rozsahu pokračovat v jeho podnikatelské činnosti, pokud by musel uhradit značnou část nebo všechny své krátkodobé závazky. Obecně lze říct, že podnik s vyšším objemem pracovního kapitálu má lepší likvidní pozici než jiný podnik s nižším objemem pracovního kapitálu (Sinha, 2009).

Ukazatel čistého pracovního kapitálu (ČPK) charakterizuje krátkodobou finanční stabilitu podniku. Podíl pracovního kapitálu na oběžném majetku by měl dosahovat okolo 30–50 % (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017).

$$\text{ČPK} = \text{Oběžná aktiva} - \text{Krátkodobé závazky}$$

(3)

Pokud by byla hodnota čistého pracovního kapitálu záporná znamenalo by to, že podnik kryje svůj dlouhodobý majetek krátkodobými zdroji a tím pádem je vystavena značné finanční nerovnováze. Na druhu stranu, pokud by byla hodnota ČPK neúměrně vysoká, pro firmu by to představovalo příliš drahou záležitost, protože dlouhodobé zdroje jsou dražší než krátkodobé (Máče 2006).

Doporučený interval pro čistý pracovní kapitál podle autorky Scholleové a kol. (2008) se má pohybovat v rozmezí 10 % až 15 %.

Ukazatel pohotové likvidity

Ukazatel pohotové likvidity (*quick ratio*) je nejdůležitějším ukazatelem likvidity. Ukazuje schopnost podniku okamžitě splatit krátkodobé závazky. Ukazatel rychlé likvidity též likvidita II. stupně vylučuje sporné položky, které jsou zejména představovány zásobami (Thaddeus, 2007).

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

(4)

Do čitatele se tedy nezahrnují zásoby, tedy nejméně likvidní část oběžných aktiv, a tak je přesnějším vyjádřením schopnosti podniku dostát svým krátkodobým závazkům. Čítatel by měl být navíc upraven o nedobytné pohledávky nebo o pohledávky, jejichž dobytost je sporná. Obecně lze říct, že je lepší sledovat pohotovou likviditu v určitém časovém úseku než ji srovnávat s jinými hodnotami. Je zde také stejně jako u běžné likvidity obtížné určit optimální výši ukazatele. Doporučená hodnota se pohybuje v intervalu 0,7 – 1,0 (Vochozka, 2011).

Pro pohotovou likviditu platí, že čítatel by měl být stejný jako jmenovatel, tedy poměr 1:1, případně 1,5:1. Z doporučených hodnot pro tento ukazatel je patrné, že pokud by byl poměr 1:1, podnik by byl schopen se vyrovnat se svými závazky, aniž by musel prodat své zásoby (Růčková 2021).

Pohotová likvidita odráží skutečnost, že zásoby nemusí být snadno a rychle přeměněny na hotovost, a také že podnik by pravděpodobně nebyl schopen prodat všechny své zásoby za částku rovnající se její účetní hodnotě, zejména pokud by se podnik ocitl v situaci, kdy by byl nucen rychle prodat své zásoby (Robinson and Greuning, 2009).

$$\text{pohotov likvidita} = \frac{\text{peněžní prostředky} + \text{finanční majetek} + \text{krtkodob závazky}}{\text{krtkodob závazky}}$$

(5)

Vyšší hodnota ukazatele je vhodnější pro věřitele, naopak z hlediska akcionářů a veden podniku přzniv není. Velký objem oběžných aktiv vzan ve formě pohotových prostředků přnší velmi mal nebo dokonce ždn úrok. Naopak pokud podnik disponuje nadměrnou výší oběžných aktiv vede tato situace k neproduktivnímu využívan vložených peněžních prostředků a z celkového hlediska nepřzniv ovlivňuje celkovou vynosnost vložených prostředků (Růčková 2021).

Martinoviov a kol. (2019) doporučují hodnotu v rozmezí 1-1,5, která může být odlišn vzhledem k přijat finanční strategii podniku.

Přestože je pohotov likvidita o trochu lepší, než běžná likvidita stále ještě ignoruje dobu přijmu a vydaje firmy (Thaddeus, 2007).

Ukazatel okamžit likvidity:

Je poslední z této skupiny ukazatel. Tento ukazatel je nejpřesnjší, protože hodnot schopnost uhradit krtkodob závazky podniku v daný okamžik.

Okamžit likvidita tž označována jako likvidita I. stupně nebo také *cash ratio* představuje nejužší vymezen likvidity. Zahrnuje pouze nejlikvidnější položíky z rozvahy. Do čitatele jsou dosazovány peněžní prostředky, které jsou součtem peněž v hotovosti a peněž na bankovních účtech. Soust krátkodobých závazků jsou i krtkodob závazky vůči uverovm institucím (Růčková 2021).

$$\text{okamžit likvidita} = \frac{\text{krtkodob finanční majetek} + \text{peněžní prostředky}}{\text{krtkodob závazky}}$$

(6)

Dle Kislingerová (2001) okamžit likvidita představuje nejpřisnjší ukazatel likvidity, kter v čitateli má obvykle peníze a jejich ekvivalenty, tj. krtkodob cenn papíry a šeky. U tohoto ukazatele se sleduje předevšm vvojov tendence, tj. jak se vyvíjí podl pracovního kapitálu na aktivech celkem, nsledn pak porovnáváme úroveň tohoto procenta se srovnatelnými podniky, aby bylo možno vyhodnotit závěr, zda procento je přimřen, nad úrovn oboru nebo naopak pod jeho úrovn.

Ukazatel by měl nabývat hodnot 0,2 – 0,5. Vysoké hodnoty ukazatele svědčí o neefektivním využití finančních prostředků (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017).

Pro okamžitou likviditu platí doporučená hodnota v rozmezí 0,9 – 1,1. Tento interval je přejat z americké literatury. Pro Českou republiku bývá často tento rozsah rozšiřován v dolní mezi, kde některé prameny uvádějí hodnotu 0,6. Ještě nižší hodnotu 0,2 uvádí metodika ministerstva průmyslu a obchodu. Tato hodnota je zároveň označována za hodnotu kritickou i z psychologického hlediska (Růčková 2021).

V publikaci *Metody komplexního hodnocení podniku* autor doporučuje hodnotu intervalu okolo 0,2 (Vochozka, 2011).

Synek a kol. (2006) uvádí, že doporučená hodnota by měla být 0,5.

U okamžité likvidity nesplnění doporučených hodnot nemusí hned znamenat finanční problémy podniku, protože se často vyskytuje ve firemních podmínkách využívání účetních přetažků, kontokorentů, které nemusí být při využívání údajů z rozvahy zřejmé (Růčková, 2021).

3.4.2.2 Ukazatelé rentability

Rentabilita vyjadřuje výnosnost kapitálu a je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové efekty, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. U ukazatelů rentability se v čitateli objevují položky odpovídající výsledku hospodaření a ve jmenovateli nějaký druh kapitálu, respektive tržby. Ukazatelé rentability poměří výsledek dosažený z podnikatelské činnosti ke zvolené srovnávací základně. Pro podnik je výhodné, když ukazatelé rentability dosahují vyšších hodnot, které představují efektivnější hospodaření se svým majetkem a kapitálem. Výsledky těchto ukazatelů nejvíce zajímá akcionáře a potenciaální investory z hlediska míry rizika a míry výnosnosti (Scholleová, 2017).

Jednotlivý ukazatelé rentability se od sebe liší tím, jaký zisk je dosažený do čitatele, a také tím, jaký vložený kapitál je ve jmenovateli. Pro výpočty se využívají různé kategorie zisku. Jedná se o kategorii EAT, který představuje zisk po zdanění (čistý zisk). Ve výkazu zisku a ztráty se nachází v položce výsledek hospodaření za běžné účetní období. Tato kategorie zisku se může využít ve všech ukazatelích, který hodnotí výkonnost firmy. Kategorie EBIT představuje zisk před odečtením úroků a daní a ve výkazu zisku a ztráty odpovídá provoznímu výsledku hospodaření. Tato kategorie se využívá především pro zajištění mezifiremního srovnání. Třetí kategorií zisku je EBT neboli zisk před zdaněním. Představuje to provozní zisk, od kterého ještě nebyly odečteny daně. Využívá se tam, kde

se chce zajistit srovnání výkonnosti firem s rozdílným daňovým zatížením (Růčková ,Roubíčková, 2012).

Všechny druhy rentability se dají vykládat obdobným způsobem, protože udávají, kolik Kč zisku připadá na 1 Kč jmenovatele. Ukazatelé rentability by měli mít v určité časové řadě rostoucí tendenci. Skupina ukazatelů rentability by měla obsahovat následující čtyři základní ukazatele (Vochozka 2020).

Rentabilita investovaného kapitálu (ROCE)

Rentabilita investovaného kapitálu vyjadřuje, kolik provozního hospodářského výsledku před zdaněním dosáhl podnik z jedné koruny investované věřiteli a akcionáři (Vochozka 2020).

$$\text{ROCE} = \frac{\text{EBIT}}{\text{VK} + \text{Rezervy} + \text{Dlouhodobé závazky} + \text{Bankovní dlouhodobé úvěry}} \quad (7)$$

Na tento ukazatel je potřeba nahlížet z pohledu strany pasiv v rozvaze a do ukazatele budou vstupovat dlouhodobé dluhy, ke kterým náleží emitované obligace, dlouhodobé bankovní úvěry a také vlastní kapitál. Lze říct, že souhrnně vyjadřuje efektivnost hospodaření společnosti (Růčková 2021).

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Vyjadřuje kolik čistého zisku připadá na jednu korunu kapitálu investovaného akcionářem (Vochozka 2020).

$$\text{ROE} = \frac{\text{EAT}}{\text{VK}} \quad (8)$$

Rentabilita vlastního kapitálu se stanovuje jako poměr zisku po zdanění (případně zisku před zdaněním) k vlastnímu kapitálu vloženého do projektu, a vyjadřuje tedy míru zhodnocení vlastních zdrojů, který použil investor k financování projektu. Vlastní kapitál v sobě zahrnuje nejen základní kapitál, ale i emisní ážio, zákonné a další fondy vytvořené ze zisku, a i zisk z běžného období (Fotr, Souček, 2010).

Prostřednictvím tohoto ukazatele mohou investoři zjistit, zda je jejich kapitál rozšiřován s adekvátní intenzitou odpovídající riziku investice. Pokud ukazatel zaznamená růst může to znamenat zlepšení výsledku hospodaření, zmenšení podílu vlastního kapitálu ve firmě nebo také pokles úročení cizího kapitálu.

Pokud je hodnota ukazatele trvale nižší než výnosnost cenných papírů generovaný státem, je podnik odsouzen k bankrotu, jelikož investoři nebudou do takovéto investice vkládat své volné peněžní prostředky. Obecně by mělo platit, že by hodnota ukazatele měla být vyšší, než je úroková míra bezrizikových cenných papírů (Růčková 2021).

Doporučené hodnoty nejsou zcela definovaná, ale zpravidla by ukazatel měl být stejně vysoký jako je běžná úroková míra. (Grünwald, 2007).

S rentabilitou vlastního kapitálu se pojí pákový efekt (leverage – faktor). Tento ukazatel je vyjádřen, jako podíl celkových aktiv (celkových zdrojů) na vlastním kapitálu. Tímto ukazatelem lze měřit vliv cizího kapitálu na výnosnost celkových aktiv firmy. Pokud je hodnota finanční páky vyšší než 1, tak jsou cizí zdroje využívány a hodnota finanční páky zvyšuje rentabilitu vlastního kapitálu (Srpková, Řehoř, 2010).

$$\text{pákový efekt} = \text{ROA} \times \frac{(\text{ROA} \times \text{cizí kapitál}) - (\text{rentabilita cizího kapitálu} \times \text{cizí kapitál})}{\text{VK}}$$

(9)

S rentabilitou vlastního kapitálu nesouvisí jenom pákový efekt, ale i index finanční páky. Index finanční páky ukazuje, zda se podniku vyplatí používat cizí kapitál. Aby se tak mohlo stát, výsledek indexu finanční páky musí být vyšší než 1. (Grünwald, Holečková, 2007).

Rentabilita tržeb (ROS)

Rentabilita tržeb vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku při dané úrovni tržeb, tedy kolik čistého zisku dokáže podnik vyprodukovat na 1 Kč tržeb.

V praxi se tomuto ukazateli často říká ziskové rozpětí a slouží k vyjádření ziskové marže. Doporučené hodnoty u tohoto ukazatele není možné určit, protože se vyskytují velké rozdíly v rámci jednotlivých odvětví. Obecně se však dá říct, že čím vyšší je rentabilita tržeb, tím je v podniku lepší situace především z pohledu produkce. Pokud klesá zisková marže v čase je potřeba se zaměřit na analýzu nákladů, protože jimi je zisková marže ovlivňována (Hobza, 2015).

Do tržeb se nejčastěji zahrnují tržby, které jsou vygenerovány z provozní oblasti a tvoří provozní výsledek hospodaření. Je možné, zde zahrnout veškeré tržby, především pokud se použije místo provozního výsledku hospodaření čistý zisk.

$$\text{ROS} = \frac{\text{EAT}}{\text{Tržby}}$$

(10)

S tímto ukazatelem souvisí ještě ukazatel obratu celkových aktiv, který vyjadřuje schopnost podniku zajišťovat investice do aktiv při určité úrovni tržeb. Společným složením obou ukazatelů – tedy součinem těchto ukazatelů vznikne tzv. Du Pont rovnice. Tato rovnice vysvětluje rozklad vzorce pro výpočet rentability celkového vloženého kapitálu a vyjadřuje schopnost podniku zajišťovat investice do aktiv při určité úrovni (Růčková, 2021).

Čím vyšší je rentabilita tržeb, tím je stav podniku lepší z hlediska produkce. Pokud však klesá zisková marže v čase je nutné se orientovat na analýzu nákladů, protože kvůli jimi je zisková marže ovlivněna (Růčková, 2021).

Nákladovost

Rentabilita nákladů neboli také nákladovost je pokládán jako doplňkový ukazatel k rentabilitě tržeb. Týká se poměru zisku k celkovým nákladům podniku (Růčková, Roubíčková 2012).

$$\text{Nákladovost} = 1 - \frac{\text{EBIT}}{\text{Tržby}}$$

(11)

Pokud je hodnota tohoto ukazatele nižší, tím lepší výsledky hospodaření podnik dosahuje, protože 1 Kč tržeb dokázal vytvořit s menšími náklady. Ke zvýšení absolutní částky zisku lze dojít nejen snižováním nákladů, ale také zvyšováním odbytu (Růčková 2021).

Na rozdíl rentabilita nákladů se počítá jako poměr zisku a nákladů.

$$\text{ROC} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Náklady}}$$

(12)

Rentabilita nákladů je zvažována jako doplňkový ukazatel k ukazateli rentability tržeb. Jedná se o poměr celkových nákladů k tržbám podniku. Čím je nižší hodnota tohoto ukazatele, tím lepší hospodářské výsledky podnik dosahuje, neboť 1 Kč tržeb byla vytvořena s menšími náklady. Nejen snižováním nákladů lze dojít ke zvýšení absolutní částky zisku, ale také zvyšováním tržeb. Do nákladů nejčastěji vstupují provozní náklady,

kteře se mohou efektivním fungováním objektivně ovlivnit (na rozdíl od nákladů finančních). Čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím jsou následně efektivněji zhodnocovány položky vložené do podnikatelské činnosti (Hobza, Hobza Jr., Schwartzhoffová 2015).

Dalším ukazatelem, který je spjatý s rentabilitou tržeb je elasticita provozních nákladů, což je podíl relativního přírůstku provozních nákladů a relativního přírůstku provozních výnosů. Jedná se o veličinu, která udává, o kolik procent se změni provozní náklady, změni – li se provozní výnosy o 1 % (Růčková, Roubíčková 2012).

3.4.2.3 Ukazatelé zadluženosti

Ukazatelé zadluženosti zkoumají míru zapojení cizích zdrojů do financování aktiv. Využívání určité výše cizích zdrojů je pro podnik, respektive pro vlastníka prospěšné, jelikož tento způsob může vést k růstu ziskovosti vlastního kapitálu. Jedná se o tzv. pozitivní působení finanční páky (Čižinská, 2018).

Dle Scholleové (2017), ukazatele zadluženosti především poměřují cizí a vlastní zdroj, ale zabývají se i schopností hradit náklady dluhu. Při zkoumání ukazatele zadluženosti je dobré zjistit i objem majetku, který si podnik pořídil na leasing. Tento fakt je důležitý z toho důvodu, že aktiva získaná prostřednictvím leasingu se neobjevují v rozvaze, ale pouze jako náklad ve výkazu zisku a ztráty (služby). V tomto případě ukazatele zadluženosti neprokážou celou zadluženost podniku, ale musí se hledat u ukazatelů na bázi výkazu zisku a ztráty.

Ukazatele zadluženosti charakterizují jednak zadluženost vlastního kapitálu, tak poměr vlastního a cizího kapitálu. V současné době nedochází ke skutečnosti, že by velké podniky financovaly veškerá svá aktiva z vlastního anebo naopak z cizího kapitálu. Pokud by podnik využil pouze vlastní kapitál obnášelo by to snížení celkové výnosnosti vloženého kapitálu, a naopak financování výhradně z cizích zdrojů by bylo spojeno s problémy při jeho získávání neboli jeho získání by pro podnik bylo velice nevýhodné.

Ukazatelé zadluženosti poskytují informace o úspěšnosti práce firmy při získávání dodatečných finančních zdrojů pro financování podniku (Kislingerová, 2001).

Ukazatelé zadluženosti vypovídají o třech důležitých skutečnostech objasňující finanční situaci podniku: o míře zadluženosti podniku, charakteru jeho zadluženosti a schopnosti tuto zadluženost snášet (Vávrová, 2014).

Na celkovou kapitálovou strukturu mohou nahlížet jednotlivé osoby z hlediska zainteresovanosti, nicméně nejdůležitější jsou pohledy akcionářů a věřitelů. U věřitelů platí, že riziko věřitele je vyšší, čím vyšší je podíl cizího kapitálu na celkovém kapitálu. Pohled akcionářů je také důležitý, neboť i oni nesou riziko na úkor rozsahu dluhového financování. Čím větší je podíl dluhového financování, tím rizikovější jsou akcie (Růčková 2021).

Dle Růčkové (2021) je cizí kapitál levnější formou financování než financování vlastním kapitálem. Je to z toho důvodu, že akcionář při vlastním financování nese větší míru rizika, která by měla být kompenzována dostatečným zhodnocením vložených prostředků.

Při vyhodnocování struktury zadluženosti se používá celá řada ukazatelů, které jsou odvozené z údajů z rozvahy. Analýza zadluženosti porovnává jednotlivé rozvahové položky a na základě toho zjistí, v jakém rozsahu jsou aktiva podniku financována cizími zdroji (Vochozka, 2020).

Ukazatel věřitelského rizika

Základním ukazatelem je ukazatel věřitelského rizika, kterým lze vyjádřit celkovou zadluženost, což je poměr celkových závazků k celkovým aktivům. Místo věřitelského rizika se může používat pojem ukazatel celkové zadluženosti (Růčková, 2021).

$$\text{Ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Celková aktiva}} \quad (13)$$

Vyšší hodnoty tohoto ukazatele souvisí s vyšším rizikem věřitelů. Je nutné výslednou hodnotu ukazatele posuzovat s celkovou výnosností podniku a také v souvislosti se strukturou cizího kapitálu. Pokud je podnik schopen dosáhnout vyššího procenta rentability, než je procento z cizího kapitálu může být vysoká hodnota ukazatele pro držitele kmenových akcií příznivá. Obecně však věřitelé akceptují nižší hodnoty tohoto ukazatele (Černohorský, 2020).

U finančně stabilního podniku může dočasný růst zadluženosti vést ke zvýšení celkové rentability vložených prostředků. Výše tohoto ukazatele do 0,3 lze považovat za nízkou, od 0,3 do 0,5 za průměrnou, od 0,5 až do 0,7 za vysokou a nad 0,7 za rizikovou.

Ukazatel je udáván buď koeficientem nebo v procentech (Hobza, Hobza Jr., Schwartzhoffová 2015).

Koeficient samofinancování

K dalšímu způsobu výpočtu míry zadlužení se používá koeficient samofinancování, který dává do poměru vlastní kapitál k celkovým aktivům. Jedná se o doplňkový ukazatel k ukazateli věřitelského rizika a jejich součet by měl být přibližně 1 (rozdíl může být způsoben nezapočtením časového rozlišení pasiv do jednoho z ukazatelů) (Čížinská, 2018).

$$\text{Koeficient samofinancování} = \frac{\text{VK}}{\text{Celková aktiva}} \quad (14)$$

Tento ukazatel zahrnuje aktiva společnosti, která jsou financována ze strany akcionářů. Je považován za jeden z nejdůležitějších poměrových ukazatelů zadluženosti, z hlediska hodnocení celkové finanční situace (Růčková 2021).

Doporučená hodnota u zdravých firem by se měla pohybovat okolo 0,5, přičemž za okrajovou přípustnou hranici se všeobecně považuje hodnota 0,3 (Rejnuš, 2014).

Ukazatel úrokového krytí

Ukazatel úrokového krytí vyjadřuje, kolikrát je zisk vyšší než úroky. Úrokové krytí ukazuje, jak velký je bezpečnostní polštář pro věřitele. Ukazatel nejčastěji pracuje se ziskem před zdaněním a úroky tzv. EBIT v čitateli a s úrokovými náklady ve jmenovateli (Růčková, 2021).

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Nákladové úroky}} \quad (15)$$

Ukazatel úrokového krytí dle Scholleové (2012) říká, kolikrát je firma schopna uhradit ze svého EBIT úroky. Jako minimální doporučená hodnota se uvádí 3, ale určitě by hodnota úrokového krytí neměla klesnout pod 1, jelikož by to znamenalo, že podnik není schopen z provozní činnosti hradit náklady na cizí kapitál.

Pokud by tedy tento ukazatel dosáhl hodnoty 1 znamenalo by to, že celý zisk podniku bude použit k úhradě úroků (Vochozka, 2020).

Jako další doporučené hodnoty jsou uváděny hodnoty dosahující trojnásobku a více. Takto vysoké hodnoty jsou doporučovány z důvodu, že po zaplacení úroků z cizích zdrojů musí zůstat ještě dostatečný efekt pro akcionáře. Neschopnost platit úrokové platby ze zisku, může být znakem blížícího se úpadku (Hobza, Hobza Jr., Schwartzhoffová, 2015).

U dobře prosperujících podniků se hodnota úrokového krytí většinou pohybuje v rozmezí 6–8. Pokud však výsledná hodnota klesne pod 4, je již nutná ostražitost, a zároveň při poklesu pod 2, lze již považovat situaci podniku za kritickou (Rejnuš 2014).

Maximální úroková míra (MÚM)

Pro lepší posouzení zadlužení je možné využít ještě další ukazatel, kterým je maximální úroková míra. Tento ukazatel se porovnává s celkovou rentabilitou na základě vypočteného poměru mezi EBIT a celkovými aktivy.

$$\text{MÚM} = \frac{\text{EBIT}}{(\text{VK} + \text{Úvěry} + \text{Obligace})}$$

(16)

Porovnáním se získá ukazatel podmínek pro další zadlužení. Znamená to tedy, že pokud je rentabilita vyšší než maximální úroková míra, existují předpoklady pro další zadlužování firmy. V opačném případě se další zadlužení nedoporučuje z důvodu dalšího zvyšování rizika insolventnosti (Hobza, Hobza Jr., Schwartzhoffová 2015).

3.4.2.4 Ukazatelé aktivity

Tato skupina ukazatelů se zaměřuje na měření, jak úspěšně využívá podnik svá aktiva. Pro každé odvětví jsou charakteristické jiné optimální hodnoty, a kvůli tomu u této skupiny ukazatelů platí, že je nutné hodnotit jejich stav či vývoj vždy ve vztahu k odvětví, ve kterém podnik působí.

Tento model je možné vyjádřit ve dvou modelech, z důvodu, že ukazatel poměruje nejčastěji tokovou veličinu (tržby) k veličině stavové (aktiva).

1. Obrátkovost (rychlost obrátu) vyjadřuje počet obrátek aktiv za určité období, během kterého bylo dosaženo daných tržeb použitých v ukazateli (nejčastěji rok)

2. Doba obratu – odráží počet dní (příp. let), po který trvá jedna obrátka (Kislingerová 2008).

Ukazatelé aktivity informují, jak podnik využívá jednotlivé majetkové části, zda disponuje relativně rozsáhlými kapacitami, které zatím nejsou příliš podnikem využívány, nebo naopak příliš vysoká rychlost obratu může být signálem, že podnik nemá dostatek produktivních aktiv a z hlediska budoucích růstových příležitostí nebude mít šanci pro jejich realizaci.

Ukazatele aktivity představují jeden ze tří základních činitelů efektivnosti, mající zásadní vliv na ukazatele ROA, tak ROE (Kislingerová, 2010.)

Ukazatel obratu celkových aktiv

Ukazatel obratu celkových aktiv, který bývá také označován jako vázanost celkového vloženého kapitálu. Je vyjádřen jako poměr tržeb podniku z jeho hlavní hospodářské činnosti vzhledem k hodnotě aktiv k určitému časovému okamžiku. (Martinovičová, Konečný a Vavřina, 2019).

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Celková aktiva}}$$

(17)

Ukazatel deklaruje kolikrát se ve sledovaném časovém úseku přemění celkový majetek do tržeb podniku. Jedná se o nejkomplexnější ukazatel této skupiny (Martinovičová, Konečný a Vavřina, 2019).

Jeho průměrné hodnoty se pohybují v rozmezí 1,6 – 2,9. Pokud by počet obrátek celkových aktiv klesl pod hodnotu 1,5, vznikla by potřeba prověřit, zda je možno vložený majetek omezit (Rejnuš 2014).

Autoři Martinovičová, Konečný a Vavřina (2019) obecně doporučují, aby hodnota ukazatele byla minimálně 1. Odlišnosti k tomuto doporučení je nutno uvést vzhledem k vlivu kapitálové náročnosti příslušného odvětví, respektive fázi životního cyklu podnikatelského subjektu.

Ukazatel doby obratu aktiv

Ukazatel obratu aktiv patří vedle rentability tržeb k jednomu z klíčových ukazatelů efektivnosti. Měří celkové využití majetku. V rámci vyhodnocení tohoto ukazatele se

požaduje, aby hodnota byla co nejvyšší, tzn. minimálně rovna 1. Je nezbytné upozornit na specifické podmínky u podniků působící v České republice, kdy do ukazatelů obratu aktiv se významně promítá položka odpisů. Je nutné ho tedy hodnotit velmi obezřetně, především ve vazbě na zjištěnou metodu odpisování (Kislingerová 2001).

$$\text{Doba obratu aktiv} = \frac{\text{Celková aktiva}}{\text{Tržby}/360} \quad (18)$$

Někdy se ukazatel využívá v obráceném tvaru, který vypovídá o vázanosti aktiv. Zájmem podniku v tomto případě je, aby relativní vázanost klesla, to znamená, aby výsledná hodnota byla co nejnižší (Vochozka, 2020).

Ukazatel doby obratu zásob

Doba obratu zásob vyjadřuje průměrný počet dnů, po kterou jsou vázány zásoby v podniku do doby jejich spotřeby či jejich prodeje. Dává do poměru průměrný stav zásob a průměrné tržby. Obecně platí, že čím vyšší je obratovost zásob a kratší doba obratu zásob, tím se podnik nachází v lepší situaci. Měl by existovat určitý vztah mezi optimální velikostí zásob a rychlostí obratu zásob (Scholleová 2012).

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby}/360} \quad (19)$$

Ukazatel doby obratu pohledávek

Ukazatel deklaruje vázanost pohledávek v aktivech, tudíž prostřednictvím transformace na dobu obratu pohledávek udává počet dní, které průměrně uplynou od vzniku pohledávky do okamžiku jejího inkasa. Je vhodné, aby z důvodu nezkreslování, do výpočtů vstupovaly pouze pohledávky z obchodních vztahů.

Z hlediska obecného doporučení by doba obratu pohledávek měla být ideálně kratší, než doba obratu závazků nebo by měla odpovídat běžné době splatnosti faktur. Pokud je doba obratu pohledávek delší než běžná doba splatnosti faktur, jedná se o nedodržování obchodně úvěrové politiky ze strany obchodních partnerů. Nicméně v současné době je poměrně běžné, že doba úhrady faktury je delší než deklarovaná (Martinovičová, Konečný a Vavřina, 2019).

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{Pohledávky z obchodního styku}}{\text{Tržby na fakturu}/360} \quad (20)$$

Ukazatel doby obratu závazků

Představuje dobu vázanosti krátkodobých závazků v kapitálu podniku, tj. počet dnů od vzniku závazků k okamžiku jejich úhrady. Obdobně jako u doby obratu pohledávek je doporučováno, aby byly ve výpočtu zohledňovány pouze závazky z obchodních vztahů.

Je možno konstatovat, že doba obratu závazků by měla být delší než doba obratu pohledávek, kvůli tomu, aby nenastala finanční nerovnováha ve firmě. Tento ukazatel může být velmi užitečný pro věřitele či potencionální věřitele, který se z něj mohou dozvědět, jak firma dodržuje obchodně – úvěrovou politiku (Martinovičová, Konečný a Vavřina, 2019).

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{Závazky vůči dodavatelům}}{\text{Tržby na fakturu}/360} \quad (21)$$

3.4.2.5 Ukazatelé s využitím cash flow

Hlavním úkolem těchto ukazatelů je zachytit stavy, které by mohly naznačovat platební potíže a zvážit k jakému výsledku směřuje finanční situace firmy.

Využívání těchto ukazatelů je důležité pro všechny typy podniků, ale pro menší podniky mají větší význam. Pokud malý podnik nebude schopen platit své závazky po delší dobu, bude nucen ukončit svou podnikatelskou činnost.

Významnými ukazateli této skupiny jsou ty, které poměří peněžní toky z provozní činnosti k některým složkám výkazu zisku a ztráty či rozvahy, jako např. obrátová rentabilita, stupeň oddlužení nebo stupeň samofinancování investic. Účel ukazatelů cash flow je dán jejich účelem a potřebou vyjádřit vnitřní finanční sílu podniku (Růčková, 2021).

Základní vztah pro výpočet cash flow je:

$$\text{Cash flow} = \text{Zisk} + \text{Odpisy} + \text{Změna dlouhodobých rezerv} \quad (22)$$

3.4.3 Soustavy odvětvových komplexních ukazatelů

Do této kategorie soustav účelově vybraných ukazatelů patří bonitní a bankrotní modely. Mezi těmito dvěma skupinami neexistuje striktní vymezená hranice, jelikož oba

modely si kladou za cíl podniku přiřadit číselnou charakteristiku, na jejímž základě posuzují finanční zdraví podniku.

Bankrotní modely informují uživatele, zda je podnik v dohledné době ohrožen bankrotem. Tento model vychází z faktu, že každá firma vykazuje symptomy již určitý čas před touto událostí. Mezi nejčastější vykazované symptomy patří problémy s běžnou likviditou, s výší čistého kapitálu nebo s rentabilitou celkového vloženého kapitálu.

Bonitní modely se zakládají na diagnostice finančního zdraví podniku, což znamená, že cílem je stanovit, zda se firma řadí mezi dobré, či špatné firmy. Umožňuje srovnatelnost s jinými firmami v rámci jednoho oboru podnikání (Růčková, 2021).

Vochozka (2020) uvádí, že pojem bonita, označuje schopnost podniku splácet své závazky. Za bonitní podnik lze označit takový podnik, který včas uspokojuje své věřitele plněním závazků, které vůči nim má.

Marinič (2008) považuje bonitu za rating, který je následně zařazen do hodnotící stupnice na základě, které se určí míra rizika pro věřitele, nebo budoucí investory.

Problémem obou skupin je fakt, že vytvořené soustavy pracují s výzkumy ekonomických podmínek, které nejsou identické s českým ekonomickým prostředím. Z tohoto důvodu byly pro podmínky České republiky vytvořeny specifické soustavy, a to jak u bankrotních, tak i u bonitních modelů (Růčková, 2021).

3.4.3.1 Index IN 95 pro zemědělství

Tento model byl zpracován manžely Neumaierovými a jeho snahou je vyhodnotit finanční zdraví českých podniků v českém prostředí a přiřazuje váhu jednotlivým ukazatelům dle ekonomických odvětví. Index IN 95 je souhrnnou metodikou odvozený na základě matematicko– statistických postupů. Tento index se zařazuje mezi bankrotní modely a odpovídá na otázku, zda je podnik důvěryhodný (Vochozka, 2020).

$$IN95 = 0,24 \frac{A}{CZ} + 0,11 \frac{EBIT}{Ú} + 21,35 \frac{EBIT}{A} + 0,76 \frac{VÝN}{A} + 0,1 \frac{OA}{KZ} - 14,57 \frac{ZPL}{VÝN}$$

(23)

A – Aktiva celkem

CZ – Cizí zdroje

EBIT – Zisk před zdaněním a úroky

Ú – Nákladové úroky

VÝN – Výnosy

OA – Oběžná aktiva

KZ – Krátkodobé závazky

ZPL – Závazky po lhůtě splatnosti

Ve vzorci 29 jsou uvedeny váhy, které platí pro odvětví zemědělství. V modelu jsou zahrnuty stěžejní ukazatele pro hodnocení výkonnosti a pravděpodobnosti bankrotu firem. Výhodou tohoto indexu je také to, že mezi ukazateli není zastoupen ani jeden, který by pracoval s tržní cenou podniku, což je v podmínkách málo likvidního kapitálového trhu nesmírnou výhodou.

Váhy jednotlivých ukazatelů jsou stanovené jako podíl významnosti ukazatele dané četnosti výskytu a jeho odvětvové hodnoty v roce vzniku indexu. Pro index IN 95 jsou to data z roku 1994. Pro každé odvětví přichází v úvahu odlišné váhy. U ukazatele EBIT/Nákladové úroky je váha pro všechny odvětví stanovena na hodnotu 0,11 a pro ukazatel Oběžná aktiva/Krátkodobé závazky je také stanovena jednotná váha 0,10 (Neumaierová, Neumaier, 2002).

Výsledky IN 95 vyšší než 2 představuje podnik s dobrým finančním zdravím. Podnik s hodnotou pohybující se mezi 1 a 2 lze označit jako podnik, který by mohl mít problémy. Pokud index IN 95 vyjde menší než 1, znamená to, že jde o podnik se špatným finančním zdravím a už není schopen platit své závazky. (Růčková, 2021).

3.4.3.2 G-index

Tento index byl vytvořený profesorem Gurčíkem na Slovensku. G – index je model sestavený přímo pro zemědělské podniky zaměřující se na prvovýrobu a umožňuje je diferencovat na prosperující, resp. neprosperující.

Gurčík (2002) uvádí, že zkušební test byl uskutečněn na 60 náhodně vybraných podniků, první polovina z nich hospodařila na půdě v cenové skupině 1–7 a druhá polovina hospodařila na půdě v cenové skupině 14–20. Na podniky se zároveň aplikovaly další z bankrotních a bonitních modelů a ukazatelů finanční analýzy, výsledky byly následně porovnány a byly přiděleny váhy jednotlivým ukazatelům a sestaven vzorec.

$$G - \text{index} = 3,412 X1 + 2,226X2 + 3,227X3 + 3,149X4 - 2,063X5$$

(24)

- X1** = Výsledek hospodaření minulých let/Pasiva celkem
X2 = Výsledek hospodaření před zdaněním / Pasiva celkem
X3 = Výsledek hospodaření před zdaněním / Výnosy
X4 = Cash Flow / Pasiva celkem
X5 = Zásoby / Výnosy

Hodnota výsledného G – indexu u prosperujícího podniku je větší než 1,8. Naopak vyjde-li G index menší nebo rovno -0,6, hovoří se o neprosperujícím podniku. Pokud se výsledná hodnota nachází v rozmezí mezi -0,6 a 1,8 signalizuje průměrné podniky. Čím vyšších hodnot G-index dosahuje tím lépe (Gurčík, 2002).

3.4.3.3 Finanční zdraví dle SZIF pro zemědělství

Zhodnocení a splnění finančního zdraví vyplývá z podmínek pro poskytování dotace konkrétního dotačního titulu v rámci zemědělského sektoru v ČR.

Pro vyhodnocení finančního zdraví se používá 10 poměrových ukazatelů finanční analýza z oblasti rentability, likvidity, zadluženosti a aktivity. Dle dosaženého výsledku jsou jednotlivým ukazatelům přiděleny body. Vyhodnocení ukazatelů se provádí pro každé účetní období zvlášť. Následně se přidělené body u všech ukazatelů v jednotlivých účetních obdobích sečtou. Výsledné hodnocení finančního zdraví představuje aritmetický průměr součtu bod za dané účetní období. Celkově lze dosáhnout maximálně 30 bodů. Pro splnění podmínky finančního zdraví je potřeba získat alespoň 9 bodů. Výsledkem hodnocení je dosažení kategorie A,B nebo C dle tabulky 2 (szif.cz).

Postup výpočtu jednotlivých ukazatelů s mezními hodnotami, které určí bodové hodnocení ukazatelů se nachází v **příloze č. 7**.

Tabulka 2: Rozlišení kategorií finančního zdraví dle dosaženého počtu bodů

Kategorie A	(22; 30>	Splnění podmínky finančního zdraví
Kategorie B	(14; 22>	
Kategorie C	(9; 14>	
Kategorie D	(6; 9>	Nesplnění podmínky finančního zdraví
Kategorie E	(0;6>	

Zdroj: szif.cz

3.5 Zemědělská účetní datová síť

Zemědělská účetní datová síť (FADN) reprezentuje významný relevantní zdroj harmonizovaných a porovnatelných dat o hospodaření a o ekonomických výsledcích zemědělských podniků zpracovaných jednotnou metodikou napříč členskými státy EU.

Jedná se o každoroční statistické výběrové šetření hospodářských výsledků zemědělských podniků. Sběr veškerých dat a jejich následné zpracování je prováděno v jednotlivých členských zemích EU, které jsou pověřeny tzv. Kontaktní pracoviště FADN. Celkový výběrový soubor FADN zahrnuje přes 80 tisíc respondentů, kteří reprezentují zhruba 4 miliony zemědělských podniků za všechny členské státy. Sběr dat se zaměřuje, jak na produkci (např. využívaná zemědělská půda, vstup pracovní síly, stavy zvířat, výnosy), tak na data ekonomická (např. hodnota produkce, náklady, podpory a dotace) (uzei.cz).

3.5.1 Kontaktní pracoviště FADN CZ

Výběrový soubor FADN v České republice tvoří v současné době přibližně 1 400 zemědělských subjektů. Struktura souboru vychází z tzv. plánu výběru, který zajišťuje reprezentativnost z hlediska zastoupení jednotlivých typů výrobního zaměření podniků, velikosti i regionálního rozmístění zemědělských podniků ČR (fadn.cz).

Z této databáze byla vybrána skupina fyzických osob neboli rodinných farem, které svou charakteristikou odpovídají zkoumanému podniku. Na základě statistického šetření FADN byla vybrána data, která představují doplňkové ukazatele, sloužící jako odvětvové průměry všech fyzických osob neboli rodinných farem v České republice v časové řadě od roku 2017 do roku 2020. Z výběrového souboru FADN byla vybrána data pro ukazatele rentabilita vlastního kapitálu, rentabilita tržeb, rentabilita aktiv, běžná, pohotová a okamžitá likvidita, celková zadluženost, koeficientu samofinancování, doba obratu zásob a v neposlední řadě doba splatnosti pohledávek.

V tabulce číslo 3 bylo na základě dat z databáze FADN zjištěny vybrané ukazatele finanční analýzy zaměřené pouze na fyzické osoby působící na území České republiky, které provozují tzv. rodinné farmy. Hodnoty jednotlivých ukazatelů budou představovat průměrné výsledky vybrané skupiny podniků v časové řadě od roku 2017 do roku 2020. Výsledky podniků fyzických osob byly získány analogicky na základě šetření FADN.

Dle použité metodiky bylo u rentability tržeb využito v čitateli čistý zisk (EAT) a u rentability vlastního kapitálu a rentability aktiv užit zisk před zdaněním (EBIT). Z tabulky číslo 3 lze předpokládat, že hodnota zisku EAT dosahovala záporných hodnot neboli ztráty

v celé časové řadě, tudíž je patrné, že hodnoty rentability tržeb dosahují taktéž záporných hodnot. Na druhou stranu hodnota zisku EBIT dosahovala kladných hodnot, která byla využita pro výpočty rentability vlastního kapitálu a rentability aktiv.

Tabulka 3: Vybrané ukazatele finanční analýzy fyzických osob v ČR

Rok	2017	2018	2019	2020
Ukazatel				
Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)	0,04	0,05	0,04	0,09
Rentabilita tržeb (ROS)	-0,17	-0,23	-0,21	-0,40
Rentabilita aktiv (ROA)	0,04	0,04	0,04	0,08
Běžná likvidita	0,43	0,59	0,71	0,62
Pohotová likvidita	0,21	0,31	0,42	0,33
Okamžitá likvidita	0,23	0,33	0,48	0,34
Celková zadluženost	0,08	0,07	0,08	0,09
Koeficient samofinancování	0,92	0,93	0,92	0,90
Doba obratu zásob (dny)	303,29	315,48	297,99	472,17
Doba splatnosti pohledávek (dny)	25,75	30,05	23,53	27,67

Zdroj: <https://www.fadn.cz>

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) vyjadřuje, kolik korun čistého zisku (po zdanění) bylo vytvořeno z jedné koruny vlastního kapitálu. Rentabilita vlastního kapitálu je vhodný indikátor pro měření ziskovosti podniku z pohledu vlastníků. Průměrná hodnota fyzických osob dosahovala výsledků od 0,04 do 0,09. Z hlediska interpretace to znamená, že fyzické osoby v průměru vytvořili od 0,04 do 0,09 čistého zisku z jedné koruny vlastního kapitálu. Výsledné hodnoty je nutné posuzovat s obvyklou mírou výnosnosti a rizikovou prémie. Pokud by tyto hodnoty ukazatele byly trvale nižší, případně stejné jako výnosnost cenných papírů garantovaných státem (např. státních pokladničních poukázek), potom by byly takovéto podniky odsouzeny k zániku, neboť racionálně uvažující investor požaduje od rizikovější investice vyšší míru zhodnocení. Na ukazatele působí několik důležitých faktorů, které mohou způsobit nárůsty či poklesy míry výnosnosti vlastního

kapitálu. Jsou jimi větší (nižší) vytvořený zisk společnosti, pokles (nárůst) úrokové míry cizího kapitálu, snížení (zvýšení) podílu vlastního kapitálu na celkovém kapitálu a kombinace předchozích důvodů.

Rentabilita tržeb (ROS) je zde počítán jako podíl hospodářského výsledku EAT k tržbám z prodeje zboží, vlastních výrobků a služeb a odpovídá na otázku, kolik korun hospodářského výsledku po odpočtu nákladových úroků a daní zůstalo z jedné koruny tržeb. Ve sledované časové řadě byly hodnoty záporné z čehož vyplývá, že podniky negenerovaly zisk, ale spíše ztrátu, což znamená, že podniky měly vysoké náklady, které převyšovaly přijaté finanční prostředky.

Rentabilita aktiv (ROA) někdy též nazývaná jako návratnost aktiv hodnotí schopnost podniku využívat majetek vložený do podnikání, bez ohledu na to, zda se jedná o majetek dlouhodobý, oběžný, financovaný z vlastního nebo cizího kapitálu. Průměrné hodnoty fyzických osob dosahují od roku 2017 po rok 2019 konstantní hodnoty 0,04 Kč zisku EBIT a v roce 2020 byla tato hodnota o něco vyšší 0,08 Kč zisku EBIT z jedné koruny majetku využívaného v podnikání, což jsou podprůměrné výsledky. V zemědělství může být tento ukazatel zkreslen tím, že ve vykazovaném majetku není najatá zemědělská půda, jejíž podíl na využívané zemědělské půdě je významný a z níž je rovněž tvořen hospodářský výsledek.

Běžná likvidita udává, kolik korun oběžných aktiv máme k dispozici pro úhradu 1 Kč závazků. Čím je hodnota ukazatele vyšší, tím menší je riziko platební neschopnosti hodnoceného podniku. Pokud však bude hodnota ukazatele příliš vysoká, poukazuje to na nízkou výdělečnou schopnost podniku. Dle Vochozky (2011) je doporučená hodnota v intervalu 1,6 – 2,5. Při porovnání s tímto intervalem se průměrné hodnoty pohybují pod hranicí 1,6, což může značit na obecnou neschopnost podniků včas hradit své závazky, tato neschopnost může vyústit až v bankrot jednotlivých zemědělců.

Pohotová likvidita je vhodnější pro mezipodnikové srovnání, protože nepočítá v krátkodobých oběžných aktivech se zásobami. Výsledek ukazuje, kolikrát by bylo možné uhradit krátkodobé závazky inkasem pohledávek z prostředků v pokladně a na účtech podniků. Při porovnání s Martinovičovou a kol. (2019), která uvádí doporučenou hodnotu v rozmezí 1 – 1,5 se průměrné hodnoty fyzických osob nacházejí v celé časové řadě pod doporučenými hodnotami. Z čehož je patrné, že fyzické osoby vážou poměrně malou část oběžných aktiv ve formě pohotových prostředků.

Okamžitá likvidita vyjadřuje, kolik Kč ze závazků jsou podniky schopni uhradit z hotovosti a krátkodobých cenných papírů, které mají k dispozici. Z hlediska ideální neboli doporučené hodnoty Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, (2017) uvádí interval 0,2 – 0,5. V tomto případě se veškeré hodnoty z časové řady nacházejí v doporučeném intervalu, což znamená, že zemědělci jsou v průměru schopni hradit své krátkodobé závazky ihned tedy pomocí hotovosti, peněz na bankovních účtech, šeků či krátkodobými cennými papíry.

Celková zadluženost je mírou věřitelského rizika. Vyjadřuje podíl cizích zdrojů na celkovém kapitálu podniku. V případě průměrných hodnot u fyzických osob se celková zadluženost pohybuje od 0,07 do 0,09, což znamená, že cizí zdroje se na celkových pasivech podílejí od 7 do 9 %. Jedná se o všechny cizí zdroje, krátkodobé, dlouhodobé, úročené i neúročené. Na vyšší celkové zadluženosti se podílí nižší hodnota vlastního kapitálu, a naopak vyšší hodnoty u cizích zdrojů.

Koeficient samofinancování vyjadřuje, jaký podíl z celkových aktiv tvoří vlastní kapitál, který je financován vlastníky podniku. Jedná se o doplňkový ukazatel k ukazateli celkové zadluženosti, kdy jejich součet by měl být roven 1. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím je podnik více samostatný. Z výše uvedené tabulky je patrné, že v průměru podniky mají vlastní zdroje přes 90 %.

Doba obratu zásob udává, za jakou dobu podniky průměrně prodají své zásoby neboli jak dlouho tyto zásoby leží na skladě a vážou na sebe finanční prostředky. Pomocí tohoto ukazatele lze zjistit, kolik dnů jsou oběžná aktiva vázána v určité formě zásob. Z hlediska obecných doporučených hodnot je možno říct, že čím nižší je doba obratu zásob, tím lépe. Hodnoty z tabulky vykazují interval 297,99 – 472,17 dnů. Tento interval poukazuje na vysoké hodnoty, kdy u podniků dochází k hromadění zásob, které mohou vést k zastarání zásob a následné neprodejnosti, k vyšším nákladům spojených s držením zásob a v neposlední řadě k dražšímu financování zásob.

Doba splatnosti pohledávek informuje o průměrném počtu dnů inkasa pohledávek z obchodních vztahů. Jedná se o průměrnou dobu splatnosti pohledávek, která neznamena nic jiného než průměrnou dobu, po kterou podniky financují, zpravidla bezúročně, své odběratele. Hodnota doby obratu pohledávek by měla odpovídat průměrné době splatnosti faktur. Standartní hodnota tohoto ukazatele je uváděna pro všechny podniky kolem 30 dnů. Zkoumané podniky dosahovali hodnot v rozmezí od 23,53 do 30,05 dnů. Čím je tento ukazatel nižší, tím méně zdrojů k financování pohledávek firma potřebuje. Avšak tento

ukazatel může být zkreslen sezónní fakturací, chybným účtováním pohledávek či ponížením pohledávek o faktoringové financování.

3.6 Nejčastější dotace využívané Farmou Klíнец

Dotační zdroje lze v České republice rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Po vstupu ČR do Evropské unie jsou zemědělcům nabízeny evropské dotační programy, které jsou většinou částečně kofinancované ze státního rozpočtu ČR, jenž jsou vhodně doplněny národními dotačními programy (plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR). Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond (eagri.cz).

Státní zemědělský intervenční fond poskytuje národní dotace a přímé platby. Z národních zdrojů podporuje Česká republika prostřednictvím cílených programů celou řadu potřebných aktivit. Těmito dotačními programy přispívá k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru. Mezi nejhlavnějším dotačním programem, který je součástí národních zdrojů je Evropských zemědělský fond rozvoje venkova.

Mezi příklady poskytovaných podpor spadající do programu rozvoje venkova patří:

1. Agroenvironmentálně – klimatické opatření (AEKO)

Opatření má za úkol podpořit využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí a jejich vlastností. Žadatelem o AEKO je subjekt obhospodařující v evidenci půdy (LPIS) alespoň minimální výměru zemědělské půdy. Žadatel nemusí být zemědělským podnikatelem.

2. Platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (ANC)

Platby pro zemědělce v těchto oblastech by měly prostřednictvím vybízení k trvalému využívání zemědělské půdy přispívat k zachování venkovské krajiny a k zachování a podpoře trvale udržitelných systémů zemědělského hospodaření. Opatření kompenzuje dodatečné náklady a ušlé příjmy v souvislosti s omezením zemědělské produkce. Zemědělské podniky zde hospodařící dosahují nižší produkce než zemědělci v příznivých oblastech.

3. Ekologické zemědělství (EKOZ)

Cílem je podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí. Cílem je zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny.

Přímé platby zaujímají největší podíl vyplácených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství, jejich poskytování probíhá podle pravidel Společné zemědělské politiky EU. Přímé platby jsou především zaměřeny na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu Greening, generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce a na podporu odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím či jsou velmi důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Základními podmínkami pro získání dotace je, aby žadatel byl zemědělským podnikatelem, aktivním zemědělcem a obhospodařoval zemědělskou půdu, která je na něho evidovaná v registru zemědělské půdy LPIS (szif.cz).

4. Bahnice a kozy (VCS)

Cílem dotačního opatření je podpora chovu bahnic, popřípadě chovu koz pasených na travních porostech nebo na orné půdě evidovaných na žadatele v LPIS.

5. Dojnice (VCS)

Cílem dotačního opatření je podpořit chovatele dojnic.

6. Greening

Cílem je podpořit zemědělské postupy se zaměřením na oblasti klimatu a životního prostředí. Jako základní postupy byly vymezeny: diverzifikace plodin, zachování úrovně trvalých travních porostů a zřizování ploch v ekologickém zájmu.

7. Platba pro mladé zemědělce

Podpora je určena mladým zemědělcům, kteří začínají podnikat v zemědělství, ať již jako fyzická nebo právnická osoba. Cílem podpory je usnadnit založení zemědělského podniku a jeho rozvoj v počátečních letech podnikání.

8. Jednotná platba na plochu (SAPS)

Cílem dotačního titulu je podpora zemědělců, kteří obhospodařují minimálně 1 hektar zemědělské půdy s kulturou.

9. Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

Jedná se o doplňkové platby poskytované k Jednotné platbě na plochu, které jsou plně hrazeny z rozpočtu České republiky. V rámci tohoto programu lze požádat o platbu na zemědělskou půdu, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí či koz (szif.cz).

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika farmy

Rodinná farma Klíнец se nachází 20 km jižně od hlavního města Prahy. Farma Klíнец svou činnost zahájila v roce 2017 a je vedena jako fyzická osoba. Z hlediska rozdělení podle počtu zaměstnanců a ročního obrátu spadá do skupiny drobného podnikatele. Zabývá se jak rostlinnou, tak živočišnou výrobou, která je stěžejní. Nosným programem živočišné výroby je specializace v chovu bílých krátkosrstých koz a mléčných plemen skotu. Rostlinnou výrobu využívají především pro pěstování trávy, která se dále využívá jako seno a senáž pro zvířata a zbylé hektary půdy slouží jako pastviny.

Farma v současné době zaměstnává 4 zaměstnance na hlavní pracovní poměr. Jeden ze zaměstnanců je zaměstnán jako ošetřovatel, který pečuje o zvířata, provádí kontrolu funkčnosti krmných linek, ventilace a napáječek, evidenci stavu zvířat, teplot a spotřebu vody, a především dohlíží na zdravotní stav zvířat. Další dva zaměstnanci jsou využíváni v sýrárně, kde se starají o výrobu čerstvých kravských a kozích mléčných výrobků obzvláště sýrů. Poslední zaměstnanec obstarává jízdu traktorem z důvodu sečení trávy, shrnování, lisování a odvozu balíků sena.

Obrázek 1: Logo Farmy Klíнец

Zdroj: Interní materiály Farmy Klíнец

4.1.1 Hlavní činnost farmy

Rodinná farma Klíнец se zaměřuje především na živočišnou výrobu a částečně i na rostlinnou výrobu. Další oblastí, kam Farma Klíнец směřuje své aktivity je myslivost a zájmový chov zvířat. Mimo to se může zabývat i pořádáním kurzů a zprostředkováním obchodu a služeb. V oblasti rostlinné výroby je farma zaměřena již od počátku své existence na sklizeň trvalých travních porostů a výrobu kvalitního krmiva pro skot a ovce. Jedná se zejména o senáž a luční seno. Svou zemědělskou činnost provozuje na přibližně

25 ha půdy z toho je 6 ha půdy přímo vlastněno farmou a zbylých 19 ha je propachtovaných na základě pachtovních smluv s cenou 6 000 Kč/ha. Půda je v pronájmu od vlastníků na dobu neurčitou. Tato výměra je v posledních letech stabilizována. Hospodaření probíhá v tzv. ekologickém režimu.

Z hlediska živočišné výroby se specializují na chov bílých krátkosrstých koz a mléčných plemen skotu. Na farmě se vyskytují téměř všechna tradiční hospodářská zvířata, navíc je zde vybudovaná expozice okrasného ptactva. Ve srovnání se začátky provozu farmy se chov výrazně změnil. Zredukovalo se ovčí stádo, ale na druhou stranu však mají solidní základnu mléčného chovu. Na základě tabulky číslo 4 je zřejmé, že v současné době dojí 20 dojnic a asi 50 koz. V rámci živočišné výroby nadále vlastní 1 berana, 1 býka, 2 kozly, 3 koně a 20 ovcí. Farma Klíнец hospodaří s tzv. otevřenými vraty. To znamená, že se kdykoli a kdokoli může přijít na farmu podívat, prohlédnout si chov, a především nakoupit poctivé farmářské výrobky.

Tabulka 4: Stav zvířat k 31.12.2021 na Farmě Klíнец

Plemena zvířat	Stav zvířat k 31.12.2021
Východofříská ovce	21
Koza bílá krátkosrstá	52
Holštýnský skot	20
Hereford	1
Norický kůň	3

Zdroj: Interní účetní materiály farmy Klíнец

Hlavním důvodem provozování farmy je zpracovávání vlastního kozího a kravského mléka v malé faremní mlékárně, kde se vyrábí mnoho druhů sýrů, tvarohů, jogurtů či kefirů. Dále je možné v rámci takzvaného prodeje ze dvora zakoupit třeba vejce nebo čerstvé maso.

Okrajovou činností farmy je pořádání soukromých oslav, jako jsou svatby či narozeniny, přes zážitkové programy po akce pro širokou veřejnost. Tradicí se pro farmu již stalo Velikonoční odpoledne, Dožínky, Dýňová slavnost, Mikulášská nadílka, rozsvícení vánočního stroměčku a sezonní jarmarky. Ve spolupráci se spolkem Klínečtí kozlíci organizují dětské kroužky a letní příměstský tábor s farmářskou tematikou.

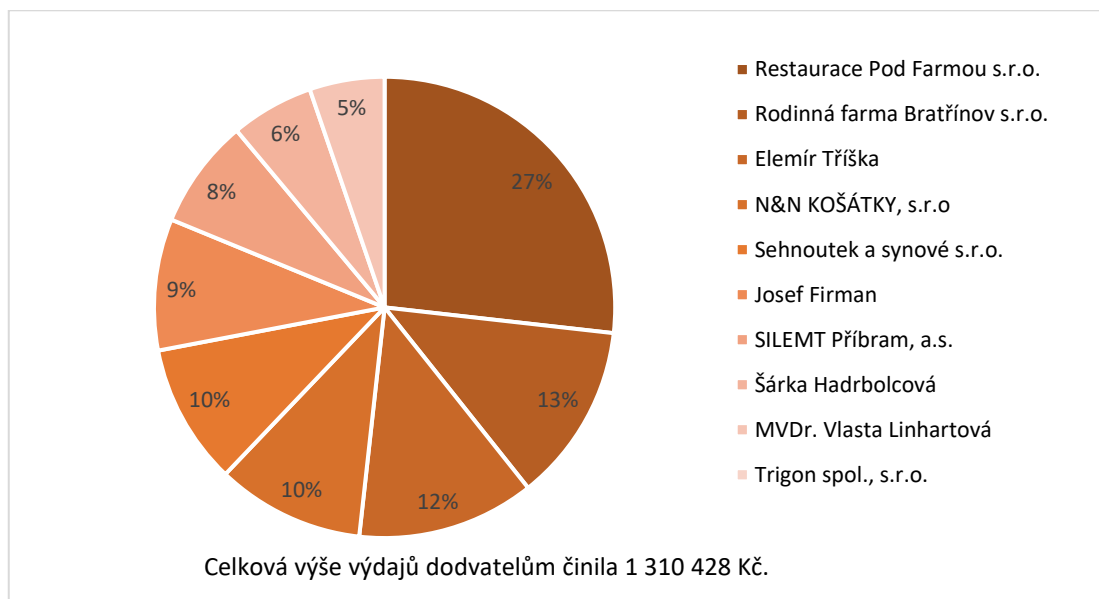
4.1.2 Dodavatelé farmy za rok 2021

Součástí skupiny dodavatelů budou uvedeni ti, od kterých farma přijala faktury přijaté. Větší skupinou výdajů tvoří výroba potravinových balíčků u Restaurace Pod

Farmou s. r. o. . Restaurace pro farmu připravuje sušená masa, různé druhy paštik, masných výrobků a uzenin, které následně Farma Klíнец prodává koncovým zákazníkům ve formě tzv. "prodeje ze dvora". Hodnota těchto výdajů za rok 2021 tvořila 333 852 Kč. Mezi další významné výdaje farmy se řadí Rodinná farma Bratřínov s. r. o. a Elemír Tříška. Rodinná farma Bratřínov dodává senáž, seno a vojtěšku sloužící jako krmná směs pro zvířata. Elemír Tříška poskytuje Farmě Klíнец vína, mošty a ovocná pyré, které následně nabízí v rámci svého prodeje ze dvora. Dalšími výrobky, který Farma Klíнец nakupuje jsou domácí marmelády od paní Šárky Hadrboškové, které taktéž umísťují do své prodejny na farmě. N&N Košátky s.r.o. je autorizovaným prodejcem traktorů a zemědělských strojů od kterých Farma Klíнец nakupuje potřebné vybavení. Za rok 2021 činili výdaje pro nákup zemědělských strojů ve výši 129 304 Kč. Důležitou součástí výdajů v hodnotě 123 034 Kč je nákup krmných směsí, které představují přísun potřebných minerálů a vitamínů od firmy Sehnoutek a synové s. r. o. Jedná se spíše o doplňkové krmení ke šrotu, senu a senáži, kterou si farma vyrábí sama. V rámci výdajů farmy jsou nepostradatelnou součástí výdaje na veterinární péči tzn. vakcinace, odběr krve a odčervení zvířat, prostředky na provoz a údržbu strojů, které zahrnují náhradní díly, oleje a naftu a další zemědělské činnosti jako je například ošetření plodin hnojivy a různých postřiků. Tyto drobnější výdaje tvoří celkovou částku 412 841 Kč. Graf číslo 3 obsahuje podrobnější procentuálněji přehled nejčastějších dodavatelů za rok 2021. Graf obsahuje pouze přijaté faktury.

Celková výše výdajů za rok 2021 přesáhla částku 1 310 000 Kč.

Graf 3: Struktura dodavatelů farmy Klíнец za rok 2021 v %

Zdroj: Interní účetní materiály farmy Klíнец

4.1.3 Odběratelé farmy za rok 2021

Hlavními příjmy farmy jsou tržby plynoucí od firmy Klaas, s.r.o. v hodnotě 1 516 000 Kč. Farma Klíнец se stará a obstarává jejich zvířata a obhospodařuje půdu ve formě sečení, obracení, nahrnování a lisování pěstovaných plodin.

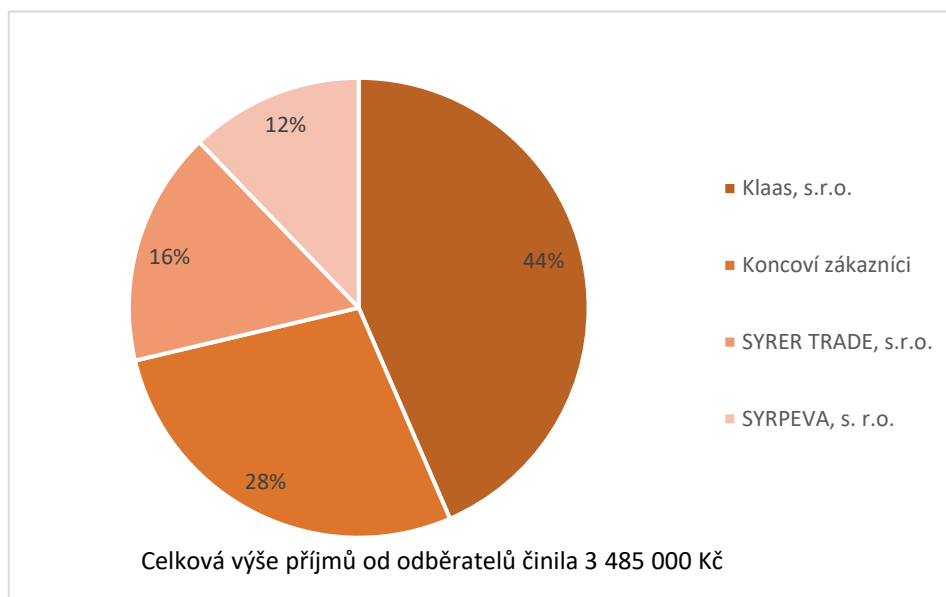
Jak již bylo výše zmíněno farma se zaměřuje na prodej ze dvora, což znamená prodej vlastních produktů z prvovýroby ve svém hospodářství přímo spotřebiteli pro svou konečnou spotřebu. Farma prodává především mléčné výrobky tzv. jogurty, sýry, kefíry mléko, dále pak vejce a masné produkty. Prodeje koncovému zákazníkovi představují značnou část příjmů farmy Klíнец. Za rok 2021 tyto příjmy činili 969 000 Kč.

Důležitým odběratelem je společnost SYRER TRADE, s.r.o., která provozuje e-shop a kamenné prodejny s produkty vyrobené přímo od farmářů. Představuje 16 % z celkových příjmů farmy.

Posledním významným odběratelem je společnost SYRPEVA s.r.o., která od Farmy Klíнец odebírá především čerstvé kozí mléko na zpracování mléčných výrobků. Hodnota příjmu představuje dvanácti procentní podíl tzn. 425 000 Kč.

Graf číslo 4 znázorňuje procentuální poměr jednotlivých odběratelů. Za rok 2021 celkové příjmy od odběratelů dosáhly částky 3 485 000 Kč.

Graf 4: Struktura odběratelů farmy Klíнец za rok 2021 v %

Zdroj: Interní účetní materiály farmy Klíнец

4.1.4 Dotace

Tabulka číslo 5 poskytuje přehled a výši čerpaných dotací od roku 2018 po rok 2021. Při finančním rozboru rodinného hospodářství Farmy Klíнец je zcela zřejmé, že dotace z rozpočtu Evropské unie a z České republiky tvoří podstatnou část příjmu. Bez nich by podnik vůbec nebyl ziskový a nemohl by fungovat. Časová řada začíná od roku 2018, jelikož farma v roce 2017 žádnou dotaci nezískala, protože ji byly všechny zamítnuté. Nejvyšší hodnota získaných dotací byla v roce 2020, kdy farmě bylo poskytnuto 422 439,51 Kč. Důvodem získání vyšších částek dotací mohlo být rozšíření zemědělské půdy nebo rozšíření stavu dojnic a koz. Naopak nejmenší podíl dotací farma zatím zaznamenala v roce 2018 a to ve výši 119 799,03 Kč, což mohlo být způsobeno krátkou dobou existence farmy.

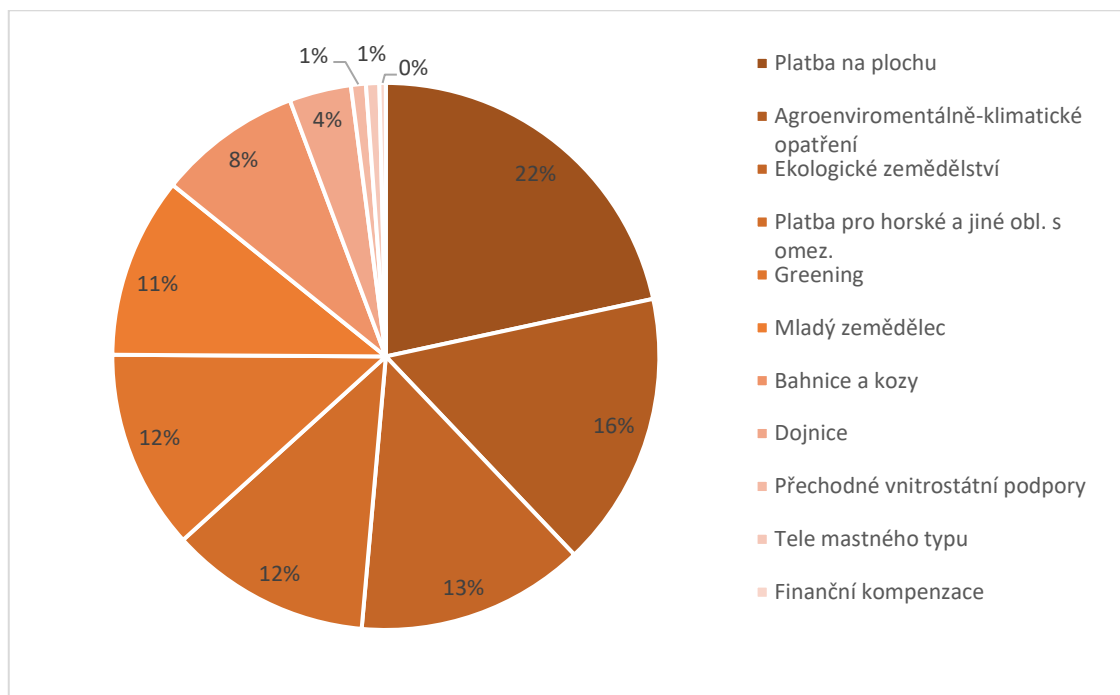
Nejvyšší procentuální podíl ze všech získaných dotací od roku 2018 do roku 2022, jednoznačně představuje podpora platby na plochu s 22 % a následně podpora ve formě agroenvironmentálně-klimatické opatření s 16 %. Naopak nejmenší procentuální podíl zaznamenala podpora finanční kompenzace a podpora tele masného typu. Veškeré procentuální podíly získaných dotací znázorňuje graf číslo 5.

Tabulka 5: Přehled získaných dotací v Kč

Rok	2018	2019	2020	2021
Typ podpory				
Agroenvironmentálně-klimatické opatření (AEKO)	62 926	63 392	68 015	70 247
Platba pro horské a jiné obl. s omez.	-	48 230	47 514	49 073
Ekologické zemědělství (EZ)	54 952	54 808	54 008	55 781
Bahnice a kozy	-	22 287	46 891	-
Dojnice	-	11 031	15 583	17 996
Greening	-	47 677	50 071	46 172
Finanční kompenzace	1 920	2 323	2 852	3 315
Mladý zemědělec	-	42 940	45 308	41 954
Platba na plochu (SAPS)	-	86 619	92 183	84 755
Tele masného typu (VCS)	-	3 187	-	-
Přechodné vnitrostátní podpory	-	3 663	-	3 505
Celkem	119 799	382 493	422 440	372 800

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Graf 5: Procentuální přehled získaných dotací od roku 2018 do roku 2021

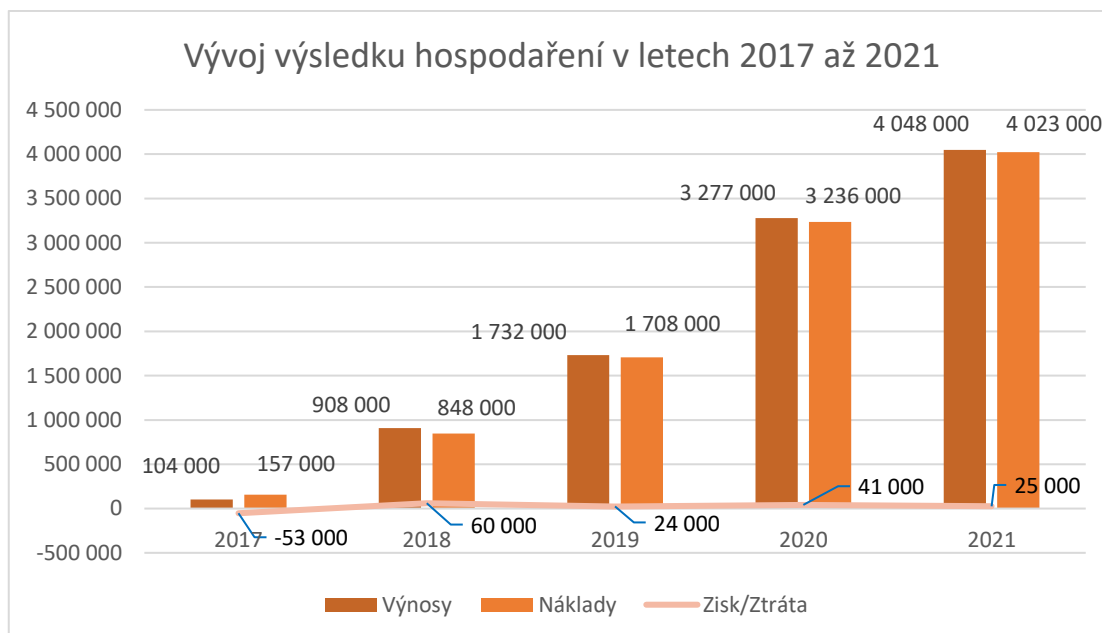
Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

4.1.5 Výsledek hospodaření

Farma Klíнец zahájila svoji podnikatelskou činnost v roce 2017, kde celková výše nákladů byla vyšší než celková výše výnosů, což znamenalo ztrátu v hodnotě 53 000 Kč, která se při zahájení podnikání nezřídka objevuje. Náklady při zahájení obvykle na nějaký čas převyšují výnosy. Tato ztráta mohla plynout z vyšších nákladů, které obsahovaly finanční prostředky nutné k zahájení činnosti, prostředků na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, prostředků na nákup oběžného majetku (zásoby, zboží), a prostředků určených k financování činnosti (mzdy, služby) do chvíle, kdy bude možné tyto náklady hradit z tržeb. V následujících letech 2018 až 2021 se ztráta přehoupla do mírných zisků, které dosahovaly hodnot v rozmezí od 24 000 do 60 000 Kč, které lze vidět v grafu číslo 6. Náklady v jednotlivých letech jsou poměrně vysoké, jelikož stále dochází k ustavičnému budování Farmy Klíнец. Největší položkou nákladů je výkonová spotřeba, která obsahuje náklady spojené s prodejem zboží, se spotřebou materiálu a energií a s poskytnutými službami. Hodnotu nákladů také zvyšují osobní náklady, které jsou spojené se mzdovými náklady a náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Neméně důležitou položkou nákladů jsou odpisy dlouhodobého hmotného majetku, které se především zvyšují pořizováním zemědělských strojů potřebné pro rozšiřování činnosti. Detailní přehled soupisu dlouhodobého majetku je popsán v tabulce číslo 4. Na hodnotu

výnosů má významný vliv získávání dotací od Státního zemědělského intervenčního fondu a tržby z prodeje výrobků a zboží.

Graf 6: Vývoj výsledku hospodaření v letech 2017 až 2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

4.1.6 Dlouhodobý majetek k roku 2021

Dlouhodobý hmotný majetek se zařazuje v hodnotě větší než 40 000 Kč a doba použitelnosti musí být delší než jeden rok.

Pro odepisování majetku se využívají rovnoměrné daňové odpisy, kdy každý majetek je přiřazen k jednotlivým odpisovým skupinám s maximální roční odpisovou sazbou.

Farma Klíneč pořizuje dlouhodobý majetek od roku 2017 a jeho stav je uveden v přehledné tabulce číslo 6.

Drobný hmotný majetek v pořizovací ceně do 39 999,- s dobou upotřebitelnosti delší než 1 rok je účtován přímo na účet 501 Spotřeba materiálu. Dlouhodobý hmotný majetek v pořizovací hodnotě nad 40 000,- je účtován na účtu 042 a po uvedení do provozu na příslušné odpisové skupiny 02 a 03. Pro účely odpisů podle zákona o dani z příjmů je Dlouhodobý hmotný majetek zařazen do odpisových skupin dle přílohy zákona o dani z příjmů č. 586/92 Sb. Pozemky se neodepisují. Dospělá zvířata – dojnice se sledují individuálně, a to neohledně na pořizovací cenu jednotlivého dospělého zvířete a v účetnictví se vedou na účtu 026.

Dojící zařízení, které bylo pořízeno v roce 2017 je v roce 2021 ze 100 % odepsaný. Chladicí tank byl pořízený v roce 2018 a bude odepisovaný ještě v roce 2022, což znamená že je odepsaný ze 78 %. Obraceč píce byl pořízený následně v roce 2019 a je odepsaný z 55,5 %. Osobní automobil Ford Ranger a Passat Variant pořízený v roce 2021 je odepsaný jen z 11 %. Zbylý dlouhodobý majetek byl pořízený v roce 2020 a stav odepsanosti je z 33 %.

Z hlediska dostupnosti strojních, technologických, skladovacích a zpracovatelských kapacit má Farma Klíнец dobrý předpoklad pro zabezpečení úspěšné výroby mléčných produktů. Některé stroje pro zabezpečení výrobní činnosti jsou ve vlastnictví firmy a některé pořízené prostřednictvím úvěru.

Tabulka 6: Stav dlouhodobého majetku k roku 2021 v Kč

Majetek	Cena v Kč	Odpis v roce 2021 v Kč	Zůstatková cena v Kč	Oprávký v Kč
Dojící zařízení	182 813	40 675	0	182 813
Chladicí tank	69 333	15 427	15 425	53 908
Varný pasterizační kotel	85 000	19 913	56 737	28 263
Chladicí box	181 965	40 488	121 460	60 505
Obraceč píce	192 000	42 720	85 440	106 560
Traktor + kleště na balíky, čelní nakladač	1 215 810	270 518	541 034	674 776
Lis	300 000	66 750	200 250	99 750
Shrnovač píce	149 175	33 192	99 573	49 602
Přepravník balíků	256 500	28 215	171 213	85 287
Přepravník zvířat	199 500	44 389	133 166	66 334
Osobní automobil Roomster TDI Style	100 500	22 362	67 083	33 417
Osobní automobil Ford Ranger	209 900	23 089	186 811	23 089
Osobní automobil	70 248	7 728	62 520	7 728
Celkem	3 312 644	694 312	1 829 623	1 483 021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

4.2 Finanční analýza

Hlavním cílem diplomové práce bylo provedení finanční analýzy podniku. Při zpracování vlastní analýzy podniku byla využita data za pětileté období, a to v letech 2017-2021.

4.2.1 Ukazatelé absolutní analýzy

Plná tabulka rozvahy a výkazu zisků a ztrát je z důvodu jejího rozsahu zařazena do **Příloh č. 1, 2 a 3** této práce.

4.2.1.1 Horizontální analýza rozvahy

V následující kapitole jsou uvedeny jednotlivé tabulky, kde je zobrazen vývoj položek aktiv a pasiv v rámci rozvah v letech 2017 až 2021. Tabulky neobsahují položky, které byly po celou dobu sledovaného období nulové.

U horizontální analýzy jde o sledování meziročních změn jednotlivých aktivních a pasivních položek rozvahy v absolutním i relativním (procentuálním) vyjádření.

Na první pohled je zřejmé, že po dobu sledování se Farma Klíнец rozrůstala a rozšiřovala, což především dokazuje vývoj a růst položek celkových aktiv a pasiv. Jejich hodnota se do roku 2021 zdevítinásobila. Z původních 277 tisíc se jejich hodnota vyšplhala na částku přesahující 2,5 milionu Kč.

Tabulka 7: Horizontální analýza vybraných položek aktiv 2017–2021 v %

Položky v rozvaze	č. řádku v úč. výkazu	2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
		absolutní změna v Kč	procentuální změna v %	absolutní změna v Kč	procentuální změna v %	absolutní změna v Kč	procentuální změna v %	absolutní změna v Kč	procentuální změna v %
AKTIVA CELKEM	1	32 000	11,6	1 265 000	409,4	1 301 000	82,7	-372 000	-12,9
Stálá aktiva	3	21 000	12,9	1 197 000	650,5	1 198 000	86,7	-314 000	-12,2
Dlouhodobý hmotný majetek	14	21 000	12,9	1 197 000	650,5	1 198 000	86,7	-314 000	-12,2
Pozemky	16	-	-	-	-	435 000	-	0	0
Hmotné movité věci a jejich soubory	18	21 000	12,9	1 197 000	650,5	763 000	55,2	-403 000	-18,8
Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	20	-	-	-	-	-	-	89 000	-
Oběžná aktiva	37	11 000	9,6	68 000	54,4	103 000	53,4	-58 000	-19,6
Zásoby	38	7 000	6,4	33 000	28,4	12 000	8,1	10 000	6,2
Krátkodobé pohledávky	57	-	-	-	-	52 000	-	9 000	17,3
Peněžní prostředky	75	4 000	80,0	35 000	388,9	39 000	88,6	-77 000	-92,8
Peněžní prostředky v pokladně	76	4 000	100,0	30 000	375	-13 000	-34,2	-24 000	-96,0
Peněžní prostředky na účtech	77	0	0	5 000	500	52 000	866,7	-53 000	-91,4

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

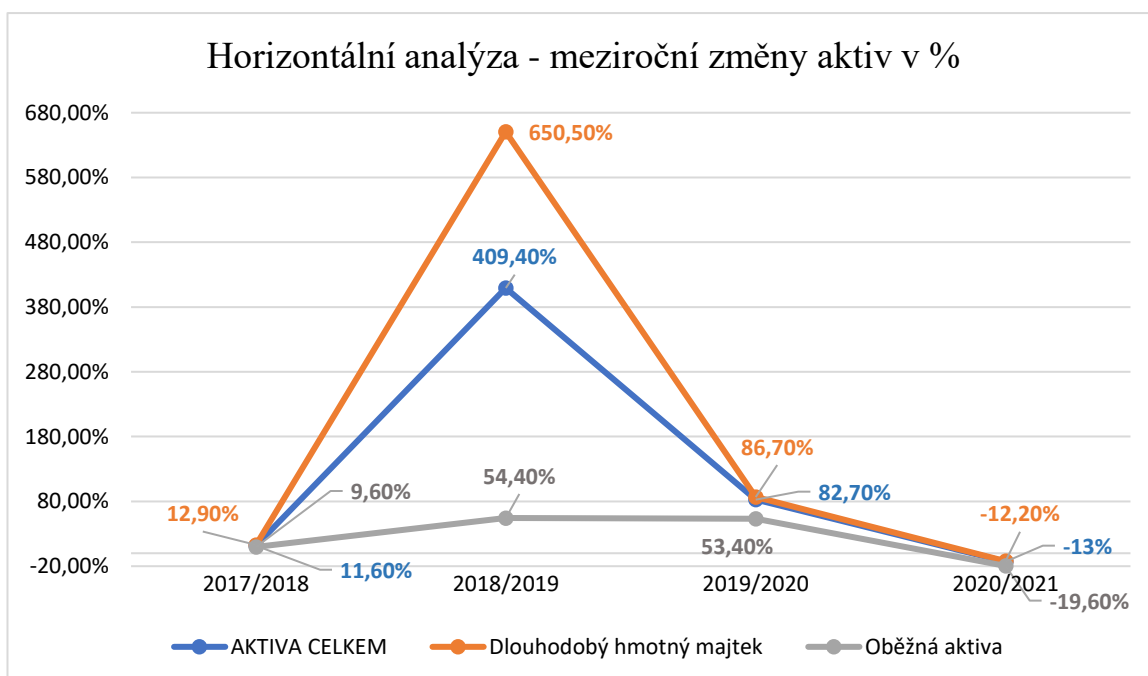
Z tabulky číslo 7 je patrné, že vývoj celkových aktiv za sledované období 2017–2021 není zcela konzistentní. Jsou zde značné výkyvy, zejména v roce 2017 a 2020. V roce 2017 byla absolutní změna celkových aktiv nejnižší, což bylo způsobeno nižším stavem dlouhodobého majetku, díky začínajícímu budování farmy. Naopak v roce 2020 byla hodnota aktiv nejvyšší. Nejvýznamnější položkou stálých aktiv je dlouhodobý hmotný majetek, kde významnou roli hraje položka hmotných movitých věcí a jejich souborů. Druhou velmi významnou položkou jsou oběžná aktiva, která mají velmi zásadní vliv na vývoj celkových aktiv.

Detailní přehled meziročních změn aktiv poskytuje graf číslo 7. Na základě komparace let 2017 a 2018 docházelo k postupnému zvyšování aktiv v rámci rozšiřování budujícího podnikání. Meziroční změna celkových aktiv v roce 2018 dosahovala 11,60 % neboli se jednalo o nárůst 32 000 Kč. Podobně tomu bylo i u položek dlouhodobého hmotného majetku a oběžného majetku, kde se procentuální změny pohybovaly mezi 9,60 – 12,90 %, tj. 11 000 – 21 000 Kč. Z grafu je zřetelné, že ke značnému nárůstu aktiv došlo mezi lety 2018–2019, kdy aktiva celkem zaznamenaly nárůst o 409,40 % a dlouhodobý hmotný majetek dokonce dosahoval meziroční změny až 650,5 %. Tento skokový nárůst byl zapříčiněn rozšiřováním dlouhodobého hmotného majetku, kde podstatný vliv na vzestup aktiv způsobilo pořízení traktoru v hodnotě 1 215 810 Kč. V následujícím roce lze konstatovat nárůst aktiv na 82,70 % tj. změna o 1 301 tisíc Kč a dlouhodobého hmotného

majetku na 86,70 %, což představuje změnu o 1 198 tisíc Kč. Tento stav je zapříčiněn nákupem nových pozemků a také investicemi do dlouhodobého hmotného majetku.

Oběžná aktiva farmy jsou nejvíce ovlivňována zásobami a krátkodobými pohledávkami. Krátkodobé pohledávky od roku 2020 mají rostoucí tendenci, což může ovlivňovat nižší likviditu podniku. V letech 2020/2021 dochází k postupnému poklesu položek aktiv díky snížení hodnoty dlouhodobého hmotné majetku a zásob. Během roku 2021 nedocházelo k investicím do dlouhodobého majetku a snižovala se hodnota peněžních prostředků v důsledku úhrady závazků.

Graf 7: Horizontální analýza – meziroční změny aktiv podniku v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály farmy Klíneč

Vývoj všech nenulových položek pasiv je uveden v tabulce č. 8. Ta prokazuje, že po celé sledované období, mimo posledního roku 2021, docházelo k postupnému nárůstu celkových pasiv.

Pasiva jsou ovlivňována třemi složkami: vlastním kapitálem, cizím kapitálem a časovým rozlišením.

Z tabulky číslo 8 je patrné, že hodnota základního kapitálu zůstala po celou dobu sledovaného období stejná, tj. ve výši 200 tis. Kč. Pokud by vlastní kapitál rostl, tak příznivě ovlivňuje zadluženost podniku. V roce 2017 hodnota výsledku hospodaření běžného účetního období dosahovala ztráty tj. 53 000 Kč, což mohlo být způsobeno

vyššími náklady spojené s vydáním finančních prostředků nutné k zahájení činnosti, prostředků na pořízení dlouhodobého hmotného a prostředků na nákup oběžného majetku (zásoby, zboží), V letech 2018 až 2021 dosáhl podnik kladného výsledku hospodaření běžného účetního období a zároveň došlo k postupnému růstu do kladných hodnot u položky nerozděleného zisku minulých let, který vzniká vzájemnou kumulací daných výsledků. I přesto hodnota nerozděleného zisku není nikterak vysoká pohybuje se v rozmezí od 6 000 do 71 000 Kč. Důsledkem nízké hodnoty nerozděleného zisku minulých let je okamžité investování peněz do majetku či nákupu zboží.

Podnik si tak nevytváří příliš velkou finanční rezervu pro případ potřeby.

Tabulka 8: Horizontální analýza vybraných položek pasiv 2017–2021 v %

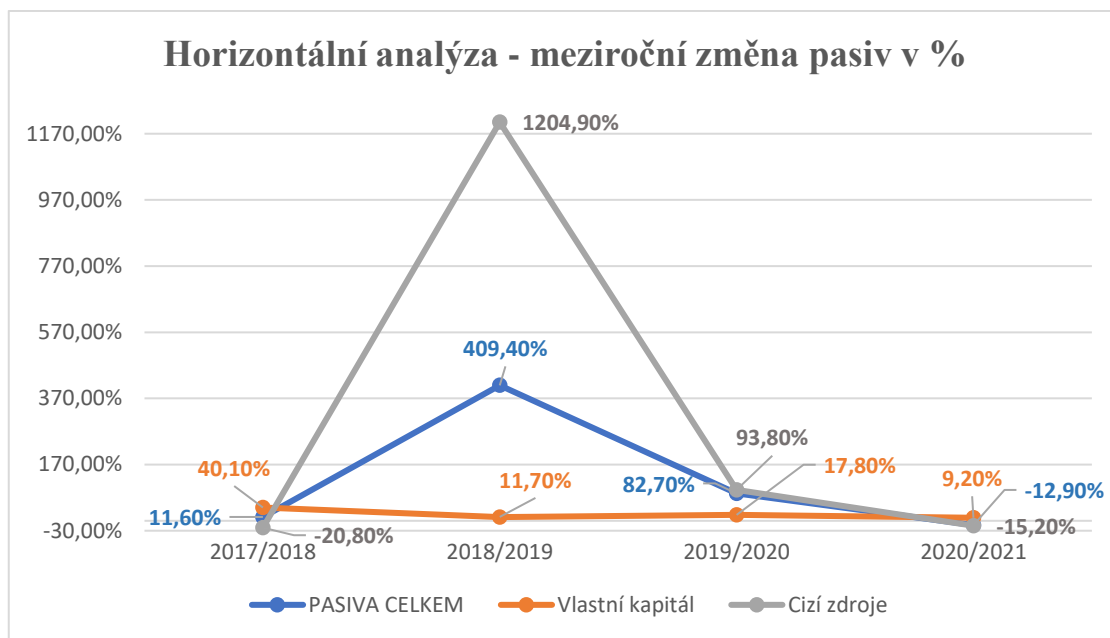
Položky v rozvaze	č. řádku v úč. výkazu	2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
		absolutní změna v Kč	procentuální změna v %	absolutní změna v Kč	procentuální změna v %	absolutní změna v Kč	procentuální změna v %	absolutní změna v Kč	procentuální změna v %
PASIVA CELKEM	1	32 000	11,6	1 265 000	409,4	1 301 000	82,7	-372 000	-12,9
Vlastní kapitál	2	59 000	40,1	24 000	11,7	41 000	17,8	25 000	9,2
Základní kapitál	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Výsledek hospodaření minulých let	18	-53 000	-	59 000	111,3	24 000	400,0	41 000	136,7
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých let	19	-53 000	-	59 000	111,3	24 000	400,0	41 000	136,7
Výsledek hospodaření běžného účetního období	21	112 000	211,3	-35 000	-59,3	17 000	70,9	-16 000	-39,0
Cizí zdroje	23	-27 000	20,8	1 241 000	1 204,90	1 260 000	93,8	-397 000	-15,2
Závazky	29	-27 000	20,8	1 241 000	1 204,90	1 260 000	93,8	-397 000	-15,2
Dlouhodobé závazky	30	-	-	1 213 000	-	1 190 000	98,1	-524 000	-21,8
Závazky k úvěrovým institucím	34	-	-	1 213 000	-	1 140 000	94,0	-524 000	-21,8
Závazky - ostatní	41	-	-	-	-	50 000	-	0	0
Krátkodobé závazky	45	-27 000	20,8	28 000	27,2	70 000	53,4	127 000	63,2
Závazky z obchodních vztahů	51	-27 000	-64,3	85 000	566,7	27 000	27	101 000	79,5
Závazky - ostatní	55	0	0	-57 000	-64,8	41 000	132,3	28 000	38,9
Závazky k zaměstnancům	58	0	0	12 000	-	21 000	175,0	32 000	97,0
Závazky ze zdravotního a sociálního pojištění	59	-	-	7 000	-	6 000	85,7	12 000	92,3
Stát- daňové závazky a dotace	60	-	-	12 000	-	14 000	116,7	-16 000	-61,5

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

V roce 2019 došlo stejně jako u aktiv k výraznému nárůstu vybraných položek. Nejvíce patrný je nárůst položky celkových pasiv o 409,40 %, tj. nárůst o 1 265 tisíc Kč a cizích zdrojů o 1 204,90 % tj. nárůst o 1 241 tisíc Kč jak dokazuje graf 8. Velký procentní nárůst ve výši 98,1 % vykazují dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím, a to zejména kvůli navýšení této položky o 1 120 tisíc Kč z předmětu financování nákupu traktoru, shrnovače a obrabeče píce a osobního automobilu. Nelze však opomenout ani 53,4% nárůst krátkodobých závazků v roce 2020, což způsobily rostoucí závazky z obchodních vztahů a

vyšší závazky k zaměstnancům. V uvedeném trendu pokračuje i rostoucí ukazatel státních daňových závazků, dotací a závazků ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Graf 8: Horizontální analýza – meziroční změna pasiv v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farma Klíнец

4.2.1.2 Horizontální analýza výkazu zisků a ztráty

Tabulka 9 zobrazuje vývoj celkových nákladů, tržeb a výkonů. Lze zřetelně vysledovat významnou změnu v hodnotách výkonů a tržeb za prodej zboží, jejichž výše se v průběhu sledovaných 5-ti let zásadně změnila. Dále lze pozorovat nerovnoměrný vývoj všech položek výsledků hospodaření, kdy například výsledek hospodaření před zdaněním v roce 2017 vykazoval ztrátu 53 000 Kč a v následujícím roce tato položka vykazovala zisk ve výši 60 000 Kč, což představuje meziroční nárůst o 213,2 %, tj. o 113 000 Kč. V tomto roce byla Farma Klíнец nejúspěšnější, kdy vykázala největší růst a zisk. I přes nejvyšší zisk v tomto roce, byla hodnota položky daně z příjmů na částce 1 000 Kč, jelikož bylo umožněno daňovou ztrátou z roku 2017 snížit základ daně z příjmů právě v roce 2018.

Další výrazné výkyvy během pětileté časové řady zahrnují položky tržby z prodeje výrobků a služeb a tržby z prodeje zboží. Nejvyšší změna byla zaznamenána mezi lety 2018 a 2019, kdy tržby z prodeje výrobků a služeb vykazovaly přírůstek o 156,6 %, což představuje nárůst o 642 000 Kč a tržby za prodej zboží dosahovaly procentuální změny

102,3 % tedy nárůst o 132 000 Kč. Zvyšující se tržby byly důsledkem rozšíření nových odběratelů, vlastnoručně vyráběných mléčných produktů a zvýšení počtu prodávaného zboží. Z výše uvedeného vyplývá, že příjmy podniku jsou z převážné části tvořeny tržbami.

Spotřeba materiálu a energie měla mimo posledního sledovaného roku rostoucí tendenci. Největší nárůst nastal v letech 2018 a 2020, kdy se hodnota oproti předešlým rokům navýšila o 506,6 % a 224,4 %. To je především spojené s výrobou mléčných produktů.

Mzdové náklady byly spjaty s počtem zaměstnávaných pracovníků. Nejvyšší náklady se vyskytly v roce 2021, kdy bylo zvýšení o 221 % tj. o 575 tis. Kč. Tento rok z celého sledovaného období Farma Klínek zaměstnávala nejvíce pracovníků na hlavní pracovní poměr.

Rostoucí tendence položky odpisů dlouhodobého majetku a materiálu souvisí s postupným rozrůstáním společnosti a nákupem nového vybavení, strojů apod. Finanční výsledek hospodaření byl po celou dobu sledování buď nulový nebo v záporných hodnotách. Největší vliv na tuto skutečnost měla povinnost farmy platit stále rostoucí nákladové úroky z poskytnutých dlouhodobých úvěrů. Zbylé položky výsledku hospodaření podniku, vyjma roku 2017 v případě výsledku hospodaření za běžnou činnost, byly v kladných hodnotách, byť v roce 2021 došlo k mírnému poklesu jejich výše.

Tabulka 9: Horizontální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty 2017–2021 v %

Položky ve výkazu zisku a ztráty	č. řádku v úč. výkazu	2017/2018		2018/2019		2019/2020		2020/2021	
		absolutní změna v Kč	procentuální změna v %	absolutní změna v Kč	procentuální změna v %	absolutní změna v Kč	procentuální změna v %	absolutní změna v Kč	procentuální změna v %
Tržby z prodeje výrobků a služeb	1	393 000	2 311,80	642 000	156,6	1 348 000	128,1	1 720 000	7,2
Tržby za prodej zboží	2	129 000	-	132 000	102,3	218 000	83,5	434 000	90,6
Výkonová spotřeba	3	662 000	486,8	388 000	48,6	1 052 000	88,7	-176 000	-7,9
Náklady vynaložené na prodané zboží	4	71 000	-	137 000	193,0	169 000	81,3	361 000	95,8
Spotřeba materiálu a energie	5	309 000	506,6	85 000	23,0	1 021 000	224,4	-607 000	-41,1
Služby	6	282 000	376,0	166 000	46,5	-138 000	-26,4	70 000	18,1
Osobní náklady	9	-	-	237 000	-	132 000	55,7	718 000	194,6
Mzdové náklady	10	-	-	177 000	-	108 000	61,0	575 000	201,8
Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ost. náklady	11	-	-	60 000	-	24 000	40,0	143 000	170,2
Úpravy hodnot v provozní oblasti	14	28 000	140,0	163 000	340,0	298 000	141,2	185 000	36,3
Ostatní provozní výnosy	20	282 000	324,1	50 000	13,6	-21 000	-5,0	165 000	41,5
Ostatní provozní náklady	24	1 000	100,0	25 000	1250,0	0	0	45 000	166,7
Daně a poplatky	27	-	-	-	-	-	-	5 000	-
Jiné provozní náklady	29	1 000	100,0	25 000	1250,0	0	0	40 000	108,1
Provozní výsledek hospodaření	30	113 000	213,2	11 000	18,3	63 000	88,7	-1000	-0,7
Nákladové úroky a podobné náklady	43	-	-	41 000	-	11 000	26,8	40 000	76,9
Ostatní finanční náklady	47	-	-	1 000	-	31 000	3 100,0	-22 000	-68,75
Finanční výsledek hospodaření	48	-	-	-42 000	-	-42 000	-100,0	-18 000	-21,4
Výsledek hospodaření před zdaněním	49	113 000	213,2	-31 000	51,7	21 000	72,4	-19 000	-38,0
Daň z příjmů	50	1 000	-	4 000	400,0	4 000	80,0	-3 000	33,3
Výsledek hospodaření po zdanění	53	112 000	211,3	35 000	59,3	17 000	70,8	16 000	39,0
Výsledek hospodaření za účetní období	55	112 000	211,3	35 000	59,3	17 000	70,8	16 000	39,0

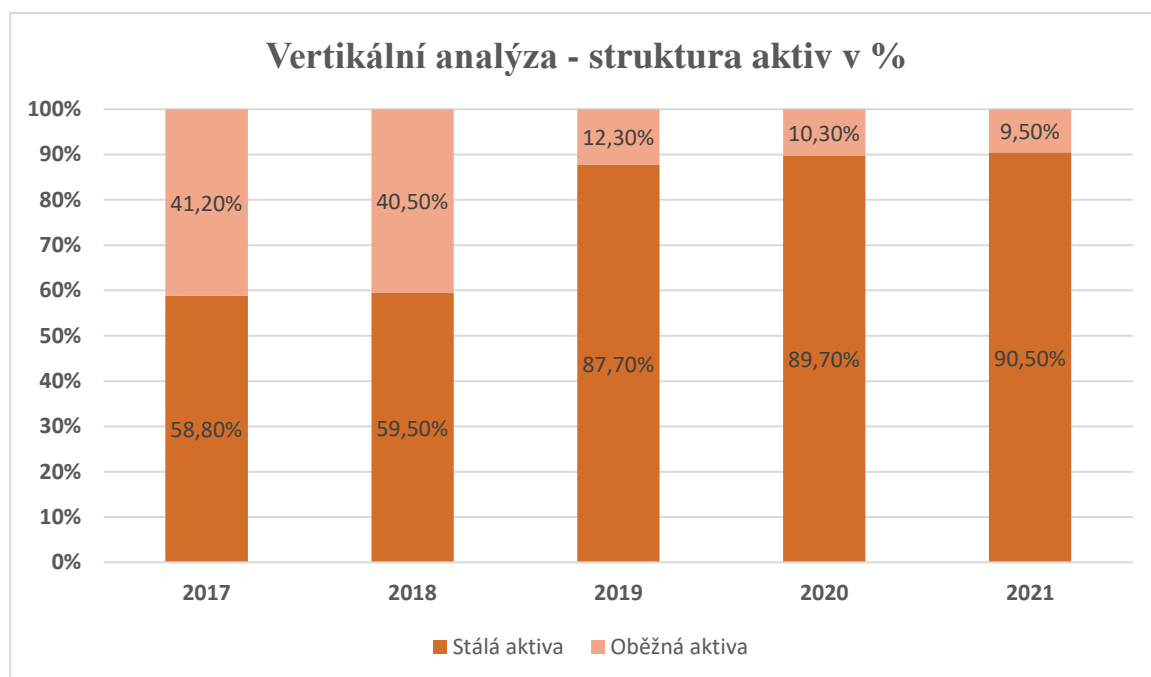
Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

4.2.1.3 Vertikální analýza rozvahy

Vertikální analýza aktiv je zpracována v tabulce č. 10. Pro vertikální analýzu rozvahy byla pro základnu zvolena položka celkových aktiv, resp. pasiv. Tato základna umožňuje vykreslit strukturu jednotlivých položek v rámci rozvahy. Pro tuto analýzu byla opět zvolena pětiletá časová řada v letech 2017–2021. Opět jsou vědomě vynechány ty položky, jejichž hodnoty byly po celém období od roku 2017 do roku 2021 nulové.

Z grafu číslo 9 lze vypočítat poměr mezi stálými aktivy a oběžným majetkem v jednotlivých letech. Nejmenší podíl stálých aktiv, a naopak největší podíl oběžného majetku zaznamenal rok 2017. Naproti tomu rok 2021 vykazoval největší podíl stálých aktiv, a tudíž nejmenší podíl oběžného majetku. Bylo to zapříčiněno postupným nárůstem dlouhodobého hmotného majetku (především zemědělských strojů) a koupí pozemků.

Graf 9: Vertikální analýza – struktura aktiv v % v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Z tabulky 10 je patrné, že největší podíl na celkových aktivech zaujímá dlouhodobý hmotný majetek, který představuje v letech 2017 až 2018 více jak 50procentní podíl a v letech 2019 až 2021 dokonce hodnota podílu převyšuje 80 %. Na vysokých hodnotách dlouhodobého hmotného majetku se konkrétně nejvíce podílí v celé časové řadě položka hmotné movité věci a jejich soubory, jejíž podíl vzrostl od roku 2017 o více jak 10 %. Dlouhodobý majetek ve sledované časové řadě neustále rostl. Podnik ukládal své finanční prostředky především do dlouhodobého majetku, což může mít za následek nižší okamžitou likviditu.

Oběžný majetek na celkových aktivech představuje v letech 2017–2018 konstantní podíl okolo 40 % avšak mezi lety 2019–2021 se podíl propadl na hodnoty v rozmezí 9,50 – 12,50 %. Do této skupiny s největším podílem patří především zásoby, kde nejvýznamnější položkou tvoří mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny. Význam zásob stejně tak i oběžná aktiva vykázaly klesající tendenci.

Tabulka 10: Vertikální analýza vybraných položek – struktura aktiv 2017–2021 v %

Položky v rozvaze	č. řádku v úč. výkazu	2017	2018	2019	2020	2021
AKTIVA CELKEM	1	100%	100%	100%	100%	100%
Stálá aktiva	3	58,80	59,50	87,70	89,70	90,50
Dlouhodobý hmotný majetek	14	58,80	59,50	87,70	89,70	90,50
Pozemky	16	0,00	0,00	0,00	15,10	17,40
Hmotné movité věci a jejich soubory	18	58,80	59,50	87,70	74,60	69,60
Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	20	0	0	0	0	3,60
Oběžná aktiva	37	41,20	40,50	12,30	10,30	9,50
Zásoby	38	39,40	37,50	9,50	5,60	6,80
Krátkodobé pohledávky	57	0	0	0	1,80	2,40
Peněžní prostředky	75	1,80	2,90	2,80	2,90	0,20
Peněžní prostředky v pokladně	76	1,40	2,60	2,40	0,90	0,04
Peněžní prostředky na účtech	77	0,40	0,30	0,40	2,00	0,20

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Provedená vertikální analýza pasiv ukázala, že dvě nejvýznamnější souhrnné položky zaznamenaly po sledované období rozdílné tendence. Hodnota vlastního kapitálu rostla v prvních dvou letech, kdy se hodnota vyšplhala až na 66,70 %. V následujících letech zaznamenala tato položka výrazný pokles až o 57,30 %. Na druhou stranu podíl cizích zdrojů na celkových pasivech ve společnosti vzrostl z původní hodnoty 46,90 % na více jak 88,20 % v roce 2021 jak ukazuje tabulka 11. Tento fakt byl zapříčiněn rostoucími dlouhodobými závazky vůči úvěrovým institucím, jelikož byl podnik nucen využívat v průběhu let dlouhodobé bankovní úvěry a výpomoci.

Tabulka 11: Vertikální analýza vybraných položek– struktura pasiv v letech 2017–2021 v %

Položky v rozvaze	č. řádku v úč. výkazu	2017	2018	2019	2020	2021
PASIVA CELKEM	1	100%	100%	100%	100%	100%
Vlastní kapitál	2	53,10	66,70	14,60	9,40	11,80
Základní kapitál	3	72,20	64,70	12,70	7,00	8,00
Výsledek hospodaření minulých let	18	0	-17,20	0,40	1,00	2,80
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých let	19	0	-17,20	0,40	1,00	2,80
Výsledek hospodaření běžného účetního období	21	-19,00	19,10	1,50	1,40	1,00
Cizí zdroje	23	46,90	33,30	85,40	90,60	88,20
Závazky	29	46,90	33,30	85,40	90,60	88,20
Dlouhodobé závazky	30	0	0	77,10	83,60	75,10
Závazky k úvěrovým institucím	34	0	0	77,10	81,80	73,10
Závazky - ostatní	41	0	0	0	1,70	2,00
Krátkodobé závazky	45	46,90	33,30	8,30	7,00	13,10
Závazky z obchodních vztahů	51	15,10	4,90	6,40	4,40	9,10
Závazky - ostatní	55	31,80	28,50	2,00	2,50	4,00
Závazky k zaměstnancům	58	0	0	0,76	1,10	2,60
Závazky ze zdravotního a sociálního pojištění	59	0	0	0,40	0,50	1,00
Stát- daňové závazky a dotace	60	0	0	0,76	0,90	0,40

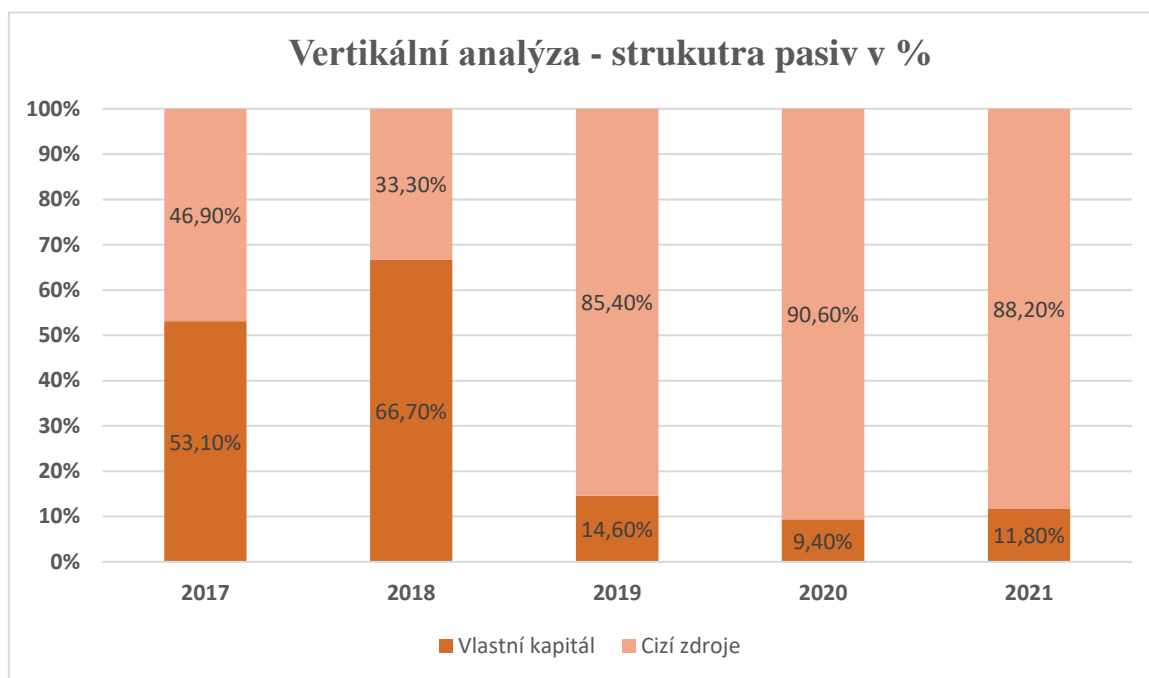
Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

V případě struktury pasiv na rozdíl od aktiv jasně převažuje pouze jedna položka, a to cizí zdroje. V celém sledovaném období nejvyšší hodnota cizích zdrojů byla zaznamenána v roce 2020, kdy dosahovala 90,60 % celkového podílu na pasivech, což je patrné z grafu 10. V následujícím roce se podíl cizích zdrojů lehce snížil pod hranici 90 %, resp. 88,20 %. To bylo zapříčiněno růstem vlastního kapitálu, který se zvýšil z 9,40 % na 11,80 % v důsledku výrazného nárůstu nerozděleného zisku minulých let.

Významný podíl na vlastním kapitálu měla položka základního kapitálu a položka výsledku hospodaření běžného účetního období, která do roku 2018 vrostla o 19 % podílu na celkových pasivech. V roce 2018 dosáhla položka nejvyšší hodnoty, kdy činila 59 000 Kč. V následujících letech pak dochází ke strmému propadu této položky až o 18 % v roce 2021.

Dvěma hlavními složkami cizího kapitálu podniku jsou dlouhodobé bankovní úvěry, a především závazky z obchodních vztahů. Od roku 2019 dochází k navyšování bankovních úvěrů, jež tak tvoří téměř celou strukturu cizího kapitálu.

Graf 10: Vertikální analýza – struktura pasiv v % v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

4.2.1.4 Vertikální analýza výkazu zisků a ztráty

I v případě vertikální analýzy výkazu zisků a ztrát byla tabulka 12 a 13 pokračena o položky, které po celé sledované období vykazovaly nulové hodnoty. Pro zjištění jednotlivých podílů v rámci jednotlivých položek výkazu zisků a ztrát, byly do tabulek Vertikálních analýz výkazu zisků a ztrát v letech 2017–2021 vybrány celkové výnosy a celkové náklady jako základny, od kterých se ostatní položky poměřují.

V tabulce 12 jsou poměřovány položky výnosů a položky výsledku hospodaření. Jak lze z výpočtů v tabulce 12 vyzorovat, více jak 60procentní podíl měly na celkových výnosech od roku 2019 tržby za prodej výrobků a služeb. Od roku 2018 se postupně začaly zvyšovat tržby za prodej zboží, kdy tato hodnota v roce 2021 dosáhla 22,60 % podílu na celkových výnosech.

Nákladové položky s položkami výsledku hospodaření jsou analyzovány v tabulce 13. Položka výkonové spotřeby patří v rámci výkazu zisků a ztrát k významným položkám. Její celkový podíl na nákladech byl výrazně nejvyšší v roce 2019, kdy podíl na celkových nákladech představoval 94,10 %, což bylo způsobeno vyššími náklady na spotřebu materiálu a energie a na služby. Od roku 2019 se tato položka postupně snižovala až na konečný podíl 51,26 % v roce 2021. Výkonová spotřeba je tvořena spotřebou

materiálu a energie, náklady vynaložené na prodané zboží a služby. Největší podíl tvoří spotřeba materiálu a energie a položka služby. Podíl spotřeby materiálu a energie na celkových výnosech se pohyboval v letech 2017 až 2021 v rozmezí od 21,60 % - 45,61 %.

Osobní náklady se začaly na celkových nákladech podílet až od roku 2019, jelikož do roku 2018 Farma Klíнец nezaměstnávala žádné pracovníky. Značná část osobních nákladů byla tvořena mzdovými náklady. Nejvyšší podíl osobních nákladů na nákladech zaznamenal rok 2021 přibližně 27,02 %.

Z hlediska vývoje všech složek výsledku hospodaření farmy Klíнец v období od roku 2017 do roku 2021 v porovnání s celkovými výnosy je patrné, že v prvním roce došlo ke ztrátě a na základě toho jsou všechny složky výsledku hospodaření záporné. V tabulce 13 je znázorněno, že finanční výsledek hospodaření dosahoval pouze minusových hodnot, naopak nejvyšších hodnot jednoznačně dosahoval provozní výsledek hospodaření, který byl následovaný výsledkem hospodaření před zdaněním.

Provozní výsledek v roce 2018 dosahoval maximálního podílu na výnosech, a to v hodnotě 19,5 %. Od tohoto roku však výsledek hospodaření z provozní oblasti stejně jako všechny další položky zaznamenaly strmý pád, a to až na 3,30 %, což znamenalo nejhorší procentní podíl na výnosech za celou dobu sledování.

Markantní propad zaznamenal také výsledek hospodaření za účetní období, kdy v době své maximální hodnoty činil jeho podíl na výnosech 19,20 % a v roce 2021 jeho hodnota dosahovala pouhých 0,6 %.

Obecně lze říct, že od roku 2018 vykazovaly všechny položky výsledku hospodaření klesající trend.

Z tabulky 13 lze pozorovat, že výsledek hospodaření ve všech formách v porovnání s celkovými náklady se choval velice podobě jako při porovnání s celkovými výnosy. Finanční výsledek hospodaření též zaznamenával pouze záporné hodnoty naopak nejvyšších hodnot z položek výsledku hospodaření prokazoval provozní výsledek hospodaření, jehož nejvyšší hodnota dosahovala 7,08 % v roce 2018. Výsledek hospodaření za účetní období se pohyboval ve sledované časové řadě od -33,76 – 6,96 %.

Tabulka 12: Vertikální analýza se základnou celkových výnosů vybraných položek výkazu zisku a ztráty v letech 2017–2021 v %

Položky ve výkazu zisku a ztráty	č. řádku v úč. výkazu	2017	2018	2019	2020	2021
CELKOVÉ VÝNOSY		104 000	908 000	1 732 000	3 277 000	4 048 000
		100%	100%	100%	100%	100%
Tržby z prodeje výrobků a služeb	1	16,30	45,20	60,70	73,20	63,50
Tržby za prodej zboží	2	0	14,20	15,10	14,60	22,60
Ostatní provozní výnosy	20	83,70	40,60	0,00	12,10	13,90
Provozní výsledek hospodaření	30	-51,00	19,50	4,10	4,10	3,30
Finanční výsledek hospodaření	48	0	0	-2,40	-2,60	-2,50
Výsledek hospodaření před zdaněním	49	-51,00	19,50	1,70	1,50	0,80
Výsledek hospodaření po zdanění	53	-51,00	19,20	1,40	1,30	0,60
Výsledek hospodaření za účetní období	55	-51,00	19,20	1,40	1,30	0,60

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Tabulka 13: Vertikální analýza se základnou celkových nákladů vybraných položek výkazu zisku a ztráty v letech 2017–2021 v %

Položky ve výkazu zisku a ztráty	č. řádku v úč. výkazu	2017	2018	2019	2020	2021
CELKOVÉ NÁKLADY		157 000	848 000	1 708 000	3 236 000	4 023 000
		100%	100%	100%	100%	100%
Výkonová spotřeba	3	86,60	94,10	69,44	69,16	51,26
Náklady vynaložené na prodané zboží	4	0	8,37	12,18	11,65	18,34
Spotřeba materiálu a energie	5	38,85	43,63	26,64	45,61	21,60
Služby	6	47,77	42,10	30,62	11,90	11,31
Osobní náklady	9	0	0	13,88	11,40	27,02
Mzdové náklady	10	0	0	10,36	8,81	21,38
Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ost. náklady	11	0	0	3,51	2,60	5,64
Úpravy hodnot v provozní oblasti	14	12,74	5,66	12,35	15,73	17,25
Ostatní provozní náklady	24	0,64	0,24	1,58	0,83	1,79
Daně a poplatky	27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12
Jiné provozní náklady	29	0,64	0,24	1,58	0,83	1,67
Provozní výsledek hospodaření	30	-33,76	7,08	4,17	4,14	3,31
Nákladové úroky a podobné náklady	43	0	0	2,40	1,61	2,29
Ostatní finanční náklady	47	0	0	0,06	1,00	0,25
Finanční výsledek hospodaření	48	0	0	-2,46	-2,60	-2,54
Výsledek hospodaření před zdaněním	49	-33,76	7,08	1,70	1,55	0,77
Daň z příjmů	50	0,00	0,12	0,29	0,28	0,15
Výsledek hospodaření po zdanění	53	-33,76	6,96	1,41	1,27	0,62
Výsledek hospodaření za účetní období	55	-33,76	6,96	1,41	1,27	0,62

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

4.2.2 Čistý pracovní kapitál

Tabulka 14: Čistý pracovní kapitál v letech 2017–2021 v tis. Kč

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Oběžná aktiva	114	125	149	296	238
Krátkodobé závazky	130	103	131	201	328
Čistý pracovní kapitál	-16	22	18	95	-90
Podíl ČPK na OA v %	-14 %	18 %	12 %	32 %	-38 %

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

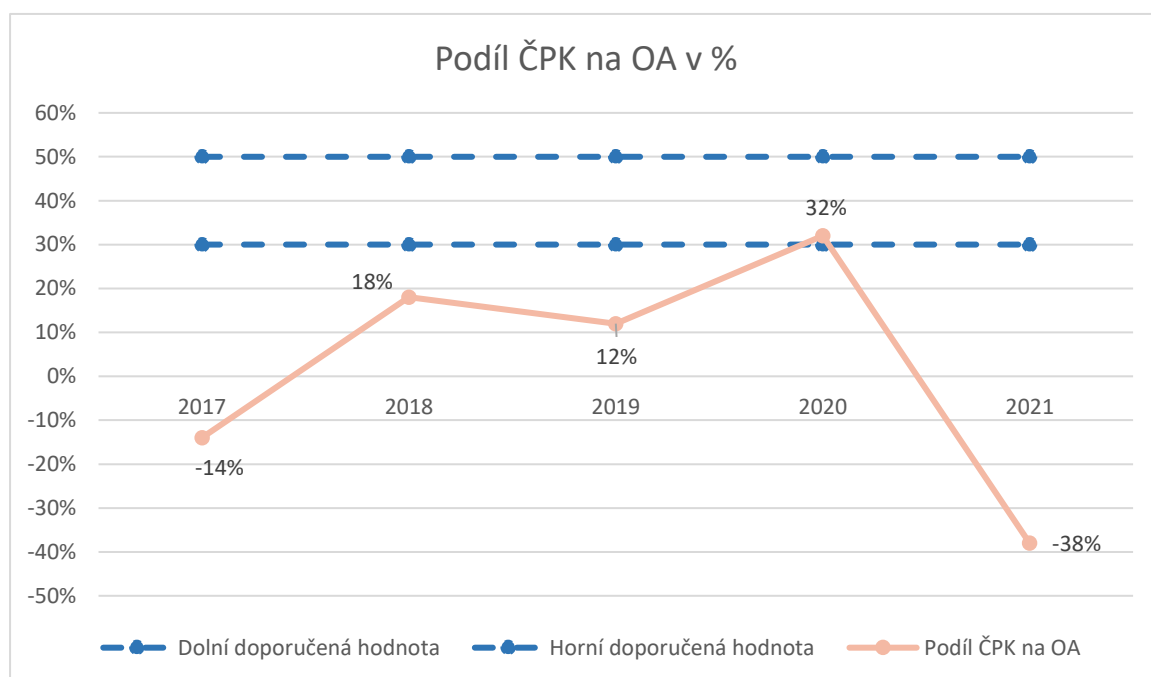
Ukazatel čistého pracovního kapitálu představuje část oběžného majetku, financovaným dlouhodobým kapitálem. Jde o rozdíl mezi oběžným majetkem a krátkodobými cizími zdroji.

Tabulka 14 poukazuje, že záporná hodnota čistého pracovního kapitálu v roce 2017 se u začínajícího podniku dá očekávat. Během let 2018 až 2020 vzrostla oběžná aktiva více než krátkodobé závazky, tudíž se navyšoval i čistý pracovní kapitál.

Čistý pracovní kapitál nabývá v hodnocených letech 2018–2020 kladných hodnot, což znamená, že krátkodobé závazky jsou nižší než krátkodobý majetek, který je zdrojem pro splácení těchto závazků. Firma v tomto období měla k dispozici tzv. finanční polštář. V roce 2017 a 2021 byla hodnota čistého pracovního kapitálu záporná, což značí o tom, že farma ke krytí krátkodobých zdrojů využívala stálá aktiva neboli v případě potřeby okamžitého splacení všech svých krátkodobých závazků by musela prodat část svých stálých aktiv. Záporná hodnota v roce 2021 mohla být způsobená rostoucí hodnotou u položky krátkodobých závazků jako důsledek růstu závazku z obchodních vztahů.

Z grafu 11 lze vidět, že pouze v roce 2020 se hodnota podílu čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech nachází v doporučeném intervalu 30–50 % dle Knápkové, Pavelkové, Remeše, Štekerá (2017). V ostatních sledovaných letech se jednotlivé hodnoty pohybují pod hranicí 30 %, což může značit, že Farma Klíнец nebude mít dostatek finančních prostředků na zaplacení odebraného zboží či služby a na druhou stranu ani od svých zákazníků nebude dostávat včas své peníze na účet, protože přijaté peníze se projeví nárůstem ukazatele do kladných hodnot.

Graf 11: Vývoj podílu čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech ve srovnání s doporučenou hodnotou (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017) v letech 2017–2021 v %

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

4.2.3 Analýza poměrových ukazatelů

Na základě hodnot získaných z rozvahy a výkazu zisků a ztrát budou provedeny výpočty jednotlivých uvedených ukazatelů a výsledky rozebrány.

4.2.3.1 Ukazatelé likvidity

Okamžitá likvidita

Tabulka 15: Okamžitá likvidita v letech 2017–2021 v tis. Kč

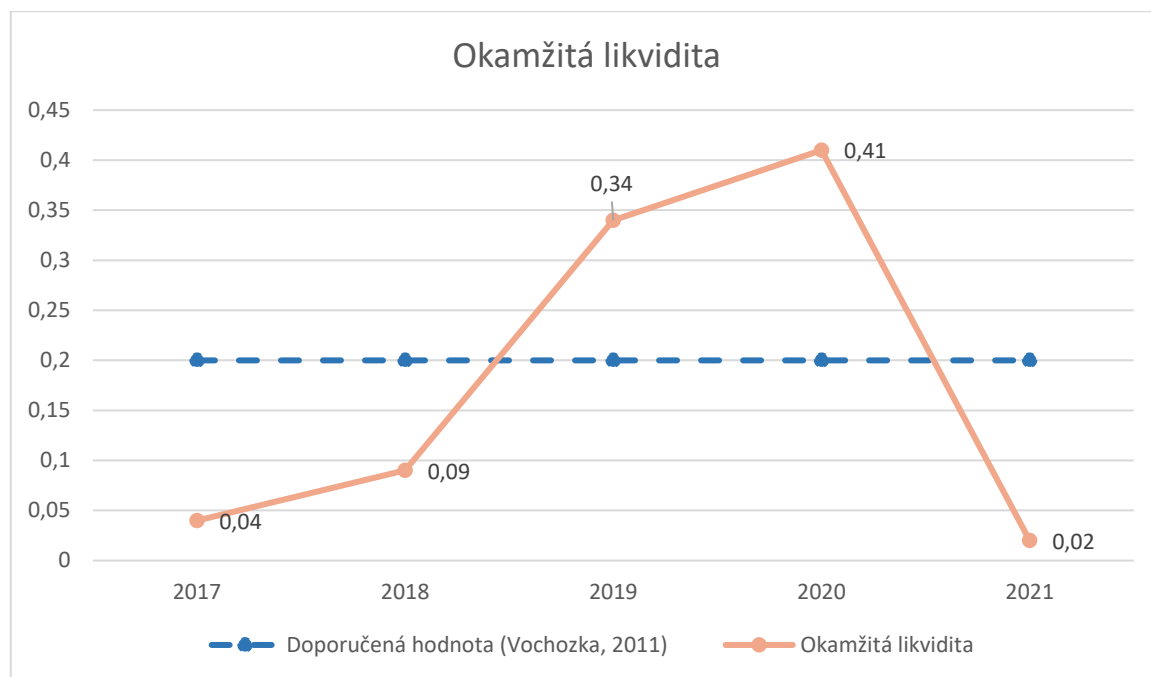
Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Krátkodobý finanční majetek	0	0	0	0	0
Peněžní prostředky	5	9	44	83	6
Krátkodobé závazky	130	103	131	201	328
Okamžitá likvidita	0,04	0,09	0,34	0,41	0,02

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

V tabulce 15 se většina výsledných hodnot pohybují okolo 0. Nejvyšších hodnot bylo dosaženo v letech 2019 a 2020, kdy byla splněna hranice doporučeně hodnoty 0,2, kterou uvádí Vochozka (2011). V tomto období měla farma efektivní využití finančních

prostředků. Tato situace je výhodná z hlediska získávání nových finančních prostředků od věřitelů, neboť takto představovaná likvidita podává záruky z hlediska návratnosti finančních prostředků. V ostatních letech 2017–2018 a v roce 2021 hodnoty kolísaly hluboko pod hranici 0,2. V těchto letech bylo potřeba se snažit o efektivnější využití finančních prostředků majiteli farmy. Tato situace je z dlouhodobého hlediska jen těžko udržitelná, jelikož bude velmi obtížné získávat finanční prostředky od věřitelů, pro které by bylo poskytnutí finančních prostředků velice riziková záležitost z hlediska návratnosti. K poklesu mohlo dojít jen jednorázově v souvislosti s investicemi do budování a modernizaci farmy.

Graf 12: Vývoj okamžité likvidity ve srovnání s doporučenou hodnotou (Vochozka 2011) v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Pohotová likvidita

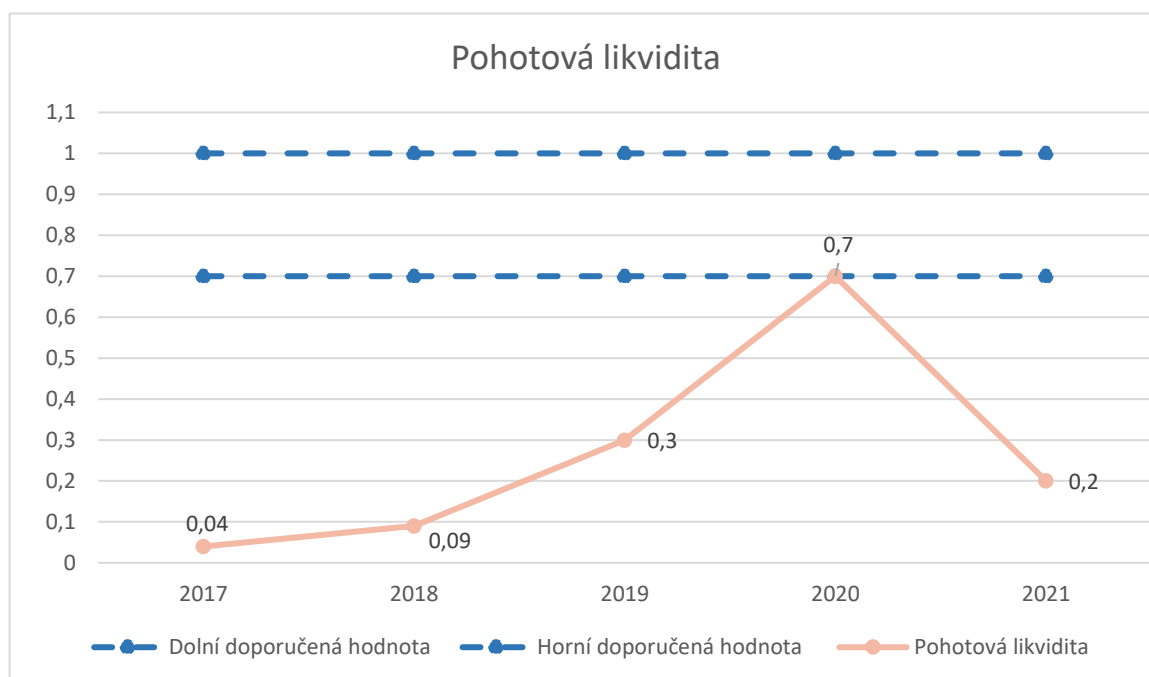
Tabulka 16: Pohotová likvidita v letech 2017–2021 v tis. Kč

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Oběžná aktiva	114	125	193	296	238
Zásoby	109	116	149	161	171
Krátkodobé závazky	130	103	131	201	328
Pohotová likvidita	0,04	0,09	0,3	0,7	0,2

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Růčková (2021) a Vochozka (2011) uvádí, že ukazatel by se měl pohybovat od 0,7 – 1. Lze říct, že trend pohotové likvidity do značné míry kopíruje vývoj okamžité likvidity. Mezi nejslabší roky patří rok 2017 a 2018, kdy podnik nebyl schopný hradit své závazky, aniž by prodával své vlastní zásoby, jak poukazuje tabulka 16. Do intervalu doporučených hodnot spadá pouze rok 2020 jak ukazuje graf 13. V tomto roce byl podnik schopný hradit své závazky. Farma Klíнец vykazovala ve sledovaných letech vyšší velikost zásob ve struktuře aktiv. Z toho důvodu byl nucen částečně hradit vzniklé závazky prodejem vlastních zásob. Aktiva, tak nestačí pokrývat krátkodobé závazky vůči odběratelům.

Graf 13: Vývoj pohotové likvidity ve srovnání s doporučenou hodnotou (Růčková 2011, Vochozka 2011) v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Běžná likvidita

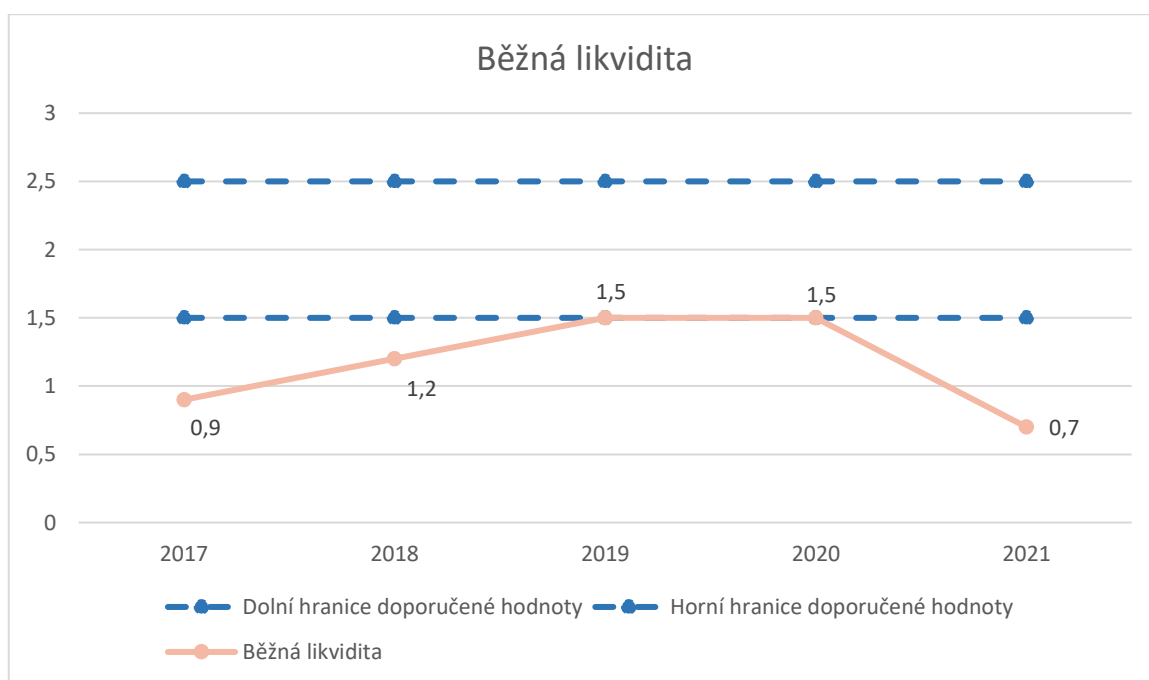
Tabulka 17: Běžná likvidita v letech 2017–2021 v tis. Kč

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Oběžná aktiva	114	125	193	296	238
Krátkodobé závazky	130	103	131	201	328
Běžná likvidita	0,9	1,2	1,5	1,5	0,7

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Do roku 2019 ukazatel běžné likvidity vykazoval rostoucí trend, jak znázorňuje graf 14, kdy se ustálil na hodnotě 1,5. Tato hodnota přetrvávala i v následujícím roce, tedy v roce 2020 a oba roky spadají mezi doporučený interval 1,5 – 2,5 dle Knápkové, Pavelkové, Remeše, Šteker (2017) a Slavíka (2013). V roce 2021 hodnota běžné likvidity opět klesla na nejnižší a problematickou hodnotu ze všech sledovaných let na 0,7, což dokazuje i tabulka 17. Tento fakt znamenal, že se hodnota pohybovala hluboko pod dolní hranici doporučené hodnoty. Pro dosažení optimálních hodnot, nejlépe však doporučených, je potřeba zvýšit hodnotu oběžných aktiv nebo snížit velikost krátkodobých závazků. Je patrné, že podnik má jisté problémy s likviditou. Nízké hodnoty pod doporučenou hranici mohou pro podnik značit riziko spojené s platební neschopností.

Graf 14: Vývoj běžné likvidity ve srovnání s doporučenou hodnotou (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017), (Slavík, 2013) v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Jak dokazují výpočty a grafické znázornění vývoje ukazatelů likvidity, jen zřídka kdy bylo dosaženo doporučených hodnot. Hodnoty ukazatelů se proto mohou jevit jako problematické, a to především z důvodu nízké solventnosti podniku vůči bankovním institucím, které především požadují při poskytování úvěrů vyšší hodnoty u všech uváděných ukazatelů.

4.2.3.2 Ukazatelé rentability

Rentabilita celkového kapitálu (ROA)

Tabulka 18: Rentabilita celkových aktiv v letech 2017–2021 v %

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
EBIT ⁶	-53	60	70	102	123
Aktiva celkem	277	309	1 574	2 875	2 503
ROA (%)	-19,1	19,4	4,5	3,6	4,9

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

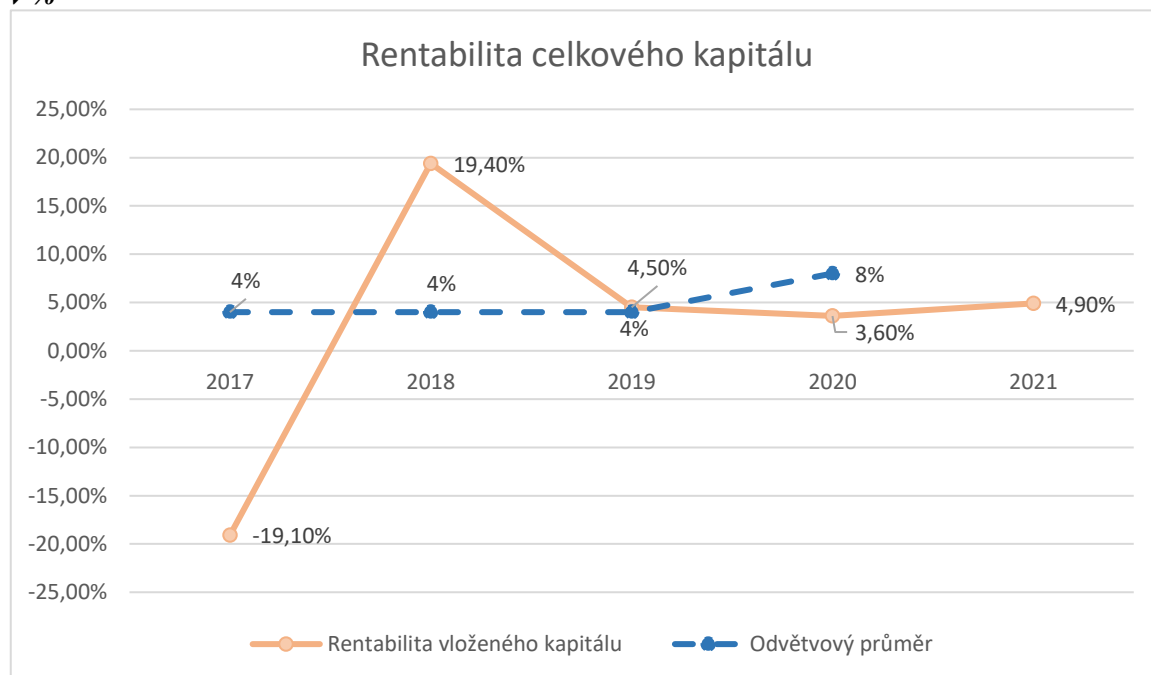
Vypočtené hodnoty byly porovnány s hodnotami z databáze FADN, které představují doplňkové ukazatele sloužící jako odvětvové průměry všech fyzických osob neboli rodinných farem v České republice v časové řadě od roku 2017 do roku 2020.

Jak vyplývá z tabulky číslo 18 vypočtené hodnoty vykazují velmi kolísavý charakter. Nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2018, kdy rentabilita celkového kapitálu dosáhla 19,4 %, jelikož hodnota výsledku hospodaření před úroky a zdaněním byla poměrně vysoká v poměru k celkovým aktivům. V následujících letech došlo k markantnímu poklesu, což mohlo být způsobeno pomalým růstem zisku díky nízké produkční síle v závislosti na rychlý nárůst celkových aktiv způsobený zvyšující se hodnotou dlouhodobého hmotného majetku. V roce 2017 byla hodnota rentability celkového kapitálu záporná, jelikož farma negenerovala zisk, ale ztrátu, což znamená, že podnik měl vysoké náklady, které převyšovaly přijaté finanční prostředky.

Graf číslo 15 zobrazuje porovnání rentability celkového kapitálu s odvětvovým průměrem fyzických osob neboli rodinných farem. Nejbližší hodnota odvětvového průměru byla zaznamenána v roce 2019, kdy vypočtená hodnota byla 4,5 % a odvětvová hodnota činila 4 %. V ostatních letech docházelo k výrazným výkyvům od daného průměru především díky nižšímu zisku a vysokým celkovým aktivům.

⁶Vzorec pro výpočet hodnoty EBIT byl zkonstruován jako součet výsledku hospodaření před zdaněním a nákladových úroků dle Knápkové, Pavelkové, Remeše a Štekera (2017)

Graf 15: Rentabilita celkového kapitálu ve srovnání s odvětvovým průměrem v letech 2017–2021 v %

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Tabulka 19: Rentabilita vlastního kapitálu v letech 2017–2021 v tis. Kč

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
EAT ⁷	-53	59	24	41	25
Vlastní kapitál	147	206	230	271	296
ROE v %	-36,1	28,6	10,4	15,1	8,4

Zdroj: Interní účetní materiál Farmy Klíneč

Z tabulky 19 je patrné, že trend rentability vlastního kapitálu se vyvíjel spíše klesajícím trendem, tedy opačně než rentabilita celkového kapitálu. Výrazný vliv měla hodnota EAT, která vykazovala kolísavé hodnoty. Ukazatel ROE dosahoval o dost vyšších hodnot mnohdy i pětinasobných než rentabilita celkového kapitálu. Znamená to, že umí zhodnotit prostředky, které do podnikání vložila.

Rok 2017 opět vykazoval zápornou hodnotu, jelikož podnik vykazoval záporný výsledek hospodaření, což bylo způsobeno vlivem rozjíždějího se podnikání. Jedná se o

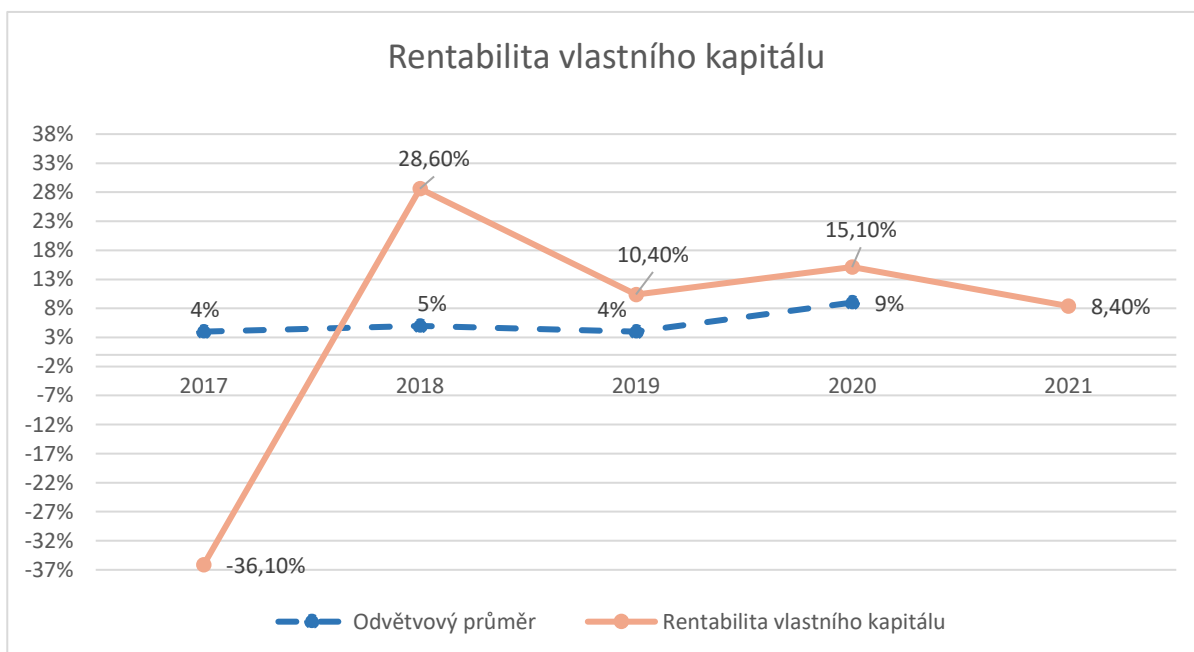
⁷ Hodnota EAT byla zkonstruována jako výsledek hospodaření za účetní období dle Knápkové, Pavelkové, Remeše a Štekera (2017)

velice kolísavý stav, kdy v jednom roce dojde k nárůstu hodnoty rentability vlastního kapitálu a v dalším roce dojde ihned k jejímu poklesu. Nejvyšší nárůst tohoto ukazatele byl zaznamenán v roce 2018, což znamenalo zlepšení výsledku hospodaření.

Pro majitele podniku je důležité, aby hodnoty tohoto ukazatele byly co nejvyšší. Například v roce 2018, kdy hodnota rentability vlastního kapitálu dosahovala 28,6 %, což znamenalo, že v tomto roce na 1 Kč vlastního kapitálu připadlo 0,286 Kč zisku.

Rentabilita vlastního kapitálu je často využívána pro benchmarking, tedy pro srovnání s odvětvovým průměrem. V grafu 16 se porovnává hodnota ukazatele rentability vlastního kapitálu s odvětvovým průměrem fyzických osob působících v zemědělství. Aby hodnoty mohly být porovnatelné, bylo pro výpočet ukazatele ROE použit zisk před zdaněním. Tento krok musel být proveden proto, jelikož hodnoty sloužící jako odvětvový průměr, které byly vypočteny z databáze FADN zahrnovaly dle metodiky také zisk před zdaněním. Až na rok 2017, kdy se hodnota ukazatele pohybovala hluboko pod odvětvovým průměrem, se ostatní hodnoty nacházely nad hladinou odvětvového průměru, což je pozitivní efekt.

Graf 16: Vývoj rentability vlastního kapitálu ve srovnání s odvětvovým průměrem v letech 2017–2021 v %

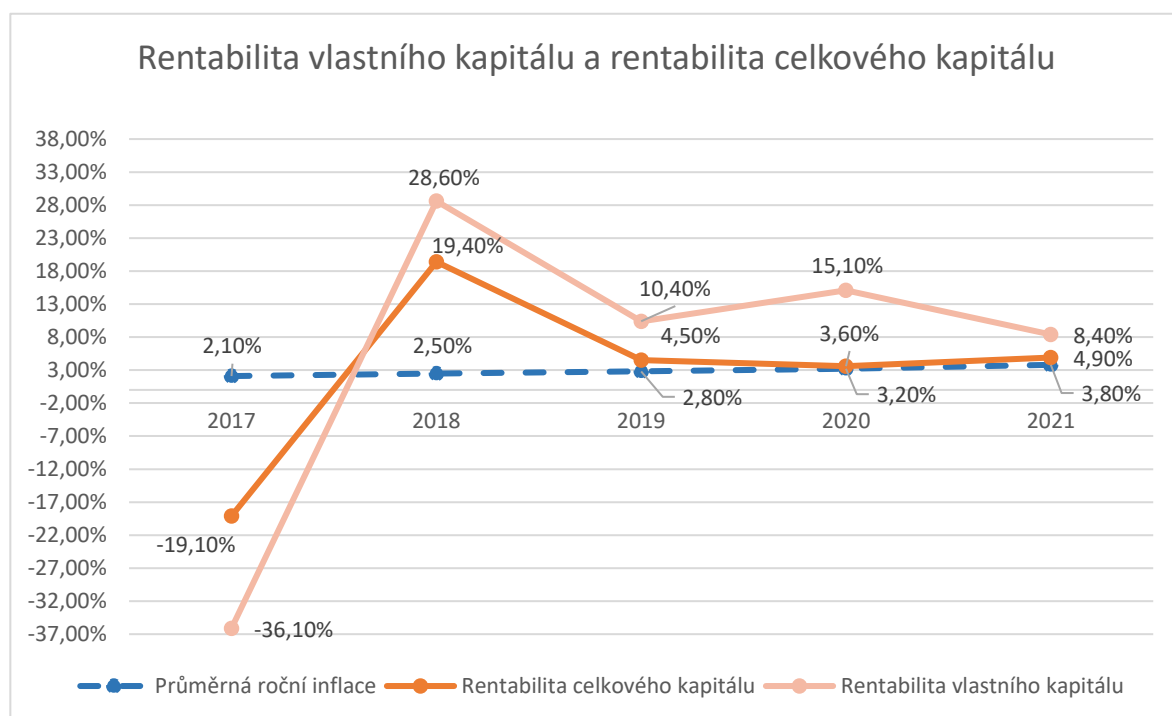

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Jak dokazuje graf 17, tak ukazatel ROE se vyvíjel vysoko nad křivkou průměrné roční inflace, naopak ukazatel ROA ji téměř kopíroval. Hodnoty u ukazatele rentability vlastního kapitálu byly o dost vyšší než u ukazatele rentability celkového kapitálu. Jediný případ, kdy hodnota ukazatele ROE byla menší je v roce 2017, kdy dosahovala vyšší záporné hodnoty, což se označuje jako negativní jev.

Oba ukazatele byly porovnány v jednotlivých letech s průměrnou roční inflací. Veškeré hodnoty až na zmíněný rok 2017 se pohybovaly nad úrovní inflace, což je výhodné pro možné investory, kteří by byly ochotni do podniku investovat.

Graf 17: Rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita celkového kapitálu ve srovnání s průměrnou roční inflací v letech 2017–2021 v %

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Rentabilita tržeb (ROS)

Tabulka 20: Rentabilita tržeb v letech 2017–2021 v tis. Kč

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
EAT ⁸	-53	59	24	41	25
Celkové tržby	17	539	1313	2 879	3 485
ROS v %	-311,8	10,95	1,83	1,42	0,72

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

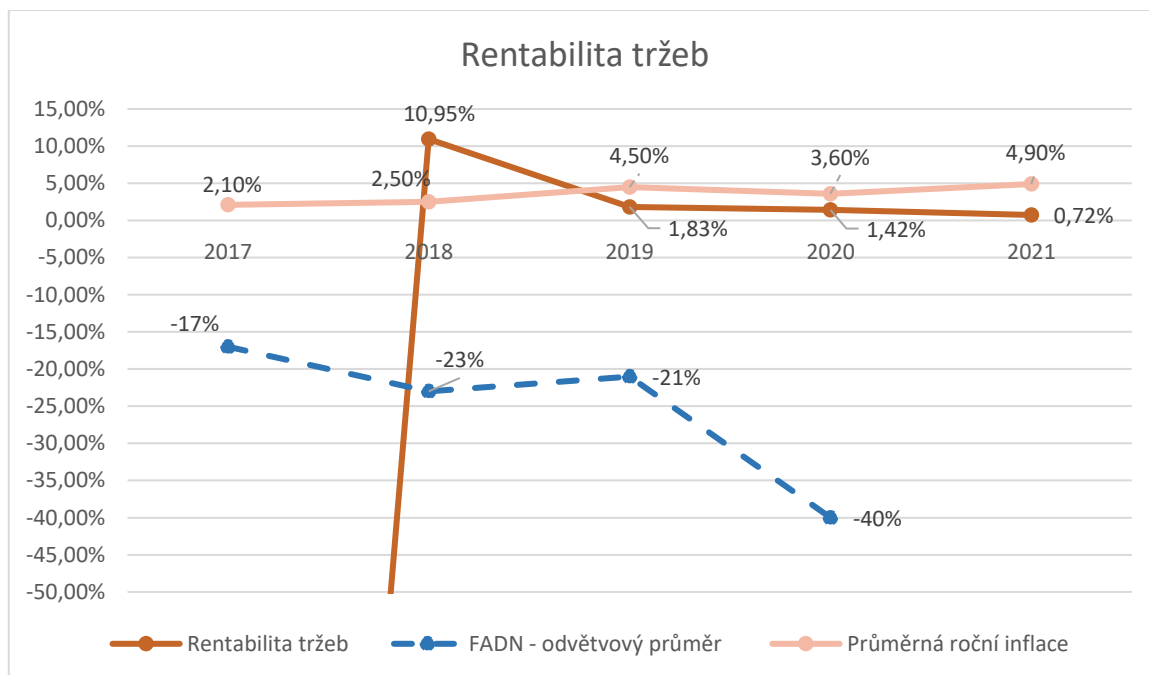
Ukazatel rentability tržeb má klesající trend, jak dokazuje tabulka 20. Tato skutečnost je ovlivněna postupným snižováním čistého zisku, a naopak zvyšujícími se tržbami. Od roku 2018, kdy hodnota rentability tržeb byla nejvyšší z celé sledované časové řady došlo nadále k velkému propadu tohoto ukazatele. Z výsledků je tedy zřejmá velmi nízká schopnost návratnosti vložených prostředků do podnikání, a tak i následná tvorba zisku z každé vložené 1 Kč.

Graf 18 zaznamenává, nejvyšší hodnota byla dosažena v roce 2018, kdy byla ziskovost 10,95 % důvodem toho byla dobrá produkce živočišné výroby a tím i vyšší zisky. V tomto roce každá koruna z tržeb přinesla zisk 0,1095 Kč. Trend tohoto ukazatele by měl být růstový, což Farma Klíнец nesplňuje. V tomto grafu je zachycen i rok 2017, i přesto, že hodnota ukazatele vykazuje velmi vysoký výkyv tedy – 311,8 %, který je zapříčiněn vysokým záporným výsledkem hospodaření v porovnání s velmi nízkými tržbami. Jak již bylo výše zmiňováno, tento rok byl pro Farmu Klíнец prvním rokem podnikání a z tohoto důvodu nevykazovala vyšší tržby jako v dalších letech.

V grafu je ukazatel ROS porovnán současně s odvětvovým průměrem a s průměrnou roční mírou inflací. Mimo roku 2017 se všechny vypočtené hodnoty pohybují nad odvětvovým průměrem, který dosahuje ve všech letech záporných hodnot. Na druhou stranu srovnání ukazatele ROS s inflací je přívětivé pouze v roce 2018, kdy hodnota 10,95 % se pohybuje nad hladinou průměrné roční inflace, která v tomto roce činila 2,50 %. V ostatních letech se hodnoty ukazatele pohybují o něco níže než hladina inflace.

⁸ Hodnota EAT byla zkonstruována jako výsledek hospodaření za účetní období dle Knápkové, Pavelkové, Remeše a Štekera (2017)

Graf 18: Vývoj rentability tržeb ve srovnání s odvětvovým průměrem a průměrnou roční inflací v letech 2017–2021 v %

Zdroj: Interní účetní materiál Farmy Klíneč

4.2.3.3 Ukazatele rentability bez dotací

Tabulka 21: Rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita celkového kapitálu bez dotací v letech 2017–2021 v tis. Kč.

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
EAT ⁹	-53	60	70	102	123
Ostatní provozní výnosy	87	369	419	398	563
Vlastní kapitál	147	206	230	271	296
ROE₂	-95,2 %	-150,0 %	-151,7 %	-109,2 %	-148,6 %
EBIT ¹⁰	-53	60	70	102	123
Ostatní provozní výnosy	87	369	419	398	563
Celková aktiva	277	309	1 574	2 875	2 503
ROA₂	-50,5 %	-100,0 %	-22,2 %	-10,3 %	-17,6 %

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

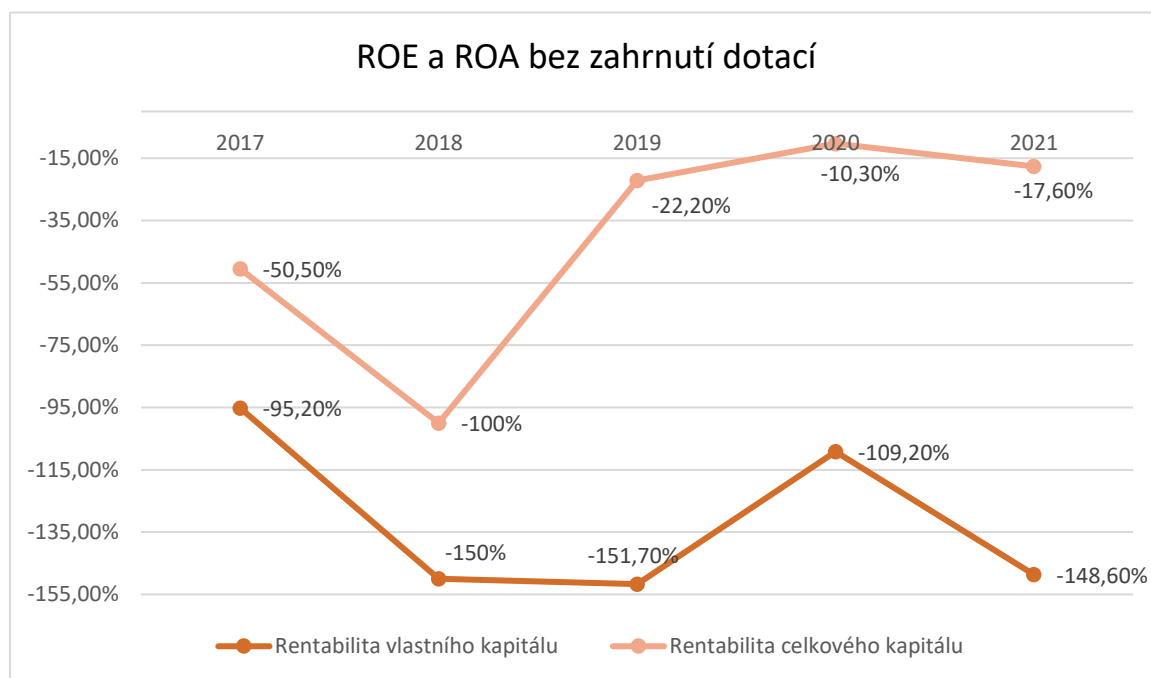
V tabulce 21 jsou zobrazeny hodnoty ukazatele rentability vlastního kapitálu a rentability celkového kapitálu bez zahrnutí dotací a pro lepší orientaci jsou tyto ukazatele označeni dolním indexem, aby nedošlo k záměně s klasickými ukazateli ROE a ROA. Je patrné, že veškeré hodnoty se pohybovaly v záporných číslech. Hospodářský výsledek (EBIT a EAT) by se bez podpory dotací pohyboval v záporných hodnotách. Ve sledovaném období by nejnižších hodnot bylo dosaženo v letech 2018 a 2019, jelikož by zde docházelo k výrazné ztrátě v rámci hospodářského výsledku. Rentabilita vlastního kapitálu by byla nejztrátovější v roce 2019, kdy na 1 Kč vlastního kapitálu by připadlo 1,517 Kč ztráty. Z pohledu rentability celkového kapitálu by nejhorší hodnoty dosáhl podnik v roce 2018, kdy z každé koruny majetku by vznikla 1 Kč ztráty.

Z grafu 19 je zřejmé, že by se takto malý zemědělský podnik v současné době bez dotací neobešel. Podnik by se pohyboval v záporných hodnotách, což by následně vedlo k samotnému bankrotu.

⁹ Hodnota EAT byla zkonstruována jako výsledek hospodaření za účetní období dle Knápkové, Pavelkové, Remeše a Štekera (2017)

¹⁰ Vzorec pro výpočet hodnoty EBIT byl zkonstruován jako součet výsledku hospodaření před zdaněním a nákladových úroků dle Knápkové, Pavelkové, Remeše a Štekera (2017)

Graf 19: Rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita celkového kapitálu bez dotací v letech 2017–2021 v %

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

4.2.3.4 Ukazatelé zadluženosti

Ukazatel věřitelského rizika

Tabulka 22: Ukazatel věřitelského rizika v tis. Kč v letech 2017–2021

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Cizí zdroje	130	103	1 344	2 604	2 207
Aktiva celkem	277	309	1 574	2 875	2 503
Ukazatel věřitelského rizika v %	46,9	33,3	85,4	90,6	88,2

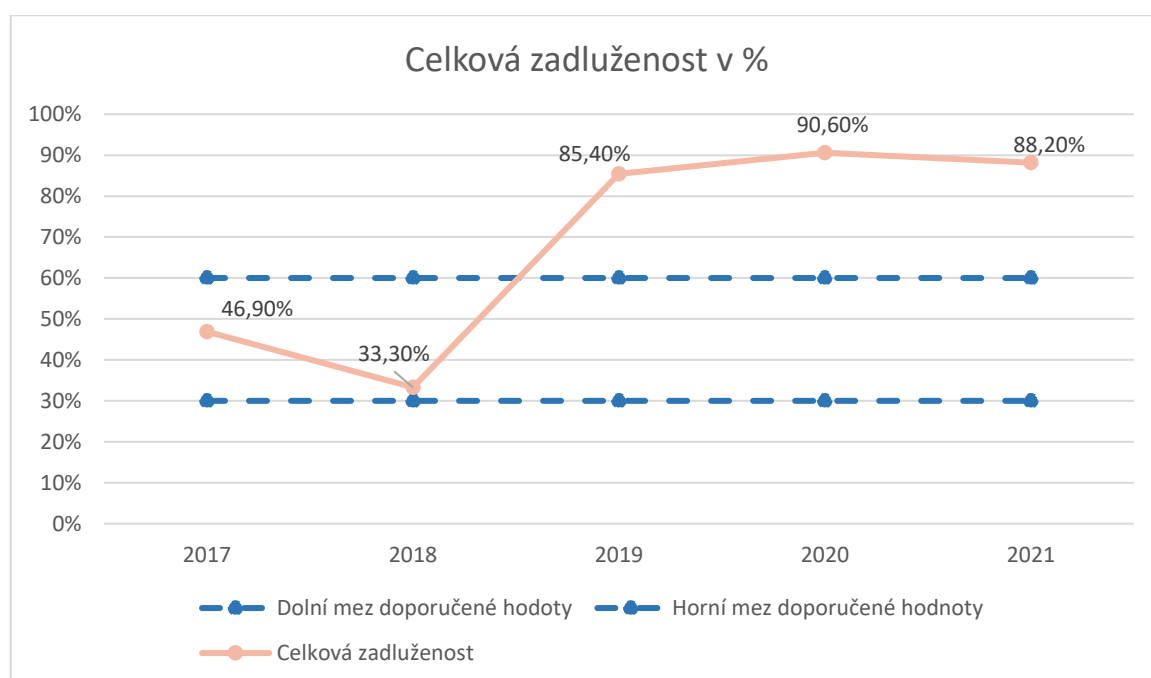
Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Jak je z tabulky 22 očividné je podnik pro případné investory velice rizikový. Zjištěná zadluženost zvyšuje riziko a ovlivňuje negativně podmínky pro získání případného úvěru či příznivější úrokovou sazbu.

Dle doporučené hodnoty pohybující se v rozmezí 30–60 %, kterou udává Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker (2017) se Farma Klíneč v tomto intervalu pohybuje pouze v letech 2017 a 2018, jak dokazuje graf 20. Tuto skutečnost způsobil fakt, že v těchto

letech si Farma Klíneč nezřizovala žádný úvěr. V dalších letech se hodnota cizích zdrojů postupně zvyšuje vyjma roku 2021, což je dáno financováním pomocí střednědobých a krátkodobých bankovních úvěrů. Takto vysoké hodnoty u položky cizích zdrojů má vliv na celkovou zadluženost, která v těchto letech přesahovala hodnotu 80 %. Z toho vyplývá, že farma čelí dlouhodobému riziku ať už ve vztahu k věřitelům či k nemožnosti získání úvěru. Podnik by měl navýšit celkovou hodnotu aktiv, aby si mohl vytvořit bezpečnou finanční rezervu a snížit tak podíl cizího kapitálu.

Graf 20: Vývoj ukazatele věřitelského rizika ve srovnání s doporučenou hodnotou (Knápková, Pavelková, Reměš, Šteker 2017) v % v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Koeficient samofinancování

Tabulka 23: Koeficient samofinancování v letech 2019–2021 v %

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Vlastní kapitál	147	206	230	271	296
Aktiva celkem	277	309	1 574	2 875	2 503
Koeficient samofinancování v %	53,1	66,7	14,6	9,4	11,8

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

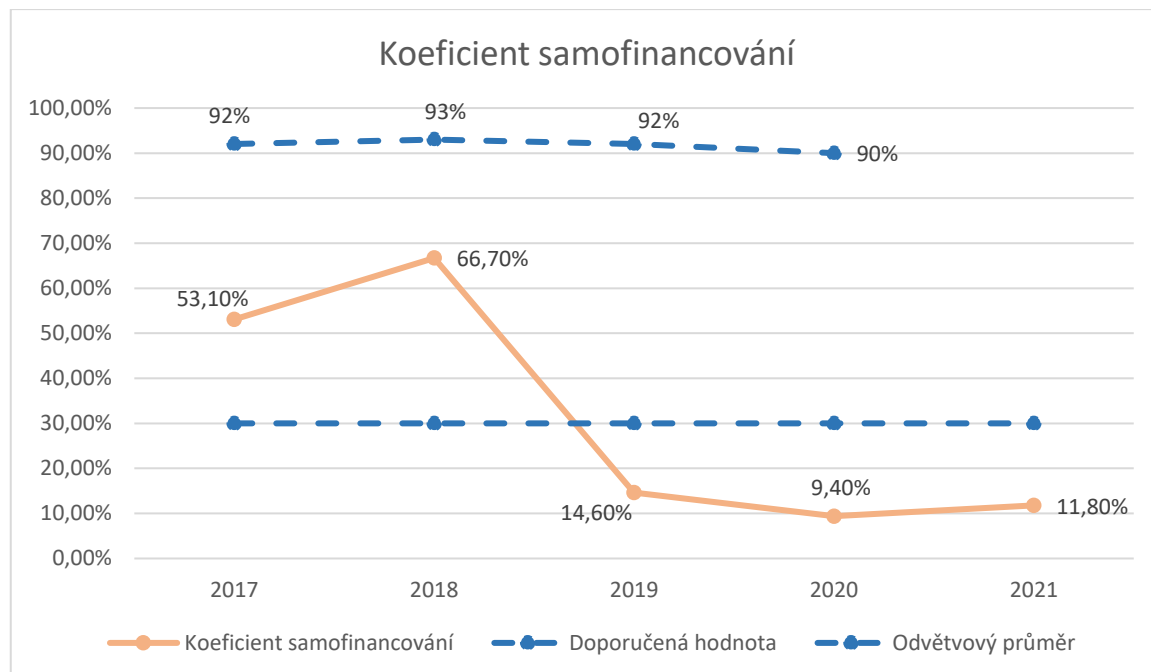
Hodnota koeficientu samofinancování spolu s hodnotou celkového zadlužení podniku by měla dát přibližně 100 %. Analogicky lze odvodit, že hodnoty budou spíše

nízké. Nejvyšší hodnota koeficientu samofinancování byla zaznamenána dle tabulky 23 v roce 2018, což by mohlo značit, že má farma Klíнец vysokou stabilitu, avšak vysoká hodnota je spíše dána nižší hodnotou celkových aktiv v poměru k vlastnímu kapitálu. V letech od roku 2019 se podnik naopak potýká s velmi nízkými hodnotami tohoto ukazatele, což způsobuje vyšší riziko úpadku, ale naopak přináší vyšší zisky pro akcionáře či pro podílníky. Vysoká hodnota zadlužení vznikla v důsledku pořízení obrabeče píce a traktoru Zetor na úvěr, jehož celková výše dosahovala 1 360 000 Kč.

V grafu 21 byla vypočtená hodnota koeficientu samofinancování porovnána s doporučenou hodnotou dle Dvořáček (2003), kdy udává, že by hodnotila neměla klesnout pod 30 %. Současně byly do grafu zahrnuty údaje získané z databáze FADN sloužící jako odvětvový průměr fyzických osob v zemědělství.

Z grafu je tedy patrné, že pouze v letech 2017 a 2018 je splněn požadavek doporučené hodnoty, který udává, že by hodnoty tohoto ukazatele neměli klesnout pod hranici 30 %. Je to způsobeno tím, že Farma Klíнец v těchto letech nevyužívali cizí zdroje financování. V dalších letech, respektive od roku 2019 hodnoty klesly pod hranici 30 %, kdy hodnota aktiv byla v průměru financována z vlastních zdrojů pouze z 10 %.

Graf 21: Vývoj koeficientu samofinancování ve srovnání s doporučenou hodnotou (Dvořáček, 2003) a odvětvovým průměrem v letech 2017–2021 v %

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Ukazatel úrokového krytí

Tabulka 24: Ukazatel úrokového krytí v letech 2017–2021 v tis. Kč

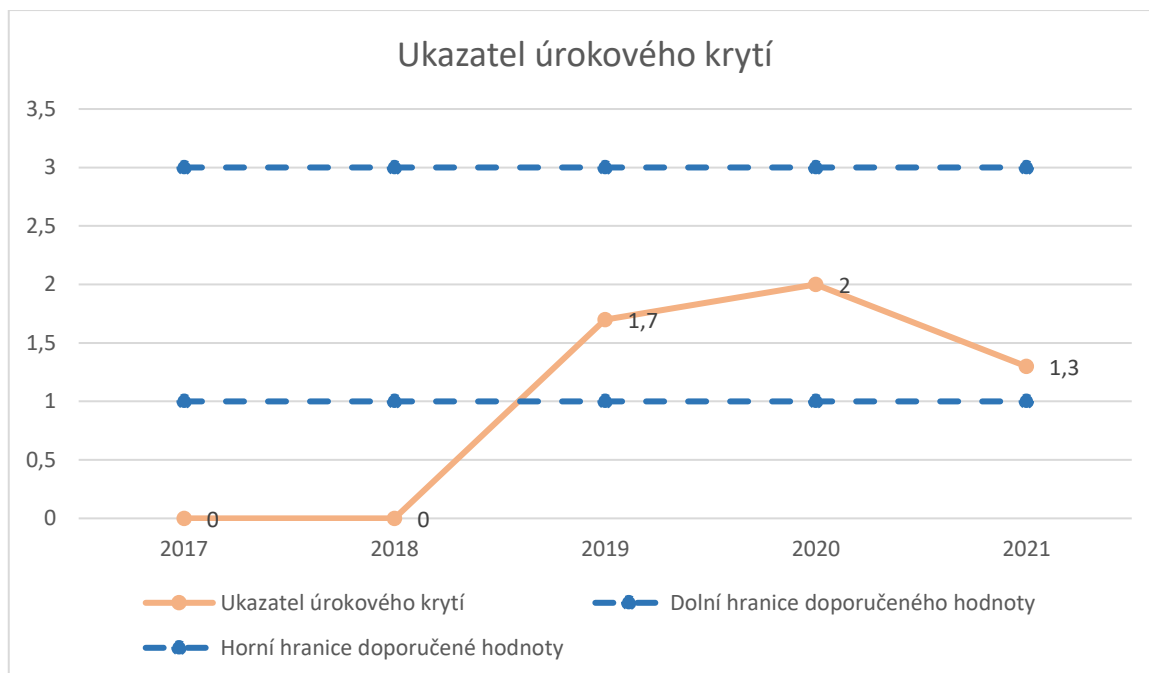
Položka	2017	2018	2019	2020	2021
EBIT ¹¹	-53	60	70	102	123
Nákladové úroky	0	0	41	52	92
Ukazatel úrokového krytí	x	x	1,7	2,0	1,3

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Dle tabulky 24 je patrné, že v letech 2017 a 2018 dosahoval ukazatel úrokového krytí nulové hodnoty, jelikož výkaz zisku a ztráty v těchto letech vykazoval nulovou hodnotu u položky nákladových úroků. V dalších letech jsou vykazovány nižší hodnoty, než udává doporučená hodnota dle Scholleové (2017), tedy ukazatel úrokového krytí by měl minimálně dosahovat hodnoty 3, ale rozhodně by neměl tento ukazatel klesnout pod hodnotu 1, jelikož by to znamenalo, že podnik není schopen z provozní činnosti hradit náklady na cizí kapitál. Nejvyšší hodnotu ukazatele dosahuje rok 2020 tj. 2,0, jak znázorňuje graf 22, což znamená, že zisk podniku pokrýval nákladové úroky dvakrát a byl schopen řádně platit veškeré úroky. Nejvyšší hodnota nákladových úroků byla zaznamenána v roce 2021, tento růst je spojen s poskytnutím střednědobých a dlouhodobých úvěrů za účelem rozšíření vozového parku, k financování koupi pozemku a nákupu nových technologií pro výrobu mléčných produktů. Farma Klíнец by se měla do budoucna vyvarovat dalším závazkům, ze kterých by mohly plynout další úroky. Dle získaných výsledků tohoto ukazatele je zcela zřejmé, že podnik bude mít v budoucnu finanční problémy, pokud se bude snažit o získávání dalších cizích finančních prostředků.

¹¹ Vzorec pro výpočet hodnoty EBIT byl zkonstruován jako součet výsledku hospodaření před zdaněním a nákladových úroků dle Knápkové, Pavelkové, Remeše a Štekera (2017)

Graf 22: Vývoj ukazatele úrokového krytí ve srovnání s doporučenou hodnotou (Scholleová, 2017) v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Maximální úroková míra

Tabulka 25: Maximální úroková míra v letech 2017–2018 v %

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
EBIT ¹²	-53	60	70	102	123
Vlastní kapitál	147	206	230	271	296
Bankovní úvěry	0	0	1 213	2 353	1 829
Maximální úroková míra (%)	-36	29	4,9	3,9	5,8

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

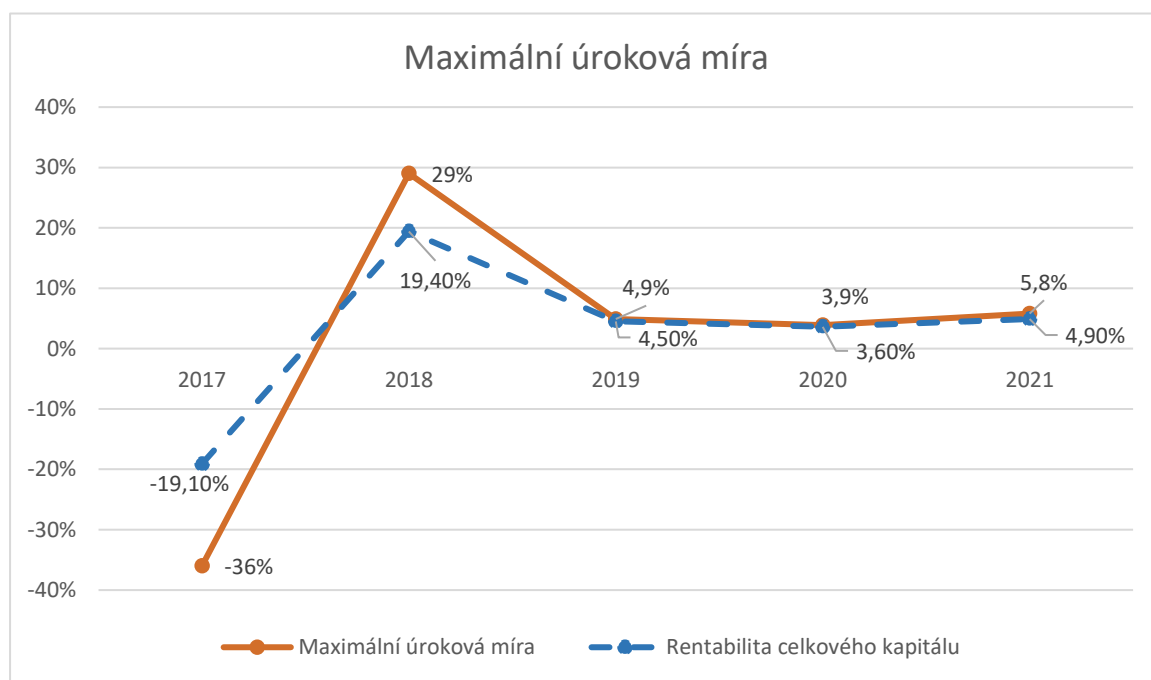
Z tabulky 25 lze vyvodit, že v roce 2017 byla hodnota ukazatele opět záporná z důvodu vzniklé ztráty, v následujícím roce tj. 2018 maximální úroková míra dosahovala 29 %, tedy nejvyšší hodnoty z celé časové řady. Bylo to způsobeno především nulovou položkou u bankovního úvěru a nižší hodnotou u položky zisku před zdaněním v poměru

¹² Vzorec pro výpočet hodnoty EBIT byl zkonstruován jako součet výsledku hospodaření před zdaněním a nákladových úroků dle Knápkové, Pavelkové, Remeše a Štekera (2017)

k vyšší hodnotě vlastního kapitálu. Od roku 2019 se hodnoty ustálily v rozmezí od 3,9 do 5,8 %, kdy tento pokles oproti roku 2018 byl zapříčiněn bankovními úvěry, které vykazovaly vysoké hodnoty.

Z grafu 23 je patrné, že maximální úroková míra převyšuje dosahovanou hodnotu rentability celkového kapitálu, z čehož vyplývá, že neexistuje další prostor pro využití cizích zdrojů financování, jelikož by úroky nebyly dostatečně kryty z dosaženého zisku a podnik by se tak mohl dostat do dalších finančních obtíží. Z hlediska doporučení se opět jedná o situaci, kdy by bylo dobré, aby podnik dále nevyužíval možnost financování cizími zdroji, případně využíval jen krátkodobé cizí zdroje financování, které z hlediska úroků nepředstavují takovou nákladovou zátěž.

Graf 23: Vývoj maximální úrokové míry ve srovnání s rentabilitou celkového kapitálu v letech 2017–2018 v %

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

4.2.3.5 Ukazatelé řízení aktiv

Obrat aktiv

Tabulka 26: Obrat aktiv v letech 2017–2021

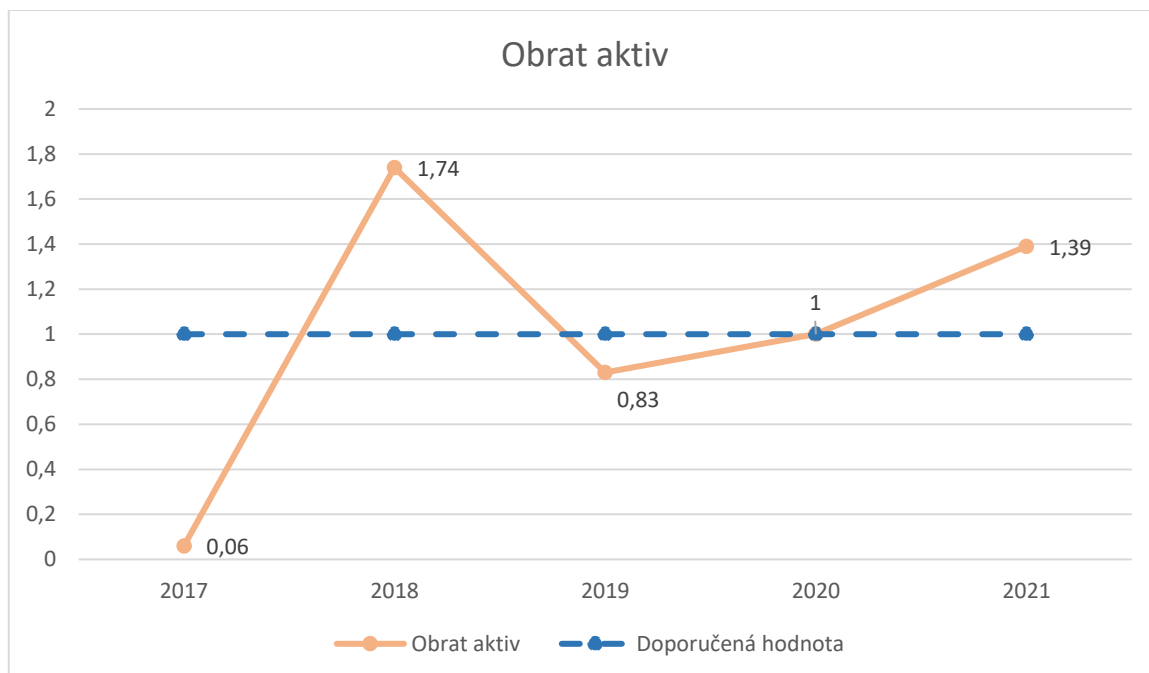
Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Celkové tržby	17	539	1313	2 879	3 485
Aktiva celkem	277	309	1 574	2 875	2 503
Obrat aktiv	0,06	1,74	0,83	1,00	1,39

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Tabulka 26 znázorňuje výsledné hodnoty obratu aktiv v jednotlivých letech a současně slouží jako měřítko pro celkové využití majetku. Dle Vochozky (2020) by měla být výsledná hodnota tohoto ukazatele co nejvyšší. Nejvyšší hodnotu lze zaznamenat v roce 2018, která vypovídá o tom, že se celková aktiva obrátí 1,74krát za rok. Naopak nejnižší hodnota byla zjištěna opět v roce 2017, kdy podnik začínal podnikat, proto se jedná o nerelevantní výslednou hodnotu nevhodnou pro interpretaci. Druhou nejnižší hodnotou v analyzovaném období je hodnota 0,83 v roce 2018, kterou lze z pohledu doporučené hodnoty považovat za nedostačující.

Graf 24 srovnává výslednou hodnotu ukazatele obratu aktiv s doporučenou hodnotou, kdy by měla být minimálně rovna jedné. Dle tohoto srovnání je patrné, že doporučené hodnoty je dosaženo v letech 2018, 2020 a 2021, kdy výsledná hodnota se nachází nad hranicí jedné.

Graf 24: Vývoj obratu aktiv ve srovnání s doporučenou hodnotou (Vochozka, 2020) v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Doba obratu celkových aktiv

Tabulka 27: Doba obratu celkových aktiv v letech 2017–2021 ve dnech

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Aktiva celkem (*360)	277	309	1 574	2 875	2 503
Celkové tržby	17	539	1313	2 879	3 485
Doba obratu aktiv	5866	206	432	359	259

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Z vypočtených hodnot v tabulce 27 je patrné, že doba obratu aktiv je velice vysoká, což pro podnik není ideální. Důvodem jsou rostoucí celkové tržby podniku a celková aktiva. Nejvyšší hodnoty byly vykázány v letech 2019 a 2020, kdy hodnoty obratu činily 432 a 359 dnů. Hodnota, která byla zjištěna v roce 2017 je zkreslená z důvodu zahájení podnikání, tudíž tuto hodnotu nelze považovat za smysluplnou pro následnou interpretaci. Doba obratu by měla být nižší, jelikož z vysokých hodnot vyplývá delší doba vázanosti aktiv v podniku.

Obrat zásob

Tabulka 28: Obrat zásob v letech 2017–2021

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Celkové tržby	17	539	1313	2 879	3 485
Zásoby	109	116	140	161	171
Obrat zásob	0,16	4,65	9,38	17,88	20,38

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

U tohoto ukazatele byla naměřena nejmenší hodnota opět v roce 2017, a to hodnota 0,16, kterou opět nelze považovat za relevantní. Druhá nejnižší hodnota byla získána v roce 2018, tj. 4,65. V dalších letech došlo k růstu hodnoty, největší byla v roce 2021, kdy vzrostla na hodnotu 20,38. Celkově se zaznamenal nárůst indexu, tedy hodnota zásob i tržeb v průběhu sledovaného období rostla. Lze tedy konstatovat, že výsledná tabulka 28 jasně dokládá, že podnik vykazuje rostoucí obrátkovost zásob. Vypočtené hodnoty z tabulky se mohou hodnotit kladně, jelikož dokazují, že podnik nemá nadbytek zásob, ze kterých by mu plynuly ještě další náklady.

Doba obratu zásob

Tabulka 29: Doba obratu zásob v letech 2017–2021 ve dnech

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Zásoby (*360)	109	116	140	161	171
Celkové tržby	17	539	1313	2 879	3 485
Obrat zásob	2 308	77	38	20	18

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

V roce 2018 byla hodnota ukazatele nejvyšší, dosahovala hodnoty 77 dnů dle tabulky 29. V dalších letech došlo k postupnému snížení, kdy na konci období tento ukazatel vykazoval hodnotu 18. Podnik v posledních letech směřuje ke zvyšování obratu zásob a ke snižování doby obratu zásob, což by značilo pozitivní vývoj. Výpočtem doby obratu zásob bylo zjištěno, že zásoby jsou Farmou Klíнец spotřebovány relativně rychle. Je to způsobeno vyššími tržbami a nižším počtem zásob, čemuž velmi napomáhá činnost farmy, jelikož velká část surovin je zpracována výrobou mléčných produktů.

Doba obratu pohledávek

Tabulka 30: Doba obratu pohledávek v letech 2017–2021 ve dnech

Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Pohledávky (*360)	0	0	0	52	61
Celkové tržby	17	539	1313	2 879	3 485
Doba obratu pohledávek	0	0	0	7	6

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Ukazatel doby obratu pohledávek vykazoval dle tabulky 30 od roku 2017 do roku 2019 nulové hodnoty, jelikož podnik v tomto období nezaznamenal žádné pohledávky. Ve zbylých letech lze dobu obratu pohledávek hodnotit jako pozitivní jev, jelikož hodnoty tohoto ukazatele jsou menší než obvyklá doba obratu pohledávek v ČR, tedy 60 dní dle Růčkové (2007). V letech 2020 a 2021 se jedná o velmi krátkou dobu splatnosti, což je způsobeno nízkým stavem pohledávek, to znamená, že mohou méně vystavovat vydané faktury nebo mají dobře prověřené své odběratele a hlídají si tak splatnost jednotlivých faktur. Lze tedy konstatovat, že podniku jsou spláceny jeho pohledávky včas. Výsledné hodnoty jsou vždy nižší než doba obratu závazků. Podnik, tak nebyl nucen měnit strukturu odběratelů z důvodu jejich špatné platební morálky. Obchodní partneři plní vůči společnosti své závazky včas, i vzhledem k tomu, že ve sledované časové řadě rostly tržby, na základě čehož je možné konstatovat, že výsledek je jednoznačně zlepšená platební morálka odběratelů.

Doba obratu krátkodobých závazků

Tabulka 31: Doba obratu krátkodobých závazků v letech 2017–2021 ve dnech

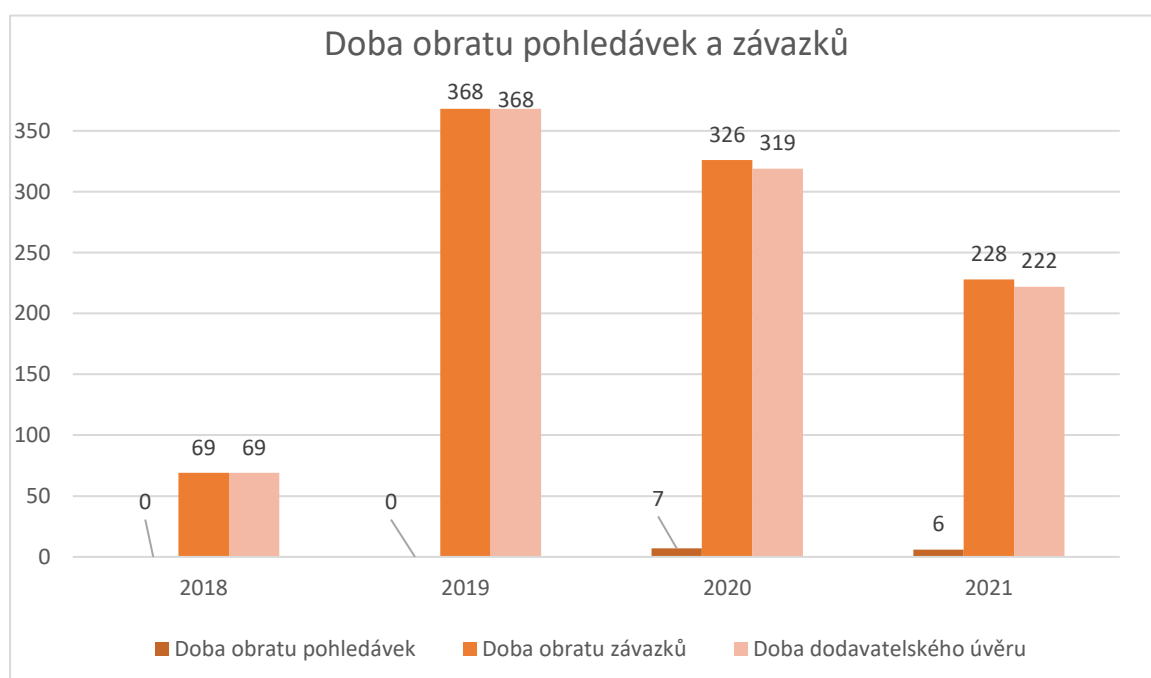
Položka	2017	2018	2019	2020	2021
Krátkodobé závazky (*360)	118	103	1 344	2 604	2 207
Celkové tržby	17	539	1 313	2 879	3 485
Doba obratu závazků	2 499	69	368	326	228

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Nejvyšších hodnot dle tabulky 31 bylo dosaženo v letech 2019 a 2020, kdy jejich výše činila 368 a 228 dnů ode dne přijetí závazků., když se opět pomine rok 2017. V posledním roce došlo k výrazně lepší situaci, kdy se doba obratu závazků zkrátila z jednoho roku na úroveň ¾ roku, což je situace výrazně lepší než v roce 2019. Tato konečná hodnota může přispět k lepšímu nazírání na podnik z pohledu věřitelů, jelikož je zcela evidentní, že se Farma Klíнец snaží vylepšovat svoji platební pozici. Akorát se musí brát v potaz fakt, který vyplynul z hodnocení likvidity, že je možné, že podnik bude mít v budoucnosti problémy s dodržováním splatnosti závazků.

Bylo by vhodné sledovat delší časový horizont a také zjistit dobu, na kterou je poskytován dodavatelský úvěr. Při porovnání ukazatelů doby obratu pohledávek a doby obratu závazků, lze získat prostor pro dodavatelský úvěr. Z grafu 25 je patrné, že klesá doba využití finančních prostředků získaných z dodavatelského úvěru, což by mohlo ohrozit krátkodobé financování tak, jak již bylo potvrzeno ukazateli likvidity. I přesto hodnota 222 dní je pro dodavatelský úvěr poměrně dlouhá doba ke zhodnocení finančních prostředků v rámci své podnikatelské činnosti. V grafu není zahrnut rok 2017 z důvodu nerelevantních výsledných hodnot.

Graf 25: Doba obratu pohledávek, doba obratu závazků a poskytnutí (doba trvání) dodavatelského úvěru v letech 2018–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

4.3 Komplexní ukazatelé finanční analýzy

Zajímavým pohledem na podnik je nejenom z pohledu dílčích ukazatelů a jejich trendů v čase, ale i zhodnocení podniku z pohledu komplexních ukazatelů.

Pro tyto účely byly vybrány dva souhrnné ukazatele G-index a IN95 s přidělenými váhami pro zemědělství, a díky tomu jsou přímo určeny pro posuzování zemědělských podniků.

4.3.1 Index IN 95

Jelikož index IN95 není primárně určen pro posuzování finančního zdraví zemědělských podniků, budou zde specifikovány váhy jeho ukazatelů, které jsou vhodné pro testování podniků v oblasti zemědělství. Přesné hodnoty jednotlivých vah se nacházejí v tabulce číslo 33.

Tabulka 32: Váhové koeficienty pro zemědělské podniky

Označení	V (1)	V(2)	V(3)	V(4)	V(5)	V(6)
Váha	0,24	0,11	21,35	0,76	0,10	14,57

Zdroj: Neumaierová, Neumaier (2002)

Tabulka 33: Index IN95 pro zemědělství v letech 2017–2021

Ukazatel	Váha	Hodnoty indexu IN95 pro zemědělství				
		2017	2018	2019	2020	2021
Aktiva celkem /Cizí zdroje	0,24	0,511	0,720	0,281	0,265	0,272
EBIT/nákladové úroky	0,11	0	0	0,188	0,216	0,147
EBIT/Aktiva celkem	21,35	-4,085	4,146	0,949	0,757	1,049
Výnosy/Aktiva celkem	0,76	0,285	2,233	0,836	0,866	1,229
Oběžná aktiva/Krátkodobé závazky a úvěry	0,10	0,088	0,121	0,147	0,147	0,073
Závazky po lhůtě splatnosti/Výnosy	-14,57	0	0	0	0	0
IN 95		-3,201	7,220	2,732	2,519	2,770
Závazky po lhůtě ¹³ splatnosti/Výnosy	-14,57	5,464	0,496	0,331	0,268	0,354
IN 95		-8,665	6,724	2,401	2,251	2,416

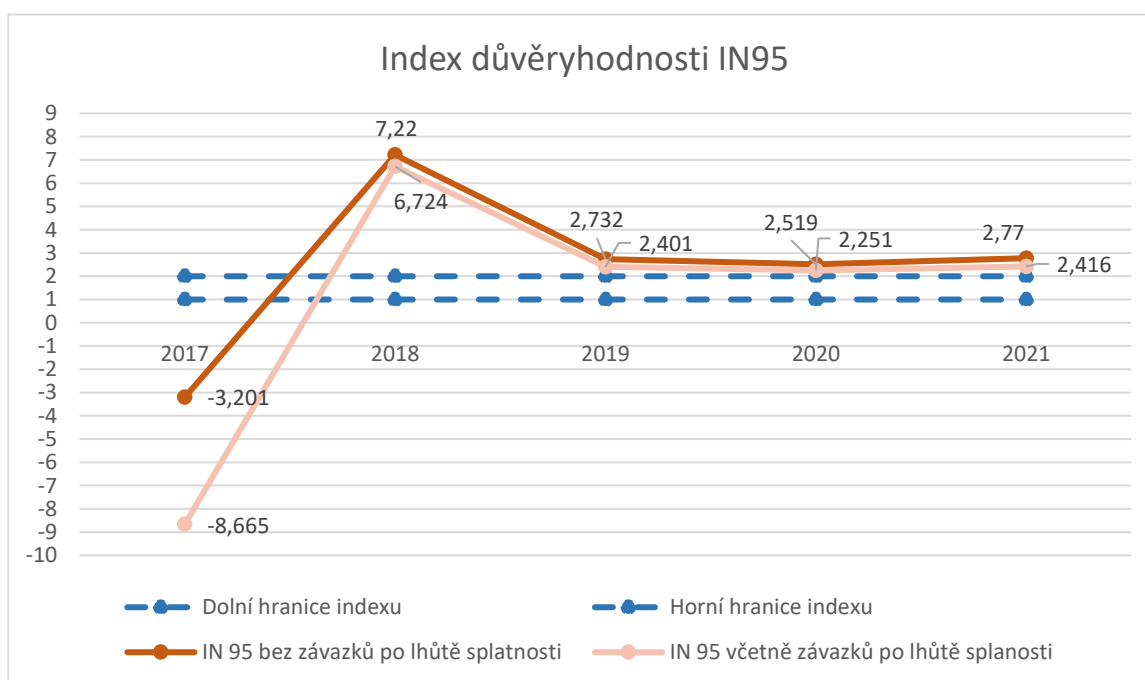
Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Z tabulky 33 je zřejmé, že souhrnná hodnota indexu IN 95 v roce 2017 dosáhla záporné hodnoty, což bylo způsobeno ztrátou ve výši 53 000 Kč a je tedy patrné, že je tak ovlivněno celkové hodnocení, jelikož několik ukazatelů pracuje se ziskem EBIT. V následujících letech výsledné hodnoty vzrostly nad hodnotu dva, což podle Neumaierové a Neumaiera (2002) znamená, že se jedná o podnik s dobrým finančním zdravím. U ukazatele (EBIT/Nákladové úroky) si lze povšimnout, že v letech 2019 a 2020 dochází k mírnému nárůstu hodnoty, což je pro finanční zdraví podniku důležité. S tím se pojí i ukazatel (EBIT/Aktiva celkem), kde je spíše znázorněn klesající trend. U tohoto ukazatele by bylo vhodné, aby naopak hodnoty byly v časové řadě rostoucí, z důvodu velké váhy daného ukazatele. Ukazatel (Aktiva celkem/Cizí zdroje) zaznamenal nejvyšší hodnotu v roce 2018, což sice značilo nižší zainteresovanost vlastníka, na druhou stranu, je zde vidět že je firma dostatečně solventní, aby cizí zdroje získala. Ukazatel (Závazky po lhůtě splatnosti/Výnosy) byl využit dvěma způsoby. V prvním způsobu tento ukazatel vykazoval nulové hodnoty, jelikož Farma Klíнец nedisponuje žádnými závazky po lhůtě splatnosti. Avšak po konzultaci s účetní Farmy Klíнец se dospělo k expertnímu odhadu, kdy závazky

¹³ Závazky po lhůtě splatnosti byly odhadnuty ve výši 30 % dle konzultace s účetní Farmy Klíнец

po lhůtě splatnosti byly stanoveny jako 30 % z krátkodobých závazků. Po následném odečtení tohoto ukazatele jednotlivé hodnoty indexu IN 95 klesly, ale zásadní vliv na změnu to nemělo, jak dokazuje graf 26. V **příloze 4** byly jednotlivé ukazatele v rámci indexu IN95 vypočteny i bez započtení vah, pro lepší představu, jakých hodnot jednotlivé ukazatele dosahují.

Graf 26: Index důvěryhodnosti IN95 ve srovnání s doporučenou hodnotou (Neumaierová, Neumaier, 2002) v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Graf číslo 26 zobrazuje průběh indexu důvěryhodnosti v letech 2017–2021 v porovnání s doporučenými hodnotami dle Neumaierové a Neumaiera (2002). Kromě roku 2017, kdy index dosahoval záporné hodnoty, což by značilo, že se jedná o projev finanční neduživosti a Farma Klíнец by se velmi pravděpodobně ocitla v existenčních problémech. Avšak tento rok je ovlivněn začínajícím a rozvíjejícím se podnikáním, proto je výsledná hodnota nerelevantní. Ostatní hodnoty jsou vyšší než dva, což potvrzuje, že se jedná o podnik s dobrým finančním zdravím. Obecně lze říct, že Farma Klíнец je v letech 2018–2021 schopna plnit své závazky. Nejvyšší hodnota indexu byla v roce 2018, což bylo způsobeno vyšší hodnotou EBITU a výnosů. V ostatních letech se hodnoty nacházejí lehce nad hodnotou dva, která rozlišuje šedou zónu neboli hranici přibližující se k podnikům, které mají nevyhraněné výsledky, ale vyskytují se zde potencionální problémy.

4.3.2 G – index

Pro posouzení komplexnosti podniku byl využit model G – index Lubomíra Gurčíka. Velkou výhodou tohoto modelu je fakt, že vznikl na Slovensku, kde je fungování podniků podobné jako v podmínkách České republiky, a především vznikl pro použití u zemědělských podniků.

Tabulka 34: G – Index – se započtením vah v letech 2017–2021

Ukazatel	Váha	Hodnoty G-indexu – se započtením vah					
		2017	2018	2019	2020	2021	2021
X1 = Nerozdělený VH/Pasiva celkem	3,412	X	-0,585	0,013	0,036	0,097	10,02 %
X2 = VH před zdaněním/Pasiva celk.	2,226	-0,426	0,432	0,041	0,039	0,028	2,89 %
X3 = VH před zdaněním/Výnosy	3,277	-1,670	0,217	0,055	0,050	0,025	2,58 %
X4 = Cash flow¹⁴/Pasiva celkem	3,149	-0,375	1,090	0,470	0,191	0,905	93,49 %
X5 = Zásoby/Výnosy	2,063	2,162	0,264	0,177	0,101	0,087	8,98 %
G – Index		-4,633	0,820	0,402	0,215	0,968	100 %

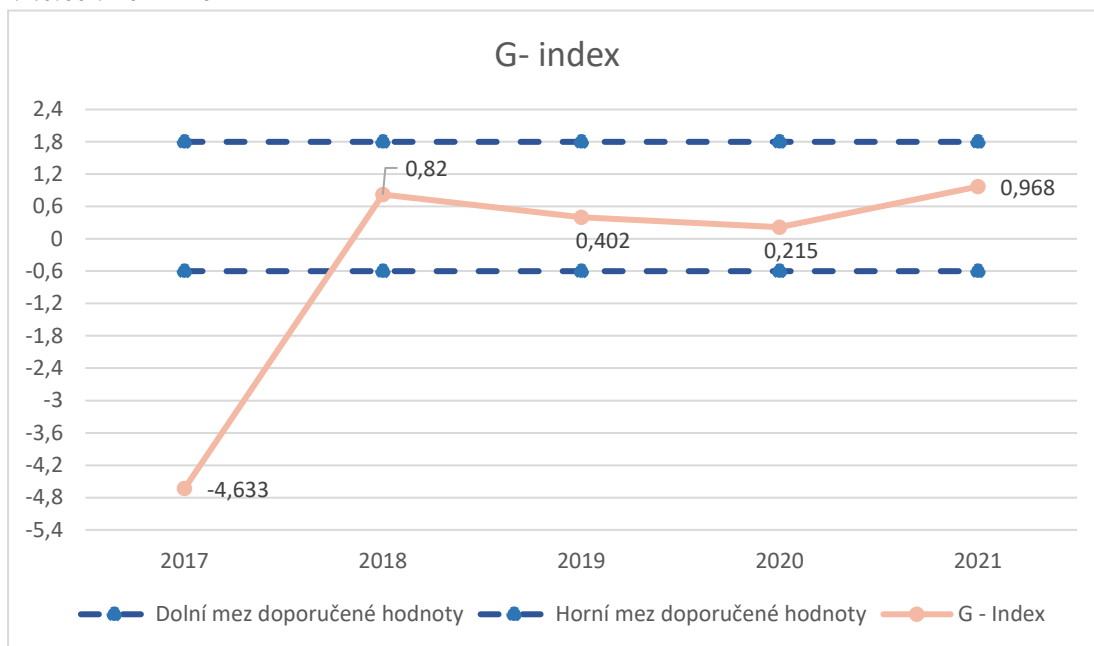
Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Jak je z tabulky číslo 34 patrné hodnota G – indexu má klesající trend. V roce 2017 je hodnota G – indexu záporná, což je důsledkem, že podnik vykazoval ztrátu. Ukazatel X1 v roce 2017 nemohl být spočten z důvodu toho, že podnik v tomto roce začal podnikat a na základě toho, položka výsledku hospodaření minulých let byla nulová. Obecně ukazatel X1 ukazuje nahromaděnou ziskovost za delší časové období, proto u Farmy Klíнец, který je na trhu krátkou dobu je tento ukazatel velice nízký a částečně tento mladší podnik znevýhodňuje. Hospodářský výsledek před zdaněním je obsažen ve dvou ukazatelích X2 a X3, který výrazně snížil výslednou hodnotu G-indexu. Ukazatel X2 ukazuje ziskovost kapitálu neboli ho lze považovat za ukazatel, který ukazuje potenciál Farmy Klíнец

¹⁴ Vzorec pro výpočet hodnoty Cash flow byl zkonstruován jako součet výsledku hospodaření po zdanění a úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – trvalé

dosahovat zisk. Tento potencial je však velmi nepatrný, jelikož ve všech pozorovaných letech jsou hodnoty ukazatele velmi nízké. Ukazatel X3 zobrazuje ziskovost výnosů, do kterých jsou zahrnuty tržby, a především přijaté dotace, které jsou důležitou součástí existence Farmy Klíнец. Ukazatel X4 představuje schopnost farmy tvořit hotovost, což dle výsledných hodnot, které jsou v porovnání s ostatními hodnotami vyšší považovat za úspěšný a celkovou hodnotu indexu zvyšuje. Jak lze z tabulky 34 vypořovat, ukazatel X4 v roce 2021 představuje 93,49 % podíl na celkové hodnotě G-indexu. Ukazuje se zde vysoká síla cash flow, který má v rámci ukazatele nižší hodnotu váhy v porovnání s ostatními ukazateli, ale i přesto je velice podstatný v konečném výsledku hodnocení farmy. Naopak výslednou hodnotu nejvíce snižuje ukazatel X5, který představuje podíl zásob na výnosech podniku. V příloze 5 byly jednotlivé ukazatele v rámci Gurčikova indexu vypočteny i bez započtení vah, pro lepší představu, jakých hodnot jednotlivé ukazatele dosahují.

Graf 27: Vývoj G – indexu ve srovnání s doporučenou hodnotou (Gurčik, 2002) v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Z grafu 27 lze vypořovat, že Farma Klíнец se v letech 2018–2021 nacházela v zóně, která spadá do intervalu od -0,6 do 1,8 a podnik lze označit jako průměrný podnik. Situace zde není natolik vážná, aby se podnik dostal v brzké době do finančních problémů, avšak je nutností vytvořit taková opatření, která zabrání tomu, že se podnik ocitne v zóně

neprosperujících podniků. Je patrné, že v posledním roce byla hodnota indexu nejvyšší a přiblížila se tak hranici, která označuje zónu prosperujících podniků. Rok 2017 lze opět označit z hlediska posouzení podniku jako nerelevantní.

4.3.3 Zhodnocení finančního zdraví dle SZIF

Tato kapitola využívá metodiku výpočtu finančního zdraví v rámci Programu podpory rozvoje venkova, kterou vydal SZIF. Zhodnocení finančního zdraví je opět provedeno za období 2017–2021. Pro posouzení finančního zdraví je využito 10 poměrových ukazatelů z oblasti rentability, aktivity, likvidity a zadluženosti, jak je znázorněno v tabulce 35. Po zjištění výsledku daného ukazatele, je přiděleno každému ukazateli bodové ohodnocení, přičemž vyhodnocení je provedeno pro každé účetní období zvlášť. Celkový výsledek hodnocení finančního zdraví je určeno jako aritmetický průměr součtu bodů za sledovaná období. Farma Klíнец může dosáhnout v každém období maximálně 30 bodů. Pro splnění podmínky finančního zdraví je nutné dosáhnout alespoň 9-ti bodů v průměru.

Tabulka 35: Dosažené bodové ohodnocení v rámci finančního zdraví podniku dle SZIF v letech 2017–2021

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021
ROA	0	3	3	3	3
Dlouhodobá rentabilita	0	1	1	2	2
Přidaná hodnota	1	1	1	2	3
Rentabilita výkonů z CF	0	3	3	3	3
Celková zadluženost	3	3	1	1	1
Úrokové krytí	0	0	2	3	2
Doba splatnosti dluhů z CF	0	3	2	3	3
Krytí zásob ČPK	1	1	1	2	1
Pohotová likvidita	1	1	1	1	1
Investiční aktivita	0	3	3	3	3
Počet bodů	6	19	18	23	22

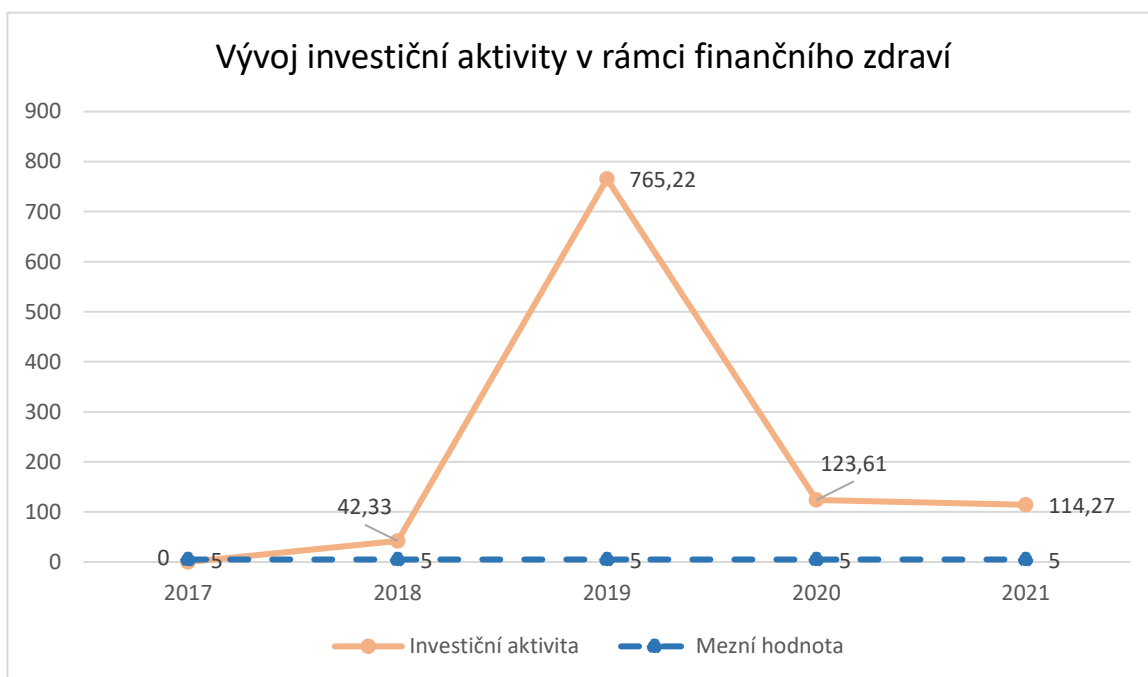
Zdroj: szif.cz

Tabulka výsledků finančního zdraví dle metodiky SZIF je uvedena v **Příloze 6**.

Rentabilita aktiv byla nejvyšší v roce 2018, v následujícím roce došlo k výraznému poklesu, přičemž v následujících letech se výsledná hodnota postupně zvyšovala. Tento rostoucí trend byl zapříčiněn především růstem tržeb a výsledku hospodaření v běžném účetním období. V souvislosti s rentabilitou aktiv roste také od roku 2018 dlouhodobá rentabilita podniku. Jedná se o ukazatel, který pracuje s výsledky hospodaření v rámci běžného a minulého účetního období. Přidaná hodnota ke vstupům je v prvních dvou letech záporná, jelikož výkonová spotřeba je v porovnání s výkony výrazně vyšší. Naopak rentabilita výkonů dosahuje vysokých hodnot, a to díky výraznému převýšení nákladů nad tržbami podniku. Celková zadluženost od roku 2019 převyšuje 80 % , což v rámci zemědělských podniků znamená příliš vysokou hodnotu pro případný úvěr či příznivější úrokovou sazbu. Ukazatel úrokového krytí v letech 2017 a 2018 dosahoval nulové hodnoty, jelikož výkaz zisku a ztráty v těchto letech vykazoval nulovou hodnotu u položky nákladových úroků. Nejvyšší hodnotu ukazatele dosahuje rok 2020 tj. 2,58, což znamená, že zisk podniku pokrýval nákladové úroky dvakrát a byl schopen řádně platit veškeré úroky. Doba splatnosti dluhů se pohybuje okolo spodní hranice intervalu pro bodové ohodnocení ukazatele, avšak od roku 2019 jsou hodnoty na stále příznivé úrovni. Krytí zásob čistým pracovním kapitálem odpovídá podílu čistého pracovního kapitálu na financování zásob a dosahuje nízkého bodového ohodnocení ve všech sledovaných obdobích. Pohotová likvidita je ohodnocena ve všech sledovaných letech jedním bodem. Investiční aktivita je dána podílem změny stálých aktiv v běžném a minulém účetním období navýšené o odpisy a dlouhodobého majetku minulého účetního období. Kromě roku 2017 tento ukazatel dosahuje příznivého bodového hodnocení.

Právě ukazatel investiční aktivity patří stejně jako ukazatel ROA a ukazatel rentability výkonů z cash flow k těm, kteří získali za celé sledované období nejvyšší bodové ohodnocení. V grafu 28 je zobrazen vývoj investiční aktivity, kde se hodnoty pohybují nad mezní hodnotou 5, která přiřazuje nejvyšší bodové ohodnocení k danému ukazateli. Je zřetelné, že Farma Klíнец se snaží do budoucího podnikání investovat za účelem restrukturalizace farmy.

Graf 28 Vývoj investiční aktivity v rámci finančního zdraví v letech 2017–2021

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíнец

Stanovení výsledné hodnoty pro zhodnocení finančního zdraví podniku bude provedeno výpočtem aritmetického průměru posledních tří po sobě navazujících uzavřených účetních období, jak stanovuje metodika výpočtu finančního zdraví.

Tabulka 36: Výpočet aritmetického průměru pro zhodnocení finančního zdraví v letech 2019–2021

Rok	2019	2020	2021
Bodové hodnocení	18	23	22
Výsledek aritmetického průměru	21		

Zdroj: szif.cz

Farma Klíнец dle tabulky 36 dosáhla za poslední tři uzavřená účetní období 21 bodů, což ji řadí dle intervalů hodnot (uvedených v tabulce 1) do kategorie B , což znamená splnění podmínek finančního zdraví.

5 Výsledek a diskuse

Následující kapitola vyhodnocuje výsledky vlastní části práce. Data pro finanční analýzu byla čerpána z účetních výkazů Farmy Klíнец.

Celkový vývoj finanční situace Farmy Klíнец byl zhodnocen na základě získaných hodnot z absolutních a poměrových metod finanční analýzy. Následně bylo možné vyhodnotit i finanční situaci Farmy Klíнец na základě provedení rozboru komplexních ukazatelů, které hrají důležitou roli při diagnostice, zda je podnik v dohledné době ohrožen bankrotem či k posouzení, zda má podnik nárok na získání dotací v rámci zemědělského sektoru v ČR.

V rámci výrobních faktorů se Farma Klíнец snažila rozšiřovat půdu (z 10 ha na 25 ha), zvyšovat objem chovaných kusů zvířat (z 30 ks na 97 ks), převážně v rámci chovu koz bílých krátkosrstých, a hlavně došlo k celkové modernizaci farmy z pohledu vysoké mechanizace, kdy v průběhu pěti let se pořizovaly obzvláště strojní zařízení jako traktor Zetor, obrabeč a shrnovač píce, dojící zařízení atd. Tento naturální vývoj se následně projevil ve finanční analýze.

Při vyhodnocování jednotlivých výsledků finanční analýzy byl brán ohled na rok 2017, který převážně vykazoval zkreslené výsledky z důvodu zahájení podnikání. Tudiž získané hodnoty za tento rok nelze považovat za relevantní pro následnou interpretaci.

V rámci horizontální analýzy byl proveden rozbor rozvahy z pohledu aktiv a pasiv a rozbor výkazu zisku a ztráty.

V rámci rozboru horizontální analýzy aktiv byla odhalena rostoucí tendence majetku. Při porovnání roku 2017 s rokem 2018 se zaznamenala nejnižší absolutní změna celkových aktiv (32 000 Kč) způsobené nižším stavem dlouhodobého majetku. Naopak při srovnání roku 2019 s rokem 2020 byla hodnota absolutní změny celkových aktiv nejvyšší (1 301 000 Kč), kde nejvýznamnější položkou stálých aktiv byl dlouhodobý hmotný majetek. Ke značenému růstu aktiv došlo mezi lety 2018–2019, kdy celková aktiva zaznamenaly nárůst o 409,40 % a dlouhodobý hmotný majetek dokonce dosahoval meziroční změny až 650,5 %. Tento vysoký nárůst byl důsledkem postupné modernizace farmy pomocí navyšování dlouhodobého hmotného majetku, což odpovídá výše uvedenému nárůstu strojního parku. Z pohledu horizontální analýzy pasiv lze odvodit, že v roce 2019 došlo k nejvyššímu procentuálnímu nárůstu celkových pasiv o 409,40 % a u položky cizích zdrojů o 1 204,90 %. Tyto velké procentuální nárůsty byly zapříčiněny zvyšováním závazků k úvěrovým

institucím z předmětu financování traktoru, shrnovače a obrabeče píce a osobního automobilu.

Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty vykazovala v průběhu sledovaného období nerovnoměrný vývoj u všech položek výsledků hospodaření, kdy výsledek hospodaření v roce 2017 vykazoval ztrátu 53 000 Kč a v následujícím roce tato položka vykazovala zisk ve výši 60 000 Kč, což představuje meziroční nárůst o 213,2 %. V roce 2018 byla Farma Klíнец nejúspěšnější, jelikož vykázala nejvyšší procentuální růst a zisk ve výši 59 000 Kč. Horizontální analýza výnosů prokázala, že výnosy v čase rostou. Nejvyšší změna byla zaznamenána mezi lety 2018 a 2019, kdy tržby z prodeje výrobků a služeb vykazovaly přírůstek o 156,6 %. Z horizontální analýzy nákladů je zřejmé, že největší náklady pro Farmu Klíнец představuje výkonová spotřeba. Mezi lety 2017 a 2018 došlo u této položky k nárůstu o 486,8 %, což bylo spojené se začínající výrobou mléčných produktů.

V rámci vertikální analýzy, která představuje procentuální podíly jednotlivých položek, byl proveden rozbor struktury aktiv, struktury pasiv, struktury nákladů a v neposlední řadě i struktury výnosů. Z pohledu aktiv má v průběhu 5-ti let nejvyšší procentuální zastoupení položka stálých aktiv, která v roce 2021 dosáhla až 90,5 %. Takto vysoký podíl je ovlivněn růstem položky dlouhodobého hmotného majetku. Podnik se snaží ukládat své finanční prostředky do dlouhodobého majetku, což může mít za následek nižší okamžitou likviditu. Dále bylo zjištěno, že se zde projevuje slabá tendence růstu dlouhodobého majetku na úkor oběžných aktiv. Z výsledku vertikální analýzy pasiv vyplývá, že položka vlastního kapitálu a položka cizích zdrojů zaznamenaly po sledované období rozdílné tendence. V případě struktury pasiv jasně převažuje pouze jedna položka, a to cizí zdroje. V celém sledovaném období nejvyšší hodnota cizích zdrojů byla zaznamenána v roce 2020, kdy dosahovala 90,6 % celkového podílu na pasivech. Tento fakt byl zapříčiněn rostoucími dlouhodobými závazky vůči úvěrovým institucím, jelikož byl podnik nucen využívat v průběhu let dlouhodobé bankovní úvěry a výpomoci. Takto velké zastoupení cizího kapitálu má pro podnik své výhody i nevýhody, podnik využívá levnějšího zdroje financování, kterým cizí kapitál bezpochyby je, avšak se vystavuje riziku zadlužení a možnosti, že nebude schopen v budoucnu splácet své závazky. Vertikální analýza výnosů zjistila, že více jak 60procentní podíl měly na celkových výnosech od roku 2019 tržby za prodej výrobků a služeb z důvodu prodeje svých vyrobených mléčných produktů. Nejvýznamnější položkou ve vertikální analýze nákladů je položka výkonové spotřeby, jejíž

celkový podíl na nákladech představoval až 94,10 %, což bylo způsobeno vyššími náklady na spotřebu materiálu a energie a na služby.

Podnik na základě ukazatele čistého pracovního kapitálu vykazoval v období 2018–2020 kladné hodnoty, což je pro farmu velmi zásadní a pozitivní jev. Záporné hodnoty byly detekovány v letech 2017 a 2021. Záporná hodnota v roce 2017 se u začínajícího podniku dá očekávat. Avšak zjištěná záporná hodnota v roce 2021 je alarmující z důvodu vyššího růstu hodnot u položky krátkodobých závazků v důsledku růstu závazku z obchodních vztahů, což může značit, že Farma Klíнец nebude mít dostatek finančních prostředků na zaplacení odebíraného zboží či služeb.

Ukazatelé likvidity zjistili, že podnik by nebyl schopný dostát svých závazků ihned, kdyby bylo potřeba. Hodnoty okamžité likvidity do značné míry kopírují vývoj pohotové likvidity. Hodnoty okamžité likvidity v letech 2017–2018 kolísaly hluboko pod doporučenou hodnotu 0,2, kterou uvádí Vochozka (2011) a z dlouhodobého hlediska by byla tato situace jen těžko udržitelná. K poklesu však mohlo dojít v souvislosti s investicemi do budování a modernizací farmy. Stejně tak tomu bylo i v případě pohotové likvidity, kdyby podnik nebyl schopný hradit své závazky, pokud by neprodal své vlastní zásoby. Nejvyšších a uspokojivých hodnot z pohledu okamžité likvidity bylo dosaženo v letech 2019 a 2020, kdy byla splněna hranice doporučené hodnoty. V rámci pohotové likvidity byl nejúspěšnější rok 2020, jelikož splňuje podmínku doporučené hodnoty, kterou uvádí Růčková (2021) a Vochozka (2011). Ukazatel běžné likvidity vykazoval rostoucí trend do roku 2020, kdy se ustálil na hodnotě 1,5, tudíž se přiblížil k doporučené hodnotě. V roce 2021 hodnota běžné likvidity klesla až na problematickou hodnotu 0,7 dle Růčkové (2011) a Vochozky (2011). Aby Farma Klíнец dosahovala optimálních hodnot, je potřeba zvýšit hodnotu oběžných aktiv nebo snížit velikost krátkodobých závazků. Je patrné, že Farma Klíнец má problémy s likviditou. Z vývoje ukazatelů likvidity bylo zjištěno, že jen zřídka kdy, bylo dosaženo doporučených hodnot. Tato skutečnost se může jevit jako problematická, a to především z důvodu nízké solventnosti podniku vůči bankovním institucím.

Vývoj ukazatelů rentability, lze z části odvodit od výše výsledků hospodaření. Ztráta v roce 2017, kterou podnik vykázal, způsobil, že ukazatelé rentability se nacházejí v záporných číslech. V tomto roce podnik hospodařil neefektivně. Hodnoty rentabilit byly porovnávány s hodnotami z databáze FADN, které představují doplňkové ukazatele sloužící jako odvětvové průměry všech fyzických osob neboli rodinných farem v České republice. Nejlepší výsledky u ukazatelů rentability byly identifikovány v roce 2018, analogicky

s růstem výsledku hospodaření, kdy hodnota u ukazatele ROA dosáhla 19,4 %, u ROE 28,6 % a u ROS 10,95 %. Z pohledu rentability celkového kapitálu v následujících letech došlo k markantnímu poklesu, což mohlo být způsobeno pomalým růstem zisku, díky nízké produkční síle v závislosti na rychlý nárůst celkových aktiv, způsobený zvyšující se hodnotou dlouhodobého hmotného majetku. Nejbližší hodnota k odvětvovému průměru byla zaznamenána v roce 2019, kdy získaná hodnota byla 4,5 % a odvětvová hodnota činila 4 %. Trend rentability vlastního kapitálu se vyvíjel spíše klesajícím trendem, tedy opačně než rentabilita celkového kapitálu. Ukazatel ROE dosahoval mnohdy i pětinasobných hodnot v porovnání s rentabilitou celkového kapitálu, což značí, že farma Klíнец umí zhodnotit finanční prostředky, které do podniku vložila. Jde o velice kolísavý ukazatel, kdy v jednom roce dojde k nárůstu hodnoty a v dalším roce dojde ihned k jejímu poklesu. Pro majitele podniku je důležité, aby hodnoty tohoto ukazatele byly co nejvyšší. Například v roce 2018, kdy hodnota ROE dosahovala 28,6 %, což znamenalo, že na 1 Kč vlastního kapitálu připadlo 0,286 Kč zisku. Ukazatel rentability tržeb má taktéž klesající trend. Tato skutečnost je ovlivněna snižováním čistého zisku, a naopak zvyšujícími se tržbami. Z výsledků je zřejmá velmi nízká schopnost návratnosti vložených prostředků do podnikání, a tak i následná tvorba zisku z každé vložené jedné koruny. Při porovnání hodnot ROA a ROE s průměrnou roční inflací se až na zmíněný rok 2017 pohybovaly nad úrovní inflace, což je výhodné pro možné investory, kteří by byly ochotni do podniku investovat. Naopak srovnání ukazatele ROS s inflací je přívětivé pouze v roce 2018, v ostatních letech se hodnoty ukazatele pohybují o něco níže než hladina inflace.

V rámci skupiny ukazatelů rentability byla dále vypočtena rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita celkového kapitálu bez zahrnutí dotací. Veškeré vypočtené hodnoty se pohybovaly v záporných číslech. Hospodářský výsledek (EBIT a EAT) by se bez podpory dotací pohyboval v záporných hodnotách. Je tedy zřejmé, že takto malý zemědělský podnik by se v současné době bez dotací neobešel. Podnik by se pohyboval v záporných hodnotách, což by vedlo k samotnému bankrotu.

Ukazatelé zadluženosti vykazují ne příliš pozitivní hodnoty. Ukazatel věřitelského rizika poukazuje na to, že je pro případné investory velice rizikový. Zjištěná zadluženost zvyšuje riziko a negativně ovlivňuje podmínky pro získání případného úvěru či příznivější úrokovou sazbu. Nejpříznivější hodnoty v rámci tohoto ukazatele vykazovaly roky 2017 a 2018, kdy si Farma Klíнец nezřizovala žádný úvěr. V ostatních letech se hodnota cizích zdrojů postupně zvyšovala, což je dáno financováním pomocí střednědobých a krátkodobých

bankovních úvěrů. Podnik by se měl snažit navýšit celkovou hodnotu aktiv, aby si mohl vytvořit bezpečnou finanční rezervu a snížit tak podíl cizího kapitálu. Z pohledu koeficientu samofinancování lze analogicky odvodit, že hodnoty budou spíše nízké. Tato skutečnost způsobuje vyšší riziko úpadku, ale naopak přináší vyšší zisky pro akcionáře či pro podílníky. Vysoká hodnota zadlužení vznikla v důsledku pořízení obrabeče píce a traktoru Zetor na úvěr, jehož celková výše dosahovala 1 360 000 Kč. Ukazatel úrokového krytí vykazoval v letech 2017 a 2018 nulové hodnoty, jelikož položka nákladových úroků, taktéž vykazovala nulové hodnoty. V dalších letech jsou vykazovány nižší hodnoty, než udává doporučená hodnota dle Scholleové (2017), tedy ukazatel by měl dosahovat hodnoty tří, a neměl by klesnout pod hodnotu jedné. Nejvyšší hodnotu ukazatele dosahuje rok 2020, tj. 2,0, což znamená že zisk podniku pokrýval nákladové úroky dvakrát a byl schopen řádně platit veškeré úroky. Nejvyšší hodnota nákladových úroků byla zaznamenána v roce 2021, kdy tento nárůst byl spojen s poskytnutím střednědobých a dlouhodobých úvěrů za účelem rozšíření vozového parku, k financování koupi pozemku a nákupu nových technologií pro výrobu mléčných produktů. Do budoucna by se Farma Klíнец měla vyvarovat dalším závazkům, ze kterých by mohly plynout další úroky.

Při rozboru ukazatele maximální úrokové míry, bylo zjištěno, že převyšuje hodnotu rentability celkového kapitálu, z čehož vyplývá, že neexistuje další prostor pro využití cizích zdrojů financování, jelikož by úroky nebyly dostatečně kryty z dosaženého zisku a podnik by se mohl dostat do finančních obtíží.

Z provedené analýzy zadluženosti, lze doporučit podniku, aby již nevyužíval možnost financování cizími zdroji, případně využít jen krátkodobé cizí zdroje financování, které z hlediska úroků nepředstavuje takovou zátěž.

V případě skupiny ukazatelů aktivity byly opět identifikované různé anomálie. Při zaměření se na položky, ze které byla tato skupina vypočítána, zjistíme, že rostla hodnota celkových aktiv, zásob, krátkodobých pohledávek, závazků, ale i položka tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb a tržeb za prodej zboží. Z pohledu obratu aktiv nejvyšší hodnotu zaznamenal rok 2018, kdy se celková aktiva obrátila 1,74krát za rok, čímž lze konstatovat, že splňuje doporučenou výši dle Vochozky (2020). Z hlediska doby obratu aktiv jsou zřetelné velice vysoké hodnoty, které pro podnik nejsou ideálním stavem. Důvodem jsou rostoucí celkové tržby a celková aktiva podniku. V roce 2018 bylo dosaženo nejnižší doby vázanosti aktiv podniku tj. 206 dnů. V rámci analýzy obratu aktiv bylo zjištěno, že získané hodnoty se mohou hodnotit kladně, jelikož dokazují, že podnik nemá nadbytek zásob, ze

kterých by mu plynuly další náklady. Při komparaci s dobou obratu zásob vyplývá, že podnik směřuje ke zvyšování obratu zásob a ke snižování doby obratu zásob, což by značilo pozitivní vývoj. Provedený rozbor u doby obratu pohledávek lze hodnotit jako pozitivní jev, jelikož hodnoty tohoto ukazatele jsou menší, než je obvyklá doba obratu pohledávek v ČR, tedy 60 dní dle Růčkové (2007). Lze tedy konstatovat, že podniku jsou spláceny jeho pohledávky včas. Naopak u ukazatele doby obratu krátkodobých závazků jsou získané hodnoty velice vysoké, kdy nejvyšších hodnot bylo dosaženo v letech 2019 a 2020, kdy jejich výše činila 368 a 228 dnů ode dne přijetí závazku. V roce 2021 došlo k lepší situaci, jelikož se doba obratu zkrátila z jednoho roku na $\frac{3}{4}$ roku, což je výrazně lepší situace než v roce 2019. Tato konečná hodnota může přispět k lepšímu nazírání na podnik z pohledu věřitelů, jelikož je evidentní, že Farma Klíнец se snaží vylepšovat svoji platební pozici.

V rámci komplexních ukazatelů finanční analýzy byly vybrány dva souhrnné ukazatele G-index a index IN95 s přidělenými váhami pro zemědělství a dále bylo zhodnoceno finanční zdraví dle SZIF. Index IN95 kromě roku 2017, kdy dosahoval záporné hodnoty, což by značilo, že se jedná o projev finanční neduživosti. Ostatní hodnoty jsou vyšší než 2, což potvrzuje že se jedná o podnik s dobrým finančním zdravím. Nejvyšší hodnota indexu byla zaznamenána v roce 2018, což bylo způsobeno vyšší hodnotou EBITU a výnosů.

Při dalším posuzování komplexnosti podniku byl využit model G-index, který vykazuje klesající trend. Farma Klíнец se v letech 2018–2021 nacházela v zóně, která spadá do intervalu od -0,6 do 1,8 a podnik tak lze označit jako průměrný. Situace zde není natolik vážná, aby se podnik dostal v brzké době do finančních problémů, avšak je nutností vytvořit taková opatření, která zabrání tomu, že by se podnik dostal do zóny neprosperujících podniků. V posledním roce byla výsledná hodnota nejvyšší a přiblížila se tak hranici, která označuje zónu prosperujících podniků. Po zhodnocení finančního zdraví dle SZIF dosáhla Farma Klíнец za poslední tři účetní období 21 bodů, což ji řadí dle intervalů hodnot do kategorie B, neboli že Farma Klíнец splňuje podmínky finančního zdraví a může si tak zažádat o dotace konkrétního dotačního titulu v rámci zemědělského sektoru v ČR.

6 Závěr

Cílem diplomové práce bylo na základě finanční analýzy zhodnotit finanční stabilitu a zdraví rodinné farmy Klíнец za roky 2017 až 2021. S pomocí finanční analýzy byl zhodnocen finanční vývoj farmy využitím interních dat podniku a vymezeny závěry, návrhy a doporučení pro budoucí stabilizaci a rozvoj podniku.

Farma Klíнец byla založena v roce 2017 a je vedena jako fyzická osoba. V rámci rozdělení podle počtu zaměstnanců a ročního obratu spadá do skupiny drobného podnikatele. Zabývá se jak rostlinnou, tak živočišnou výrobou, která je stěžejní. Nosným programem živočišné výroby je specializace v chovu bílých krátkosrstých koz a mléčných plemen skotu s tržní produkcí mléka. V současné době základní stádo čítá 20 dojnic a 50 koz. V rámci živočišné výroby nadále vlastní 1 berana, 1 býka, 2 kozly, 3 koně a 20 ovcí východofríského typu. Produkce rostlinné výroby je orientována především na pěstování plodin pro krmivovou základnu a dále se využívá jako seno a senáž. Zbylé hektary půdy slouží jako pastviny. Struktura plodin je stabilizována v pevných osevních postupech, kde mají nezastupitelné místo jeteloviny s obrovským významem pro zvyšování půdní úrodnosti. Svou zemědělskou činnost provozuje na přibližně 25 ha půdy z toho 6 ha půdy je přímo vlastněno farmou a zbylých 19 ha je propachtovaných na základě pachtovních smluv s cenou 6 000 Kč/ha. Hospodaření probíhá v tzv. ekologickém režimu. Farma v současné době zaměstnává 4 zaměstnance na hlavní pracovní poměr, mezi které jsou rozděleny pracovní povinnosti nezbytné k fungování farmy.

Hlavním důvodem provozování farmy je zpracovávání vlastního kozího a kravského mléka v malé firemní mlékárně v podobě sýrů, tvarohů, jogurtů či kefírů. Dále je možné v rámci takzvaného prodeje ze dvora zakoupit třeba vejce nebo čerstvé maso. Výroba v posledních letech prošla značnou reorganizací, kdy farma úspěšně dokončila výstavbu nové výrobní zaměřené na zpracování mléka.

Farma Klíнец v současné době vlastní traktor značky Zetor, který má na úvěr. Úvěr je splatný v roce 2025. Dalšími stroji jsou dojící zařízení, pasterizační kotel, obraceč a shrnovač píce, lis.

Farma Klíнец se průběžně snaží investovat finanční prostředky do obnovy a modernizaci zemědělské techniky i provozů živočišné výroby s cílem neustále zefektivňovat svoji výrobu tak, aby bylo dlouhodobě stabilnější a konkurenceschopnějším podnikem.

Z rozboru účetních výkazů v rámci aplikace absolutních ukazatelů bylo zjištěno, že výnosy a náklady v čase rostou. V prvním roce podnikání (2017) se farmě nepodařilo ze své činnosti vygenerovat zisk. V dalších letech se podnik snažil zvyšovat své výnosy natolik, že farma ve všech zbylých letech dostala zisku. Ve všech sledovaných letech nejvyšší položkou výnosů představovaly tržby z prodeje výrobků a služeb. Další značnou položkou v rámci výnosů jsou ostatní provozní výnosy, které zahrnují získané dotace, bez kterých by Farma Klíнец nemohla fungovat. Nejvyšší náklady jsou reprezentovány položkami výkonové spotřeby a osobních nákladů za zaměstnance, které jsou v čase růstové. Zvyšování osobních nákladů je důsledkem navyšování počtu zaměstnanců. Navyšování osobních nákladů v čase nevede, pokud nepřesáhnou hodnotu výnosů.

Z výpočtů v oblasti rentability byly identifikovány nejlepší výsledky v roce 2018, analogicky s růstem výsledku hospodaření, kdy hodnota u ukazatele ROA dosáhla 19,4 %, u ROE 28,6 % a u ROS 10,95 %. Tento rok lze označit jako nejvíce efektivní.

V rámci ukazatelů aktivity se doba obratu zásob v porovnání druhého a posledního roku snížila. Nejrychlejší doba obratu zásob (18 dní) byla zjištěna v roce 2021. Naopak doba obratu krátkodobých závazků a doba obratu celkových aktiv v porovnání v letech 2018 a 2021 zvýšila. Nejrychlejší doba obratu celkových aktiv (206 dní) a krátkodobých závazků (69 dní) byla zaznamenána v roce 2018. Z hlediska doby obratu pohledávek byly v roce 2020, resp. 2021 hrazeny za bezmála 7 dní, resp. 6 dní.

Pomocí ukazatelů likvidity bylo zjištěno, že podnik vykazuje spíše nižší hodnoty likvidity, a to především u pohotové a běžné. Většinu zjištěných hodnot v průběhu jednotlivých let, lze charakterizovat jako kritické z důvodu nižší solventnosti podniku vůči bankovním institucím, které preferují při poskytování úvěrů vyšší hodnoty všech uváděných ukazatelů likvidity.

Z pohledu financování se na celkových pasivech nejvíce podílí cizí zdroje. Ukazatel věřitelského rizika poukazuje na to, že je pro případné investory velice rizikový. Zjištěná zadluženost zvyšuje riziko a negativně ovlivňuje podmínky pro získání případného úvěru či příznivější úrokové sazby. Pro dosažení ideálních hodnot by však bylo potřebné navýšení oběžných aktiv, a naopak snížení cizího kapitálu.

Z pohledu komplexních ukazatelů lze konstatovat, že podnik vyšel jako průměrně prosperující farma.

Kdy Index IN95 vykazoval ve všech letech kromě roku 2017 hodnoty vyšší než 2, což podnik řadí do zóny s dobrým finančním zdravím. V roce 2017 dosahoval index

záporné hodnoty, což by značilo, že se jedná o projev finanční neduživosti. Při dalším posuzování komplexnosti podniku byl využit model G-index. Na základě, kterého bylo zjištěno, že v letech 2018–2021 se farma nacházela v zóně, která představuje průměrné podniky. V posledním roce výsledná hodnota byla nejvyšší ve všech sledovaných letech a přiblížila se tak hranici, která označuje zónu prosperujících podniků. Po zhodnocení finančního zdraví dle SZIF dosáhla Farma Klíнец za poslední tři účetní období 21 bodů, což ji řadí dle intervalů hodnot do kategorie B, neboli že Farma Klíнец splňuje podmínky finančního zdraví a může si tak zažádat o dotace konkrétního dotačního titulu v rámci zemědělského sektoru v ČR.

Závěrem lze konstatovat, že výstupy z finanční analýzy nebyly pozitivní v celém sledovaném období. Hodnoty jednotlivých ukazatelů vykazovaly velice kolísavé výsledky, které se postupně upevňovaly v průběhu pětiletého období. Podnik překonal první krizový rok podnikání, kdy výsledek hospodaření byl záporný. Na základě všech vyhotovených analýz byla navržena opatření.

Největší úskalí byla zjištěna v rámci ukazatelů likvidity a ukazatelů zadluženosti. V případě ukazatelů likvidity by bylo potřeba zvýšit jejich hodnoty prostřednictvím zvýšení oběžných aktiv nebo se snažit snížit hodnotu krátkodobých závazků. Zvýšení oběžných aktiv na konci účetního období by mohla farma prostřednictvím zvýšení výrobků na skladě. Naproti tomu snížení krátkodobých závazků lze docílit formou dřívější úhrady dodavatelům, což bude mít vliv na pokles krátkodobých závazků z obchodních vztahů. Z pohledu ukazatelů zadluženosti se Farma Klíнец jeví jako rizikový podnik, jelikož cizí zdroje vysoce převyšují hodnotu vlastních zdrojů. Do budoucna by se farma měla vyvarovat dalším závazkům, ze kterých by mohly plynout další úroky. Podniku lze doporučit, aby již nevyužíval možnost financování cizími zdroji, ale raději využil formu rozšíření vkladu majitele či půjčky od vlastníka. Pokud by vlastník půjčil peněžní prostředky svému podniku, jednalo by se o bezúročnou, nebo nízko úročenou půjčku, což by bylo pro farmu velmi výhodné. Další možností financování vedle zápůjčky, případně úvěru, je poskytnutí peněžního příplatku vlastníka mimo základní kapitál. Příplatek slouží k posílení vlastního kapitálu společnosti, tudíž je brán jako součást vlastních zdrojů podniku.

Z diplomové práce vyplývá, že ačkoliv je hospodaření farmy velice závislé na dotační podpoře, tak si dokázali vybudovat a zajistit finanční prostředky pro své fungování a produkci.

Farma Klíнец by se měla snažit vypořádat s vysokou nákladovou náročností, definovat nové tržní příležitosti a snažit se tak zvýšit tržby

Pro podnik by bylo vhodné, věnovat se nadále především živočišné výrobě. Farma Klíнец by se do budoucna měla zaměřit na rozšiřování stáda bílých krátkosrstých koz a chov holštýnského skotu, aby mlékárna při zpracování mléka byla využita ze 100 %. Základní stádo by bylo možné rozšířit pomocí vlastních telat či kůzlat. Rozšíření chovu je sice spjato se zvýšením nákladů na krmivo a veterinárních služeb, ale Farma Klíнец si velkou část může obstarat sama. V rámci rostlinné výroby se orientuje na pěstování plodin pro krmivovou základnu a z pohledu veterinární péče je farma taktéž velice soběstačná. S výrobou mléčných produktů je spojeno další úskalí farmy, které se nachází v oblasti odběratelů. Farma Klíнец by se měla zaměřit na rozšíření řad odběratelů, kteří by pravidelně odebírali mléčné produkty a případně i zbylé mléko, které farma nezpracuje. Tím by došlo ke zvýšení pravidelných příjmů. Jak již bylo ve vlastní části zmíněno, okrajově se farma zabývá i prodejem masa „ze dvora“. V současné době roste velký zájem o kvalitní a čerstvé maso a z hlediska doporučení by bylo vhodnější, aby se i na tuto činnost farma zaměřila více, a zařadila ji mezi hlavní zdroje příjmů. Prostory pro zpracování a uchování masa má farma k dispozici, tudíž by odpadly náklady na jejich vybudování. Jak dokazuje struktura příjmů, je prodej ze dvora jedno ze ziskovějších položek za rok 2021, kdy příjem dosahoval částky 969 000 Kč.

V rámci živočišné výroby farma chová přes dvacet ovcí východofríského typu, které v současné době nejsou pro farmu zdrojem příjmů. Bylo by vhodné, kdyby se i ovčí mléko zpracovávalo v podobě mléčných produktů a případně se zaměřit i na prodej vlny či ovčích kůží. Předpokladem je správný management stáda s dodržováním zásad welfare, jelikož takto produkovaná vlna nebude mít problém realizace na trhu. Podle výkupních podmínek se nepožaduje více než čistota, základní vytřídění vlny a její správné uložení. Pokud by Farma Klíнец dodržela tyto výkupní podmínky, lze získat výrazně vyšší výkupní cenu, než je cena průměrná.

Nejvyšší příjem za rok 2021 plynul z poskytování zemědělských služeb, které v sobě zahrnují obstarávání zvířat, obhospodařování půdy ve formě sečení, obrácení, nahrnování a lisování pěstovaných plodin. Jelikož farma investovala do rozšíření a modernizace zemědělské techniky, může tak své stroje buď pronajmout v blízkém okolí menším zemědělcům, či jim nabídnout své služby obhospodaření půdy.

Dále by měl podnik uvažovat o rozšíření rostlinné výroby. Možností je odkoupení či pronájem dalších ploch pro pěstování dalších plodin. V okolí farmy je úrodná půda, vhodná pro pěstování obilovin (pšenice, ječmen,). Tyto plodiny mají dobré klimatické podmínky pro pěstování ve Středočeském kraji. Cena pšenice potravinářské u zemědělských výrobců za rok 2022 dosahovala 7 911 Kč/t a u ječmene dokonce 8 443 Kč/t. Celkový výnosy obilovin je na úrovni 6,27 t/ha. Záleží na kvalitě půdy a odrůdě plodiny.

V neposlední řadě by se farma Klínek mohla zaměřit na poskytování agroturistických služeb a využít tak stoupajícího zájmu o trávení času v přírodě či přímo na zemědělských usedlostech. Nedílnou součástí činnosti farmy by se tak mohla stát jednodenní agroturistika, která by mohla nabídnout exkurzi po farmě, ochutnávku mléčných produktů či vyjížďky na koních.

Farma by se měla snažit přizpůsobit výši svých tržeb neustále se zvyšujícím cenám za vstupy a zvyšujícím se provozním nákladům. Měla by tak usilovat o co největší možné snížení provozních nákladů, aby mohlo dále růst a zvyšovat tak svůj hospodářský výsledek.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

- [1] BAKER, H. KENT, POWELL G. 2009. *Understanding Financial Management: A Practical Guide*. John Wiley and Sons. ISBN 9781405151917.
- [2] BERMAN, K., KNIGHT, J., CASE, J. 2011. *Finanční inteligence pro manažery: klíč ke skutečné hodnotě čísel*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-3724-6.
- [3] ČÍŽINSKÁ, R. 2018. *Základy finančního řízení podniku*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0194-8.
- [4] DUŠEK, J., SEDLÁČEK, J., 2022. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3593-6.
- [5] FOTR, J., SOUČEK, I., 2010. *Investiční rozhodování a řízení projektů: jak připravovat, financovat a hodnotit projekty, řídit jejich riziko a vytvářet portfolio projektů*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3293-0.
- [6] GRÜNWARD, R., 2001. *Analýza finanční důvěryhodnosti podniku*. Praha: EKOPRESS, s.r.o. ISBN 80-86119-47-5.
- [7] GRÜNWARD, R., HOLEČKOVÁ J., 2007. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [8] GURČÍK, L., 2002. *G-index – metoda predikcie finančného stavu poľnohospodárskych podnikov*. Agricultural Economics – Czech, 48: 373–378.
- [9] HOBZA, V., HOBZA V., SCHWARTZHOFFOVÁ E., 2015. *Manažerská ekonomika: kapitoly k finanční analýze : výkladový text, příklady a případové studie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4889-3.
- [10] HRUŠKA, V., 2021. *Účetní případy pro praxi 2021*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3105-1.
- [11] KISELÁKOVÁ, D., ŠOLTĚS M., 2017. *Modely řízení finanční výkonnosti v teorii a praxi malých a středních podniků*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0680-6.
- [12] KISLINGEROVÁ, E., 2001. *Oceňování podniku*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck. ISBN 80-7179-529-1.
- [13] KISLINGEROVÁ, E., HNILICA J., 2008. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7179-713-5.
- [14] KISLINGEROVÁ, E., 2010. *Manažerské finance*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-194-9.
- [15] KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., REMEŠ, D., ŠTEKER, K., 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0563-2.
- [16] KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., 2010. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3349-4.
- [17] KRÁLOVÁ, M., HEJRET, M., 2022. *Zákon o účetnictví s komentářem: s účinností od 1. 1. 2022*. Druhé vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3598-1.
- [18] LEE C. Alice, LEE C. John, LEE F. Cheng., 2009. *Financial Analysis, Planing and Forecasting: Theory and Application*. World Scientific. ISBN 9812706089.

- [19] MÁČE, M., 2006. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a použití*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1558-9.
- [20] MARTINOVIČOVÁ, D., KONEČNÝ M., VAVŘINA J., 2019. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-2034-5.
- [21] PETŘÍK, T., 2009. *Ekonomické a finanční řízení firmy: manažerské účetnictví v praxi*. 2., výrazně rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3024-0.
- [22] RAMANCHANDRAN, N., KAKANI, RK., 2009. *How to read a balance sheet*. Tata McGraw-Hill Education. ISBN 9780070147751.
- [23] REJNUŠ, O., 2014. *Finanční trhy*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3671-6.
- [24] ROBINSON R., Thomas a Hennie van GREUNING., 2009. *International Financial Statement Analysis*. Canada: CFA Institute. ISBN 978-0-470-28766-8
- [25] RŮČKOVÁ, P., 2021. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3124-2.
- [26] RŮČKOVÁ, P., ROUBÍČKOVÁ M., 2012. *Finanční management*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4047-8.
- [27] SCHOLLEOVÁ, H., 2012. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4004-1.
- [28] SCHOLLEOVÁ, H. 2017., *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0413-0.
- [29] SINHA, G., 2009. *Financial Statement Analysis*. New Delhi: PHI. ISBN 978- 81-203-3717-6.
- [30] SLAVÍK, J., 2013., *Finanční průvodce nefinančního manažera: jak se rychle zorientovat v podnikových a projektových financích*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4593-0.
- [31] SMEJKAL, V., RAIS K., 2013. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4644-9.
- [32] SYNEK, M., 2006. *Podniková ekonomika*. 4., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 8071798924.
- [33] ŠLOSÁROVÁ, A., kol. 2006. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava: Iura Edition, spol. s. r. o. ISBN 80-8078-070-6.
- [34] TAUŠL PROCHÁZKOVÁ, P., JELÍNKOVÁ E., 2018. *Podniková ekonomika – klíčové oblasti*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0689-9.
- [35] VOCHOZKA, M., 2020. *Metody komplexního hodnocení podniku*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-1701-7.
- [36] VOCHOZKA, M., 2011. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha: Grada. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-3647-1.
- [37] WAGNER, J. 2009. *Měření výkonnosti: jak měřit, vyhodnocovat a využívat informace o podnikové výkonnosti*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2924-4.
- [38] SRPOVÁ, J., ŘEHOŘ V., 2010. *Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3339-5.

- [39] VÁVROVÁ, E., 2014. *Finanční řízení komerčních pojišťoven*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4662-3.
- [40] MALLYA, Thaddeus. 2007. *Základy strategického řízení a rozhodování*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1911-5.
- [41] ČERNOHORSKÝ, J., 2020. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing, ISBN 978-80-271-2215-8.
- [42] REJNUŠ, O., 2014. *Finanční trhy*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3671-6.
- [43] MARINIČ, Pavel., 2008. *Plánování a tvorba hodnoty firmy*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2432-4.
- [44] NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER I., 2002. *Výkonnost a tržní hodnota firmy*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0125-1.

Elektronická publikace:

Státní zemědělský intervenční fond. [online]. *Státní zemědělský intervenční fond*, [cit. 14.02.2023]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs>

Zemědělská účetní datová síť, [online]. *Zemědělská účetní datová síť, kontaktní pracoviště FADN CZ*, [cit. 20.11.2022]. Dostupné z: <https://fadm.cz/fadmweb/>

Agricultural Journals [online]. *G-index – metoda predikcie finančného stavu poľnohospodárskych podnikov* [cit. 26.02.2023]. Dostupné z: <https://www.agriculturejournals.cz/pdfs/age/2002/08/09.pdf>

Portál eAGRI [online]. *Resortní portál Ministerstva zemědělství*. [cit. 12.10.2022]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/>

8 Seznam tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1: Seznam využitých vzorců	12
Tabulka 2: Rozlišení kategorií finančního zdraví dle dosaženého počtu bodů	46
Tabulka 3: Vybrané ukazatele finanční analýzy fyzických osob v ČR	48
Tabulka 4: Stav zvířat k 31.12.2021 na Farmě Klíнец	54
Tabulka 5: Přehled získaných dotací v Kč	58
Tabulka 6: Stav dlouhodobého majetku k roku 2021 v Kč	61
Tabulka 7: Horizontální analýza vybraných položek aktiv 2017–2021 v %	63
Tabulka 8: Horizontální analýza vybraných položek pasiv 2017–2021 v %	65
Tabulka 9: Horizontální analýza vybraných položek výkazu zisku a ztráty 2017–2021 v %	68
Tabulka 10: Vertikální analýza vybraných položek – struktura aktiv 2017–2021 v %	70
Tabulka 11: Vertikální analýza vybraných položek– struktura pasiv v letech 2017–2021 v %	71
Tabulka 12: Vertikální analýza se základnou celkových výnosů vybraných položek výkazu zisku a ztráty v letech 2017–2021 v %	74
Tabulka 13: Vertikální analýza se základnou celkových nákladů vybraných položek výkazu zisku a ztráty v letech 2017–2021 v %	74
Tabulka 14: Čistý pracovní kapitál v letech 2017–2021 v tis. Kč	75
Tabulka 15: Okamžitá likvidita v letech 2017–2021 v tis. Kč	76
Tabulka 16: Pohotová likvidita v letech 2017–2021 v tis. Kč	77
Tabulka 17: Běžná likvidita v letech 2017–2021 v tis. Kč	78
Tabulka 18: Rentabilita celkových aktiv v letech 2017–2021 v %	80
Tabulka 19: Rentabilita vlastního kapitálu v letech 2017–2021 v tis. Kč	81
Tabulka 20: Rentabilita tržeb v letech 2017–2021 v tis. Kč	84
Tabulka 21: Rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita celkového kapitálu bez dotací v letech 2017–2021 v tis. Kč.	86
Tabulka 22: Ukazatel věřitelského rizika v tis. Kč v letech 2017–2021	87
Tabulka 23: Koeficient samofinancování v letech 2019–2021 v %	88
Tabulka 24: Ukazatel úrokového krytí v letech 2017–2021 v tis. Kč	90
Tabulka 25: Maximální úroková míra v letech 2017–2018 v %	91

Tabulka 26: Obrat aktiv v letech 2017–2021.....	93
Tabulka 27: Doba obratu celkových aktiv v letech 2017–2021 ve dnech	94
Tabulka 28: Obrat zásob v letech 2017–2021	95
Tabulka 29: Doba obratu zásob v letech 2017–2021 ve dnech	95
Tabulka 30: Doba obratu pohledávek v letech 2017–2021 ve dnech	96
Tabulka 31: Doba obratu krátkodobých závazků v letech 2017–2021 ve dnech	96
Tabulka 32: Váhové koeficienty pro zemědělské podniky.....	98
Tabulka 33: Index IN95 pro zemědělství v letech 2017–2021	99
Tabulka 34: G – Index – se započtením vah v letech 2017–2021	101
Tabulka 35: Dosažené bodové ohodnocení v rámci finančního zdraví podniku dle SZIF v letech 2017–2021	103
Tabulka 36: Výpočet aritmetického průměru pro zhodnocení finančního zdraví v letech 2019–2021	105

8.2 Seznam grafů

Graf 1: Členění poměrových ukazatelů z hlediska výkazů.....	27
Graf 2: Členění poměrových ukazatelů z hlediska situace, o které vypovídají.....	28
Graf 3: Struktura dodavatelů farmy Klíнец za rok 2021 v %	56
Graf 4: Struktura odběratelů farmy Klíнец za rok 2021 v %	57
Graf 5: Procentuální přehled získaných dotací od roku 2018 do roku 2021	59
Graf 6: Vývoj výsledku hospodaření v letech 2017 až 2021	60
Graf 7: Horizontální analýza – meziroční změny aktiv podniku v letech 2017–2021	64
Graf 8: Horizontální analýza – meziroční změna pasiv v letech 2017–2021	66
Graf 9: Vertikální analýza – struktura aktiv v % v letech 2017–2021	69
Graf 10: Vertikální analýza – struktura pasiv v % v letech 2017–2021	72
Graf 11: Vývoj podílu čistého pracovního kapitálu na oběžných aktivech ve srovnání s doporučenou hodnotou (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017) v letech 2017–2021 v %	76
Graf 12: Vývoj okamžité likvidity ve srovnání s doporučenou hodnotou (Vochozka 2011) v letech 2017–2021	77
Graf 13: Vývoj pohotové likvidity ve srovnání s doporučenou hodnotou (Růčková 2011, Vochozka 2011) v letech 2017–2021	78
Graf 14: Vývoj běžné likvidity ve srovnání s doporučenou hodnotou (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker, 2017), (Slavík, 2013) v letech 2017–2021	79
Graf 15: Rentabilita celkového kapitálu ve srovnání s odvětvovým průměrem v letech 2017–2021 v %	81
Graf 16: Vývoj rentability vlastního kapitálu ve srovnání s odvětvovým průměrem v letech	82
Graf 17: Rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita celkového kapitálu ve srovnání s průměrnou roční inflací v letech 2017–2021 v %	83
Graf 18: Vývoj rentability tržeb ve srovnání s odvětvovým průměrem a průměrnou roční inflací v letech 2017–2021 v %	85
Graf 19: Rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita celkového kapitálu bez dotací v letech 2017–2021 v %	87
Graf 20: Vývoj ukazatele věřitelského rizika ve srovnání s doporučenou hodnotou (Knápková, Pavelková, Remeš, Šteker 2017) v % v letech 2017–2021	88

Graf 21: Vývoj koeficientu samofinancování ve srovnání s doporučenou hodnotou (Dvořáček, 2003) a odvětvovým průměrem v letech 2017–2021 v %	89
Graf 22: Vývoj ukazatele úrokového krytí ve srovnání s doporučenou hodnotou (Scholleová, 2017) v letech 2017–2021	91
Graf 23: Vývoj maximální úrokové míry ve srovnání s rentabilitou celkového kapitálu v letech 2017–2018 v %	92
Graf 24: Vývoj obratu aktiv ve srovnání s doporučenou hodnotou (Vochozka, 2020) v letech 2017–2021	94
Graf 25: Doba obratu pohledávek, doba obratu závazků a poskytnutí (doba trvání) dodavatelského úvěru v letech 2018–2021	97
Graf 26: Index důvěryhodnosti IN95 ve srovnání s doporučenou hodnotou (Neumaierová, Neumaier, 2002) v letech 2017–2021	100
Graf 27: Vývoj G – indexu ve srovnání s doporučenou hodnotou (Gurčík, 2002)	102
Graf 28 Vývoj investiční aktivity v rámci finančního zdraví v letech 2017–2021.....	105

8.3 Seznam použitých zkratek

A	Aktiva
CF	Cash flow
CZ	Cizí zdroje
ČPK	Čistý pracovní kapitál
EAT	Zisk po zdanění
EBIT	Zisk před úroky a zdaněním
FADN	Zemědělská účetní datová síť ČR
KZ	Krátkodobé závazky
OA	Oběžná aktiva
ROA	Rentabilita celkového kapitálu
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
ROS	Rentabilita tržeb
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
Ú	Nákladové úroky
VH	Výsledek hospodaření
VÝN	Výnosy
ZPL	Závazky po lhůtě splatnosti

9 Přílohy

Příloha č. 1: Rozvaha – aktiva 2017–2021

AKTIVA	č. řádku	2017	2018	2019	2020	2021
AKTIVA CELKEM	01	277	309	1 574	2 875	2 503
Stálá aktiva	03	163	184	1 381	2 579	2 265
Dlouhodobý hmotný majetek	14	163	184	1 381	2 579	2 265
Pozemky a stavby	15	0	0	0	435	435
Pozemky	16	0	0	0	435	435
Hmotné movité věci a jejich soubory	18	163	184	1 381	2 144	1 741
Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	20	0	0	0	0	89
Dospělá zvířata a jejich skupiny	22	0	0	0	0	89
Oběžná aktiva	37	114	125	193	296	238
Zásoby	38	109	116	149	161	171
Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	44	109	116	149	161	171
Pohledávky	46	0	0	0	52	61
Krátkodobé pohledávky	57	0	0	0	52	61
Pohledávky z obchodních vztahů	58	0	0	0	52	61
Peněžní prostředky	75	5	9	44	83	6
Peněžní prostředky v pokladně	76	4	8	38	25	1
Peněžní prostředky na účtech	77	1	1	6	58	5

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Příloha č.2: Rozvaha – pasiva 2017–2021

PASIVA	č. řádku	2017	2018	2019	2020	2021
PASIVA CELKEM	82	277	309	1 574	2 875	2 503
Vlastní kapitál	83	147	206	230	271	296
Základní kapitál	84	200	200	200	200	200
Základní kapitál	85	200	200	200	200	200
Výsledek hospodaření minulých let (+/-)	99	0	-53	6	30	71
Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých let (+/-)	100	0	-53	6	30	71
Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	102	-53	59	24	41	25
Cizí zdroje	104	130	103	1 344	2 604	2 207
Závazky	110	130	103	1 344	2 604	2 207
Dlouhodobé závazky	111	0	0	1 213	2 403	1 879
Závazky k úvěrovým institucím	115	0	0	1 213	2 353	1 829
Závazky – ostatní	122	0	0	0	50	50
Jiné závazky	125	0	0	0	50	50

Krátkodobé závazky	126	130	103	131	201	328
Krátkodobé přijaté zálohy	131	0	0	0	2	0
Závazky z obchodních vztahů	132	42	15	100	127	228
Závazky ostatní	136	88	88	31	72	100
Závazky k zaměstnancům	139	0	0	12	33	65
Závazky ze sociálního a zdravotního pojištění	140	0	0	7	13	25
Stát – daňové závazky a dotace	141	0	0	12	26	10

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Příloha č. 3: Výkaz zisku a ztráty 2017–2021

	č. řádku	2017	2018	2019	2020	2021
Tržby z prodeje výrobků a služeb	01	17	410	1 052	2 400	2 572
Tržby za prodej zboží	02	0	129	261	479	913
Výkonová spotřeba	03	136	798	1 186	2 238	2 062
Náklady vynaložené na prodané zboží	04	0	71	208	377	738
Spotřeba materiálu a energie	05	61	370	455	1 476	869
Služby	06	75	357	523	385	455
Osobní náklady	09	0	0	237	369	1 087
Mzdové náklady	10	0	0	177	285	860
Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady	11	0	0	60	84	227
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	12	0	0	60	84	227
Úpravy hodnot v provozní oblasti	14	20	48	211	509	694
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	15	20	48	211	509	694
Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – trvalé	16	20	48	211	509	694
Ostatní provozní výnosy	20	87	369	419	398	563
Jiné provozní výnosy	23	87	369	419	398	563
Ostatní provozní náklady	24	1	2	27	27	72
Daně a poplatky	27	0	0	0	0	5
Jiné provozní náklady	29	1	2	27	27	67
Provozní výsledek hospodaření (+/-)	30	-53	60	71	134	133
Nákladové úroky a podobné náklady	43	0	0	41	52	92
Ostatní nákladové úroky podobné náklady	45	0	0	41	52	92
Ostatní finanční náklady	47	0	0	1	32	10

Finanční výsledek hospodaření (+/-)	48	0	0	-42	-84	-102
Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)	49	-53	60	29	50	31
Daň z příjmů	50	0	1	5	9	6
Daň z příjmu splatná	51	0	1	5	9	6
Výsledek hospodaření po zdanění (+/-)	53	-53	59	24	41	25
Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	55	-53	59	24	41	25
Čistý obrát za účetní období	56	104	908	1 732	3 277	4 048

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Příloha č. 4: Hodnoty indexu IN95 pro zemědělství bez započtení vah v letech 2017-2021

Ukazatel	Hodnoty indexu IN95 pro zemědělství				
	2017	2018	2019	2020	2021
Aktiva celkem/ Cizí zdroje	2,129	3	1,171	1,104	1,134
EBIT/nákladové úroky	0	0	1,707	1,962	1,337
EBIT/Aktiva celkem	-0,191	0,194	0,044	0,035	0,049
Výnosy/Aktiva celkem	0,375	2,939	1,100	1,140	1,617
Oběžná aktiva/Krátkodobé závazky a úvěry	0,877	1,214	1,473	1,473	0,726
Závazky po lhůtě splatnosti/Výnosy	0,375	0,034	0,023	0,018	0,024
IN 95	3,565	7,381	5,518	5,732	4,887

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Příloha č. 5: Hodnoty G-indexu bez započtení vah v letech 2017–2021

	Hodnoty G-indexu				
Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021
X1 = Nerozdělený VH/Pasiva celkem	-	-0,172	0,004	0,010	0,028
X2 = VH před zdaněním/Pasiva celkem	-0,191	0,194	0,018	0,017	0,012
X3 = VH před zdaněním/Výnosy	-0,510	0,066	0,017	0,015	0,008
X4 = Cash flow/Pasiva celkem	-0,119	0,346	0,149	0,191	0,287
X5 = Zásoby/Výnosy	1,048	0,128	0,087	0,049	0,042
G – Index	0,228	0,562	0,275	0,282	0,377

Zdroj: Interní účetní materiály Farmy Klíneč

Příloha č. 6: Hodnoty finančního zdraví dle metodiky SZIF v letech 2017–2021

	Hodnoty finančního zdraví									
Ukazatel	2017	B	2018	B	2019	B	2020	B	2021	B
ROA	-19,13	0	19,42	3	4,51	3	4,66	3	5,31	3
Dlouhodobá rentabilita	-19,13	0	1,94	1	1,91	1	2,47	2	3,84	2
Přidaná hodnota	-87,50	1	-32,46	1	10,71	1	28,64	2	69,01	3
Rentabilita výkonů z CF	-194,12	0	19,85	3	17,90	3	19,10	3	20,63	3
Celková zadluženost	46,93	3	33,33	3	85,39	1	90,57	1	88,17	1
Úrokové krytí	X	0	X	0	1,73	2	2,58	3	1,45	2
Doba splatnosti dluhů z CF	-3,79	0	0,88	3	5,53	2	4,58	3	3,06	3
Krytí zásob ČPK	-0,15	1	0,19	1	0,42	1	0,59	2	-0,53	1
Pohotová likvidita	0,04	1	0,09	1	0,34	1	0,67	1	0,20	1
Investiční aktivita	X	0	42,33	3	765,22	3	123,61	3	114,27	3
Počet bodů		6		19		18		23		22

Zdroj: Interní materiály Farmy Klíneč

Příloha č 7: Metodika výpočtu, mezní hodnoty ukazatelů, bodové ohodnocení ukazatelů finančního zdraví dle SZIF

Ukazatel	Výpočet ukazatelů	Mezní hodnoty Bodové hodnocení			
1 ROA (%) MAX	$100 * (\text{Provozní výsledek hospodaření} + \text{Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku dočasné} + \text{Úpravy hodnot zásob} + \text{Úpravy hodnot pohledávek} + \text{Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období}) / \text{Aktiva celkem}$	$(-\infty; 0>$	$(0; 1,5)$	$<1,5; 3>$	$(3; \infty)$
2 Dlouhodobá rentabilita (%) MAX	$100 * (\text{Fondy ze zisku} + \text{Výsledek hospodaření minulých let} + \text{Výsledek hospodaření běžného účetního období}) / \text{Aktiva celkem}$	$(-\infty; 0>$	$(0; 2)$	$<2; 8>$	$(8; \infty)$
3 Přidaná hodnota / vstupy (%) MAX	$100 * (\text{Tržby za prodej zboží} - \text{Náklady vynaložené na prodané zboží} + (\text{Tržby z prodeje výrobků a služeb} - \text{Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)} - \text{Aktivace (-)}) - (\text{Spotřeba materiálu a energie} + \text{Služby})) / \text{Výkonová spotřeba}$		$(-\infty; 15)$	$<15; 30>$	$(30; \infty)$
4 Rentabilita výkonů, z cash flow (%) MAX	$100 * (\text{Výsledek hospodaření za účetní období} + \text{Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku trvalé} + \text{Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku} + \text{Prodaný materiál}) / (\text{Tržby za prodej zboží} + \text{Tržby z prodeje výrobků a služeb} - \text{Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)} - \text{Aktivace (-)})$	$(-\infty; 0>$	$(0; 6)$	$<6; 15>$	$(15; \infty)$
5 Celková zadluženost (%) MIN	$100 * (\text{Cizí zdroje} - \text{Dohadné účty pasivní (dlouhodobé)} - \text{Dohadné účty pasivní (krátkodobé)} - \text{Rezervy}) / \text{Pasiva celkem}$	$(-\infty; 55)$	$<55; 70>$	$(70; 100)$	$<100; \infty)$
6 Úrokové krytí (násobek) MAX	$(\text{Provozní výsledek hospodaření} + \text{Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku dočasné} + \text{Úpravy hodnot zásob} + \text{Úpravy hodnot pohledávek} + \text{Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období}) / \text{Nákladové úroky a podobné náklady}$	$(-\infty; 0>$	$(0; 1,1)$	$<1,1; 2,1>$	$(2,1; \infty)$
7 Doba splatnosti dluhů, z cash flow (roky) MIN	$(\text{Cizí zdroje} - \text{Dohadné účty pasivní (dlouhodobé)} - \text{Dohadné účty pasivní (krátkodobé)} - \text{Rezervy} - (\text{Krátkodobý finanční majetek} + \text{Peněžní prostředky})) / (\text{Výsledek hospodaření za účetní období} + \text{Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku trvalé} + \text{Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku} + \text{Prodaný materiál})$		$(0; 5)$	$<5; 7>$	$(7; \infty)$
8 Krytí zásob ČPK (násobek) MAX	$(\text{Oběžná aktiva} + \text{Časové rozlišení aktiv} - \text{Krátkodobé závazky} - \text{Závazky k úvěrovým institucím} - \text{Krátkodobé finanční výpomoci} - \text{Časové rozlišení pasiv} - \text{Dohadné účty pasivní (dlouhodobé)}) / \text{Zásoby}$	$(-\infty; 0,5)$	$<0,5; 0,7>$	$(0,7; \infty)$	
9 Pohotovostní likvidita (L2) (násobek) MAX	$(\text{Krátkodobé pohledávky} - \text{Dohadné účty aktivní (krátkodobé)} + \text{Krátkodobý finanční majetek} + \text{Peněžní prostředky}) / (\text{Krátkodobé závazky} - \text{Dohadné účty pasivní (krátkodobé)} + \text{Závazky k úvěrovým institucím} + \text{Krátkodobé finanční výpomoci})$		$(-\infty; 1)$	$<1; 1,5>$	$(1,5; \infty)$
10 Investiční aktiva (%) MAX	$100 * (\text{Stálá aktiva běžné úč. o. netto} - \text{Stálá aktiva minulá úč. o. netto} + \text{Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku trvalé}) / \text{Stálá aktiva minulá úč. o. netto}$	$(-\infty; 0>$	$(0; 2,51)$	$<2,51; 5>$	$(5; \infty)$

Zdroj: szif.cz

Příloha č. 8: Chov bílých krátkosrstých koz na Farmě Klíncec

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 9: Traktor Zetor pořízený formou úvěru

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha 10: Vlastní výroba sýrů

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 10: Poloha Farmy Klíneec

Zdroj: Google Maps